

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής

Οδηγός για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική

Οκτώβριος 2002

Κέντρο
**Υπηρεσιών Στρατηγικής
& Αξιολόγησης**

Γενικά για τον Οδηγό

1. Ο παρών *Οδηγός* δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μέχρι το καλοκαίρι του 2003 θα είναι διαθέσιμος στις 11 γλώσσες της ΕΕ.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/guide_en.htm

2. Στο Παράρτημα Ζ του *Οδηγού* υπάρχει κατάλογος με μελέτες περιπτώσεων, οι οποίες περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό έγγραφο που δημοσιεύεται στα Αγγλικά στον ίδιο δικτυακό τόπο. Καλούνται τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν νέες μελέτες περιπτώσεων ή να ενημερώσουν τις υπάρχουσες. Όσοι ενδιαφέρεστε, παρακαλώ ακολουθήστε τη φόρμα στην πρώτη σελίδα του καταλόγου και στείλτε τη μελέτη περιπτώσεως σε ηλεκτρονική μορφή και στη γλώσσα του πρωτοτύπου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, Μονάδα Συντονισμού regio-coordination@cec.eu.int, η οποία θα αξιολογήσει την αίτηση και θα αποφασίσει για τη δημοσίευσή της.

3. Τα στοιχεία που αναφέρονται στον Οδηγό όσον αφορά τις κοινοτικές, εθνικές και περιφερειακές ενισχύσεις είναι τα στοιχεία που ίσχυαν κατά το διάστημα προετοιμασίας του Οδηγού. Τα στοιχεία αυτά υπόκεινται σε τροποποιήσεις. Ωστόσο, είναι ενδεικτικά του βαθμού συμμετοχής των διαφόρων αρχών σε κάθε μέτρο που αφορά τα επιχειρηματικά κεφάλαια.

Βρυξέλλες, 31 Οκτωβρίου 2002

Αρμοδιότητες

Ο παρών Οδηγός δημοσιεύτηκε με πρωτοβουλία της μονάδας συντονισμού της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής υπό την ευθύνη του Eddy Hartog.

Συντονιστής σχεδίου : Aurelio Finetti

Μέλη της διύπηρεσιακής συντονιστικής ομάδας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής :	E. Hartog, A. Finetti, B. Κοτσώνη, Ph. Owen, E. Carlsson, A. Schrag, J. Gonzalez Alonso, Mateus Tique, J. Fleuret, K. Μουσουρούλης, A. Rainoldi, J. Gren, R. Ridolfi, F. Rawlinson
ΓΔ Εσωτερικής Αγοράς :	J.M. Arteagoitia Landa
ΓΔ Ανταγωνισμού :	B. Sloccock
ΓΔ Επιχειρήσεων	V. Vanhanen
ΓΔ Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων:	G. Chiarion Casoni
ΓΔ Έρευνας :	Ph. Martin
ΓΔ Γεωργίας :	J.M. Courades
ΓΔ Αλιείας :	M. Bentivegna

Στις 7 Ιουνίου 2002 διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες εργαστήριο με συμμετοχή 70 ατόμων που εργάζονται στον τομέα της περιφερειακής χρηματοδότησης, για να συγκεντρώσει απόψεις για το πρώτο σχέδιο του παρόντος Οδηγού. Ένα δεύτερο σχέδιο στάλθηκε σε όλους τους συμμετέχοντες στο εργαστήριο για περαιτέρω παρατηρήσεις. Ο Οδηγός που δημοσιεύεται είναι το τρίτο σχέδιο.

Ο Οδηγός συντάχτηκε από το CSES - Κέντρο Υπηρεσιών Στρατηγικής και Αξιολόγησης, Ην. Βασίλειο. Στην ομάδα του CSES συμμετείχαν οι Michael Gardiner, Mark Whittle και Jack Malan. www.cses.co.uk

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ο Γενικός Διευθυντής

Η δημοσίευση του νέου Οδηγού για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική εκφράζει τη δέσμευση της Επιτροπής να βελτιώσει την πρόσβαση των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση με κλιμάκωση της χρήσης όλων των μέσων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Η Επιτροπή υποστηρίζει εδώ και καιρό τη διαφοροποίηση των δημόσια χρηματοδοτούμενων μέτρων οικονομικής ενίσχυσης. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα πρωτοβουλιών στήριξης του στόχου αυτού, όπως είναι οι πρωτοβουλίες της ΓΔ Επιχειρήσεων και πιο πρόσφατα της ΓΔ Έρευνας, καθώς και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ). Οι φορείς αυτοί όχι μόνο επενδύουν στα δικά τους ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων, αλλά και διαχειρίζονται ταμεία που υποστηρίζονται από προγράμματα της Κοινότητας, όπως ο μηχανισμός εκκίνησης του ΕΜΤ (ευρωπαϊκός μηχανισμός για τις τεχνολογίες) και ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να θεωρηθούν ως παραδείγματα ορθής πρακτικής στη χρήση των διαρθρωτικών ταμείων και μπορούν να αναπαραχθούν ευρύτερα στις υποβοηθούμενες περιφέρειες.

Είναι σαφές ότι ορισμένοι τύποι άμεσων μη επιστρεπτέων ενισχύσεων υπέρ των ΜΜΕ θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πιο αποτελεσματικά εάν τα χρήματα επενδύονταν σε προγράμματα επιχειρηματικού κεφαλαίου από κοινού με το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Τα δημόσια κονδύλια που επενδύονται σε προγράμματα επιχειρηματικού κεφαλαίου, όχι μόνο ενισχύουν τις ιδιωτικές επενδύσεις, αλλά και επιτρέπουν την άντληση της χρηματοοικονομικής εμπειρίας και γνώσης του ιδιωτικού τομέα. Επιπλέον, η διοχέτευση δημόσιων κονδυλίων για την ενίσχυση μέτρων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων επιτρέπει την ανακύκλωση των κονδυλίων αυτών.

Στο πλαίσιο προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων, η Επιτροπή παρότρυνε τα κράτη μέλη να διαφοροποιήσουν το εύρος των παρεχόμενων μέσων δημόσιας χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ. Η Επιτροπή έχει προτείνει από το 1987 τη χρήση δημόσιας χρηματοδοτούμενων μέτρων παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων ως μέρος των πειραματικών αναπτυξιακών προγραμμάτων στο πλαίσιο των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων. Η δημοσίευση του Οδηγού Χρηματοπιστωτικών Τεχνικών (Guide to Financial Engineering techniques) το 1994 αποτέλεσε συνέχεια του προσανατολισμού αυτού στο ίδιο πνεύμα.

Παρά το γεγονός ότι κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού 2000-06 έχουν σχεδόν διπλασιαστεί οι δαπάνες για μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, το ποσοστό παραμένει χαμηλό σε σχέση με το σύνολο των δαπανών των διαρθρωτικών ταμείων. Αυτό είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό με δεδομένα τα συνεχιζόμενα υψηλά επίπεδα μη επιστρεπτέων ενισχύσεων και της προοπτικής να αντικατασταθούν με μέτρα για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων ως πιο βιώσιμου τρόπου για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση.

Το 2003, μετά την ενδιάμεση αναθεώρηση, θα υπάρχει μια νέα ευκαιρία για να αυξηθούν οι δαπάνες των διαρθρωτικών ταμείων για μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων. Άλλη σημαντική εξέλιξη για το 2003 είναι οι προσεχείς διαπραγματεύσεις για τα διαρθρωτικά ταμεία μεταξύ υποψηφίων χωρών και Επιτροπής, που θα τεθούν σε ισχύ με την προσχώρησή των χωρών αυτών στην ΕΕ. Ελπίζω ότι στα νέα διαρθρωτικά ταμεία θα εκτιμηθούν πλήρως τα πλεονεκτήματα που έχει η χρήση μέσων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων ως βιώσιμου τρόπου για την ενίσχυση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση.

Οδηγός για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική

Προοίμιο

Με αυτό το σκεπτικό η Επιτροπή εκπόνησε το νέο Οδηγό για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική. Ευελπιστώ ότι ο παρών Οδηγός θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τις αρχές διαχείρισης των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων, τις δημόσιες αρχές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ότι θα διευκολύνει τη θέσπιση και την εφαρμογή νέων μέτρων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων με την υποστήριξη των διαρθρωτικών ταμείων και, εάν είναι απαραίτητο, θα επιτρέψει την τροποποίηση των υπαρχόντων μέτρων. Να είστε βέβαιοι ότι η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής θα συνεχίσει να υποστηρίζει σθεναρά τις πρωτοβουλίες για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Guy Crauser

Περιεχόμενα

ΤΜΗΜΑ	ΣΕΛΙΔΑ
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
Στόχος και πεδίο εφαρμογής του Οδηγού	1
Πώς να χρησιμοποιήσετε τον οδηγό	1
Τι είναι η χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων;	3
Ο ρόλος της χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική	3
Κοινοτικές πρωτοβουλίες για τα επιχειρηματικά κεφάλαια	6
Συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων	7
2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΜΜΕ	10
Χρηματοδότηση των ΜΜΕ	10
Χρηματοδοτικά μέσα που περιλαμβάνονται στον Οδηγό	11
3. ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	13
Περίληψη	13
Πρακτική λειτουργία των ταμείων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων	13
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ταμείων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων	15
Τρέχουσα κοινοτική στήριξη	15
Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός ταμείου χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων	15
Κανόνες κρατικών ενισχύσεων	16
Παραδείγματα ταμείων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	19
4. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ	20
Περίληψη	20
Πρακτική λειτουργία των δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων	20
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων	22
Τρέχουσα κοινοτική στήριξη	22
Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την υποστήριξη ενός δικτύου επιχειρηματικών αγγέλων.	22
Κανόνες κρατικών ενισχύσεων	23
Παραδείγματα δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων	23
5. ΔΑΝΕΙΑΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	24
Περίληψη	24
Πρακτική λειτουργία των ταμείων δανειοδότησης και των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου.	24
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των προγραμμάτων δανειοδότησης	27
Τρέχουσα κοινοτική στήριξη	28
Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός προγράμματος δανειοδότησης.	28
Κανόνες κρατικών ενισχύσεων	28
Παραδείγματα προγραμμάτων δανειοδότησης	28

6.	ΜΙΚΡΟΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	29
	Περίληψη	29
	Πρακτική λειτουργία των μικροπιστώσεων	29
	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των μικροπιστώσεων	30
	Τρέχουσα κοινοτική στήριξη	30
	Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός προγράμματος μικροπιστώσεων.	31
	Κανόνες κρατικών ενισχύσεων	31
	Παραδείγματα προγραμμάτων μικροπιστώσεων	31
<hr/>		
7.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ	32
	Περίληψη	32
	Πρακτική λειτουργία των προγραμμάτων εγγυήσεων	33
	Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των προγραμμάτων εγγυήσεων	35
	Τρέχουσα κοινοτική στήριξη	36
	Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός προγράμματος εγγυήσεων	36
	Κανόνες κρατικών ενισχύσεων	37
	Παραδείγματα προγραμμάτων εγγυήσεων	38
<hr/>		
8.	ΣΥΣΤΑΣΗ ΝΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	39
	Επισκόπηση	39
	Συνεισφορά στους στόχους περιφερειακής ανάπτυξης (στάδιο I)	40
	Σκοπιμότητα προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων (στάδιο II)	41
	Στάδιο εκτέλεσης (στάδιο III)	42
<hr/>		
9.	ΟΡΘΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	44
	Επισκόπηση	44
	Επαγγελματική διαχείριση	45
	Προσέλκυση ενισχύσεων από τον ιδιωτικό τομέα	46
	Συνδυασμός χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων και υπηρεσιών επιχειρηματικής υποστήριξης	46
	Μέτρηση απόδοσης	47

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A.	ΠΡΟΤΥΠΑ	50
<hr/>		
B.	ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	62
<hr/>		
Γ.	ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΣΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS)	67
<hr/>		
Δ.	ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ	69
<hr/>		
E.	ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΤΟΥ INFOREGIO (στα Αγγλικά)	71

ΣΤ.	ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΦΕΣ (στα Αγγλικά)	72
Ζ.	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ (στα Αγγλικά)	75
Η.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ 2000 – 2006 (στα Αγγλικά)	76
Θ.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (στα Αγγλικά)	83

Εισαγωγή

Στο τμήμα αυτό περιγράφεται επιγραμματικά ο στόχος και το πεδίο εφαρμογής του οδηγού, το πλαίσιο και το περιεχόμενο της χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική, ενώ περιλαμβάνονται και θέματα πολιτικής του ανταγωνισμού.

1.1 Στόχος και πεδίο εφαρμογής του Οδηγού

Ο παρών οδηγός σχεδιάστηκε για να βοηθήσει όσους συμμετέχουν στο σχεδιασμό ή τη λειτουργία προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης που υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ αυτών μπορεί να είναι:

- Περιφερειακές αρχές,
- Οργανισμοί εταίροι από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα,
- Οργανισμοί ενίσχυσης ΜΜΕ,
- Τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Στον Οδηγό περιγράφονται τεχνικές χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων που επιτρέπουν την περιοδική ανακύκλωση των κονδυλίων που διατίθενται για την ανάπτυξη των ΜΜΕ – αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό το δυνητικό αντίκτυπο των κρατικών ενισχύσεων. Περιλαμβάνονται πληροφορίες για τους τύπους των μέσων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, στοιχεία για τους βέλτιστους τρόπους σύστασης και λειτουργίας τους, καθώς και πηγές για βοήθεια και περαιτέρω πληροφορίες. Γίνεται αναφορά σε μελέτες περιπτώσεων οι οποίες παρουσιάζουν παραδείγματα ορθής πρακτικής στο πλαίσιο υπαρχόντων προγραμμάτων. Σε παράρτημα περιλαμβάνονται πρότυπα όπου συνοψίζονται τα χαρακτηριστικά των βασικών τύπων χρηματοδοτικών μέσων.

1.2 Πώς να χρησιμοποιήσετε τον οδηγό

Κάθε τμήμα του οδηγού απευθύνεται σε διαφορετικούς χρήστες. Οι χρήστες του οδηγού θα πρέπει να ανατρέξουν στα τμήματα που αντιστοιχούν στις ανάγκες τους. Τα επιμέρους τμήματα είναι τα εξής:

Τμήμα 1	Επισκόπηση των μέσων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων και ορισμένοι βασικοί κανόνες, όπως οι κανόνες για την ανταγωνιστική πολιτική.
Τμήμα 2	Συσχετισμός των χρηματοδοτικών αναγκών των ΜΜΕ με τους διάφορους τύπους επιχειρηματικών κεφαλαίων
Τμήμα 3 έως 7	Συνοπτική παρουσίαση των κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, των επιχειρηματικών αγγέλων, των δανείων, των μικροπιστώσεων και των προγραμμάτων εγγυήσεων
Τμήμα 8	Παρουσίαση των αναγκαίων βημάτων για τη σύσταση προγράμματος
Τμήμα 9	Προτεινόμενες μορφές ορθής πρακτικής για τη λειτουργία ενός προγράμματος

Υπάρχουν επίσης παραρτήματα που καλύπτουν τα ακόλουθα θέματα :

Παράρτημα Α	Πρότυπα προγραμμάτων χρηματοδότησης. Τα πρότυπα αυτά συνοψίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά κάθε τύπου προγραμμάτων χρηματοδότησης
Παραρτήματα Β και Γ	Αποσπάσματα κανόνων και οδηγιών της Επιτροπής (στα Αγγλικά)
Παράρτημα Δ	Γλωσσάριο όρων (στα Αγγλικά)
Παράρτημα Ε	Περιγραφή του μηχανισμού αναζήτησης του Inforegio (στα Αγγλικά)
Παράρτημα ΣΤ	Διευθύνσεις και λεπτομερή στοιχεία για άλλες πηγές και επαφές (στα Αγγλικά)
Παράρτημα Ζ	Κατάλογος με μελέτες περιπτώσεων Οι επιμέρους μελέτες περιπτώσεων δημοσιεύονται αναλυτικά στο δικτυακό τόπο της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής (στα Αγγλικά)
Παράρτημα Η	Κατάλογος μέτρων για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων (2000-2006) (στα Αγγλικά)
Παράρτημα Θ	Βιβλιογραφία (στα Αγγλικά)

1.3 Τι είναι η χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων;

Ο όρος Χρηματοδότηση Επιχειρηματικών Κεφαλαίων¹ χρησιμοποιείται στον παρόντα Οδηγό για να περιγράψει τα προγράμματα που επιτρέπουν τη διάθεση δημόσιων κονδυλίων στις ΜΜΕ με την προϋπόθεση ότι τα κεφάλαια αυτά θα ανακυκλώνονται και θα προσελκύουν τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα.

Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν δάνεια, παροχή κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών και συναφούς χρηματοδότησης, εγγυήσεις και άλλα μέσα χρηματοδότησης. Είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και άλλες τεχνικές τόσο για να ενθαρρυνθεί η παροχή χρηματοδότησης όσο και η επενδυτική ετοιμότητα των ΜΜΕ.

Όλα τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις – παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια του Οδηγού. Συνήθως, τα προγράμματα αυτά λειτουργούν βάσει επενδυτικών κριτηρίων τα οποία επιτρέπουν επενδύσεις μόνο σε σχέδια που αφορούν ΜΜΕ οι οποίες δεν έχουν πρόσβαση σε επαρκή εμπορική χρηματοδότηση.

1.4 Ο ρόλος της χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική

¹ Στον παρόντα Οδηγό καλύπτονται τα δημόσια χρηματοδοτούμενα μέσα χρηματοδότησης υπό τη μορφή ιδίων κεφαλαίων, δανείων, μικροπιστώσεων και εγγυήσεων. Ο ορισμός αυτός είναι ευρύτερος του ορισμού που χρησιμοποιείται στο Σχέδιο δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια της Επιτροπής.

Πολλοί είναι οι λόγοι που η χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος ως εναλλακτική μέθοδος χρηματοδότησης σε σχέση με τις μη επιστρεπτές ενισχύσεις στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ. Κατ' αρχήν, παρά την μακροχρόνια μαζική παροχή μη επιστρεπτών ενισχύσεων από τα διαρθρωτικά ταμεία, οι περιφερειακές ανισότητες δεν έχουν μειωθεί σημαντικά και συνεπώς πρέπει να εξεταστούν εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης. Δεύτερον, οι μέθοδοι χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της 'οικονομίας της γνώσης', η οποία πλέον αναγνωρίζεται ως το κλειδί για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και ευημερίας. Τέλος, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, λόγω της αυξανόμενης ανάγκης σε κοινοτικούς πόρους που προκύπτει από την προσχώρηση των χωρών της Κεντρικής και της Ανατολής Ευρώπης στην ΕΕ, είναι ανάγκη τα κονδύλια να γίνουν πιο αποδοτικά.

Γι' αυτούς και για άλλους λόγους, οι Κανονισμοί των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-06 δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στη χρήση μέσων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων, όπως τα προγράμματα επιχειρηματικών συμμετοχών μέσω ιδίων κεφαλαίων και τα καινοτόμα προγράμματα δανειοδότησης, ως πιο αποτελεσματικού και βιώσιμου μέσου δημόσιας πολιτικής από τις παραδοσιακές μη επιστρεπτές ενισχύσεις. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς, τα κράτη μέλη έχουν την επιλογή να χορηγούν 10% επιπλέον ενίσχυση στις ΜΜΕ, για τα τμήματα του επενδυτικού σχεδίου που χρηματοδοτούνται με άλλους τρόπους εκτός των μη επιστρεπτών ενισχύσεων.

Στο πλαίσιο της πολιτικής για τον περιορισμό της παρέμβασης του δημόσιου τομέα σε τομείς της οικονομικής δραστηριότητας όπου παρατηρείται αδυναμία της αγοράς, η Επιτροπή πρότεινε ότι στις επιλέξιμες για ενίσχυση μέσω των διαρθρωτικών ταμείων περιφέρειες, η συγχρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων μπορεί να παρέχεται μέσω ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων καθώς και μέσω άλλων μορφών χρηματοδότησης των ΜΜΕ εκτός από μη επιστρεπτές ενισχύσεις. Τα σχετικά αποσπάσματα των Κανονισμών παρατίθενται στα παραρτήματα.

Την περίοδο 1994-99, υπήρχαν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ ως προς το επίπεδο χρήσης των διαρθρωτικών ταμείων για μέσα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων. Σύμφωνα με εκτίμηση που έγινε για την Επιτροπή, οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε 570 εκατομ. ευρώ. Υπήρχαν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών, ενώ πέντε χώρες δεν έκαναν χρήση των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων για τα μέσα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων. Στα εναπομείναντα δέκα κράτη μέλη, το ποσοστό των δαπανών για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων κυμαινόταν μεταξύ 0,5% και 13,2% των συνολικών δαπανών των διαρθρωτικών ταμείων.

Δαπάνες για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στο πλαίσιο προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων (2000-06)

(Εκατομμύρια ευρώ)

Χώρα	ΕΕ	Εθνικές	Ιδιωτικές	Σύνολο
Αυστρία	0,2	0,2	1,1	1,5
Βέλγιο	35,5	35,7	1,4	72,6
Δανία	0,0	0,0	0,0	0,0
Γερμανία	54,9	49,8	3,2	107,9
Ισπανία	230,1	100,3	0	330,4
Φινλανδία	5,5	8,4	6,5	20,4
Γαλλία	94,4	165,8	216,1	476,3
Ελλάδα	103,5	50,1	39,7	193,3
Ιρλανδία	0,0	0,0	0,0	0,0
Ιταλία	71,3	80,2	146,7	298,2
Λουξεμβούργο	0,0	0,0	0,0	0,0
Ολλανδία	24,4	38,2	43,1	105,7
Πορτογαλία	274,6	92,9	691,2	1 058,7
Σουηδία	0,0	0,0	0,0	0,0
Ην. Βασίλειο	267,2	187,8	168,6	455,0
Διασυννοριακά	2,3	0,8	0,4	3,5
Σύνολο	1 163,9	810,2	1 318,0	3 292,1
<i>Ποσοστό</i>	<i>35,4</i>	<i>24,6</i>	<i>40,0</i>	<i>100</i>

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή Μέτρα που κοινοποίησαν τα κράτη μέλη μέχρι τον Ιούλιο 2002. Κοινή βάση δεδομένων των διαρθρωτικών ταμείων (SFC) : κωδικοί 155, 165, 1304

Σε σύγκριση με την περίοδο 1994-99, οι δαπάνες των διαρθρωτικών ταμείων για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στο πλαίσιο των προγραμμάτων της τρέχουσας περιόδου 2000-06 έχουν αυξηθεί σημαντικά. Η ανωτέρω ανάλυση, που βασίζεται σε πληροφορίες που χορήγησαν τα κράτη μέλη στη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής μέχρι τον Ιούλιο του 2002, δείχνει ότι η προγραμματισμένη συγχρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων μέσω του ΕΤΠΑ διπλασιάστηκε, από 570 εκατομμύρια ευρώ την περίοδο 1994-99 σε σχεδόν 1.200 εκατομμύρια ευρώ την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού. Οι συνολικές δαπάνες μέχρι σήμερα ανέρχονται στα 3.300 εκατομμύρια, ευρώ, εκ των οποίων το 35% προέρχεται από πόρους της ΕΕ, 25% από εθνικούς πόρους και 40% από ιδιωτικούς πόρους.

Το σύνολο των εθνικών, ιδιωτικών και κοινοτικών δαπανών που αναφέρεται στον παραπάνω πίνακα, δείχνει τις προγραμματισμένες δαπάνες στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων για όλους τους τύπους χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων, τόσο στο πλαίσιο γενικών προγραμμάτων όσο και στο πλαίσιο ειδικών προγραμμάτων για τις αστικές περιοχές και συγκεκριμένες ομάδες-στόχο. Υπάρχουν επίσης πολλά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εθνικές ή άλλες πηγές.

Στο παράρτημα Η παρέχονται λεπτομέρειες για τις πραγματικές και τις προγραμματισμένες δαπάνες των διαρθρωτικών ταμείων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΤΠΑ, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ,

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - ΕΓΤΠΕ, Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας - ΧΜΠΑ) για την περίοδο προγραμματισμού 2001-2006 ανά περιφέρεια.

Υπάρχουν και άλλες πηγές κοινοτικών ενισχύσεων για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων. Σ' αυτές περιλαμβάνονται, εκτός από τα διαρθρωτικά ταμεία, η *Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων* (ΕΤΕπ) και το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων* (ΕΤΕ), των οποίων η ενίσχυση ορισμένες φορές συνδυάζεται με βοήθεια από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Πηγές κοινοτικής ενίσχυσης για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων

- Η ΕΤΕπ διαθέτει πιστωτικά κονδύλια σε τοπικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για τη χρηματοδότηση μικρότερων επενδύσεων. Το επονομαζόμενο αυτό καθεστώς συνολικής δανειοδότησης χρησιμοποιείται για να ενισχυθεί η διαθεσιμότητα μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης στις ΜΜΕ. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών, η μέγιστη μεμονωμένη καταβολή από την ΕΤΕπ ανέρχεται συνήθως στα 12,5 εκατομ. ευρώ (μέχρι 50% του κόστους επένδυσης), συνήθως όμως είναι πολύ μικρότερη. Γενικές πληροφορίες για την ΕΤΕπ μπορείτε να βρείτε στον δικτυακό της τόπο www.eib.org, όπου παρατίθενται οι ενδιάμεσοι φορείς μεταξύ ΕΤΕπ και ΜΜΕ στους οποίους μπορούν να υποβάλλουν αίτηση οι ΜΜΕ.
- Τα μέσα χρηματοδότησης κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων συνίστανται σε επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων σε ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών και σε εκκολαπτήρια επιχειρήσεων που στηρίζουν ΜΜΕ, ιδιαίτερα εκείνες που βρίσκονται σε στάδιο εκκίνησης και προσανατολίζονται στις νέες τεχνολογίες. Γενικές πληροφορίες για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων μπορείτε να βρείτε στον δικτυακό τόπο του ΕΤΕ, www.eif.org. Εκεί αναφέρονται οι ενδιάμεσοι φορείς κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών του ΕΤΕ, με τους οποίους μπορούν να επικοινωνήσουν οι ΜΜΕ για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τη διαδικασία υποβολής αίτησης.
- Τα μέσα εγγυήσεων του ΕΤΕ συνιστούν ένα χαρτοφυλάκιο εγγυήσεων που παρέχεται σε ευρεία ομάδα συναφών φορέων (π.χ. τράπεζες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, κ.λπ.). Οι φορείς αυτοί με τη σειρά τους καλύπτουν πιστώσεις προς ΜΜΕ. Γενικές πληροφορίες για τα χαρτοφυλάκια εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων μπορείτε να βρείτε στον δικτυακό τόπο του ΕΤΕ, www.eif.org. Εκεί καταγράφονται οι εθνικοί ενδιάμεσοι φορείς και οι μηχανισμοί εγγυήσεων του ΕΤΕ.
- Ιδιαίτερα, πρέπει να σημειωθεί ότι το ΕΤΕ εφαρμόζει τα χρηματοδοτικά μέσα του *Πολυετούς προγράμματος για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα της ΕΕ (MAP 2001-2005)*². Τα χρηματοδοτικά μέσα είναι, μεταξύ άλλων :
 - ο *Μηχανισμός Εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ* για την εγγύηση (ή συνεγγύηση ή αντεγγύηση) των χαρτοφυλακίων δανείων των τραπεζών προς τις ΜΜΕ
 - ο *Μηχανισμός Εκκίνησης του ΕΜΤ* για επενδύσεις σε ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών ή σε εκκολαπτήρια επιχειρήσεων που ειδικεύονται στη χρηματοδότηση ΜΜΕ στο αρχικό στάδιο της λειτουργίας τους.
 - το *Σχέδιο δράσης για τα προλειτουργικά κεφάλαια*, το οποίο επιδιώκει να ενισχυθεί η πρόσληψη στελεχών διαχείρισης επενδύσεων στα ταμεία προλειτουργικών κεφαλαίων που χρηματοδοτεί το ΕΤΕ.
- Το ΕΤΕ χρησιμοποιεί τράπεζες, ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών και ιδρύματα εγγυήσεων ως ενδιάμεσους φορείς προς τις ΜΜΕ. Λεπτομερείς πληροφορίες θα βρείτε στο δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: (http://europa.eu.int/comm/enterprise/index_en.htm)

² 2000/819/ΕΚ, ΟJ L 333, της 29.12.2000, σ. 84.

Υπάρχουν επίσης κάποια εξειδικευμένα προγράμματα για την προώθηση ειδικών στόχων όπως είναι η έρευνα και η ανάπτυξη. Στο δικτυακό τόπο της Cordis (κοινοτικός κόμβος πληροφόρησης για την έρευνα και την καινοτομία): <http://www.cordis.lu/en/home.html>, υπάρχει κατάλογος με ανοικτές προσκλήσεις για υποβολή προσφορών υπό τον τίτλο "Έρευνα χρηματοδοτούμενη από την Ευρωπαϊκή Ένωση". Στις σελίδες *Χρηματοδότηση της καινοτομίας* του δικτυακού τόπου της CORDIS παρέχονται πληροφορίες σε επιχειρηματίες και επενδυτές σχετικά με τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, τις τραπεζικές και άλλες δανειοδοτήσεις, τις άτυπες επενδύσεις, τα χρηματιστήρια... καθώς και για μεγάλο εύρος σχετικών προγραμμάτων κοινοτικής ενίσχυσης και προσκλήσεων για υποβολή προσφορών.

1.5 Κοινοτικές πρωτοβουλίες για επιχειρηματικά κεφάλαια

Η έμφαση στη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική πρέπει να θεωρηθεί στο ευρύτερο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής για την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων. Ένα *Σχέδιο δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια*³ (ΣΔΕΚ) εγκρίθηκε στη σύνοδο κορυφής του Κάρντιφ, τον Ιούνιο του 1998, και από τότε έχουν δημοσιευθεί τρεις εκθέσεις προόδου⁴.

Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου του ΣΔΕΚ φανερώνουν την ταχεία ανάπτυξη των επιχειρηματικών κεφαλαίων στην ΕΕ μέχρι την περίοδο που καλύπτει η τελευταία έκθεση (2000). Όπως επισημαίνεται στην έκθεση:

Ο συνολικός όγκος των επενδύσεων σε επιχειρηματικά κεφάλαια συμμετοχών στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της προλειτουργικής φάσης και των φάσεων εκκίνησης, επέκτασης και αντικατάστασης μιας επιχείρησης, αυξήθηκε θεαματικά από περίπου 10 δις ευρώ (0,14% του ΑΕγχΠ) το 1999 σε περισσότερο από 19,6 δις ευρώ (0,23% του ΑΕγχΠ) το 2000.

Το ΣΔΕΚ περιλαμβάνει μέτρα σχεδιασμένα για την άρση των εμποδίων στην παροχή επιχειρηματικού κεφαλαίου, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών εμποδίων, και μέτρα στον τομέα της φορολογίας, όπου υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ κρατών μελών. Το σχέδιο δράσης απευθύνεται σε επιχειρήσεις κάθε μεγέθους που αναζητούν χρηματοδότηση. Επικεντρώνεται όμως κυρίως στον τομέα της τυπικής χρηματοδότησης, όπου το μέσο ύψος των συναλλαγών είναι σχετικά μεγάλο (κατά μέσο όρο 5 εκατομμύρια ευρώ). Σε τοπικό επίπεδο υπάρχει ανάγκη να διασφαλιστεί η διοχέτευση των πλεονεκτημάτων του ΣΔΕΚ και σε μικρότερες εταιρείες, που μπορεί να μην προσελκύουν το ενδιαφέρον των μεγάλων ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων συμμετοχών. Σημαντικό ρόλο στο θέμα αυτό μπορούν να διαδραματίσουν τα διαρθρωτικά ταμεία.

³ Βάσει ανακοίνωσης της Επιτροπής με τίτλο "Επιχειρηματικά κεφάλαια: Κλειδί για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση", SEC(1998)522, Απρίλιος 1998

⁴ COM(1999) 493 της 20.10.1999, COM(2000) 658 της 18.10.2000 και COM(2001) 605 της 25.10.2001

1.6 Συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων

Η σύσταση οποιουδήποτε προγράμματος χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων πρέπει να είναι σύμφωνη με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Σύμφωνα με τους κανόνες της κοινής αγοράς της συνθήκης ΕΚ,

Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.⁵

Η συνθήκη ΕΚ ορίζει επίσης τις προϋποθέσεις εξαιρέσεως για τις περιπτώσεις όπου οι κρατικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Κατ' εξαίρεση κρατικές ενισχύσεις χορηγούνται σε διάφορες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, χορηγούνται ενισχύσεις σε περιοχές που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, π.χ. 'για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση'. Επίσης, συμβιβάζονται με την κοινή αγορά 'ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον'⁶

Στο πλαίσιο της συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή υποχρεούται, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να εξετάζει διαρκώς τα καθεστάτα ενισχύσεων που ισχύουν στα κράτη αυτά και να τους προτείνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτεί η προοδευτική ανάπτυξη και λειτουργία της κοινής αγοράς.⁷ Αν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι η ενίσχυση που χορηγείται δεν είναι σύμφωνη με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, αποφασίζει ότι 'το εν λόγω κράτος οφείλει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει'.⁸ Αν το εν λόγω κράτος δεν συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή, η Επιτροπή δύναται να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν την Επιτροπή για τα μέτρα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων με κρατική ενίσχυση πριν από την εφαρμογή τους. Για να εγκρίνει η Επιτροπή ένα περιφερειακό πρόγραμμα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων, τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία για την αδυναμία της αγοράς.

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει λεπτομερείς πολιτικές για τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να χορηγηθούν κρατικές ενισχύσεις βάσει των εξαιρέσεων που περιλαμβάνει το άρθρο 87 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ. Οι πολιτικές διατυπώνονται υπό μορφή κανονισμών και κατευθυντήριων γραμμών. Εκεί καθορίζονται οι πιθανοί δικαιούχοι

⁵ Άρθρο 87, παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ (πρώην Άρθρο 92, παράγραφος 1)

⁶ Άρθρο 87, παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ (πρώην Άρθρο 92, παράγραφος 3)

⁷ Άρθρο 88, παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ (πρώην Άρθρο 93, παράγραφος 1)

⁸ Άρθρο 88, παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ (πρώην Άρθρο 93, παράγραφος 2)

των διαφόρων ενισχύσεων, ανάλογα με τον τύπο και το σκοπό για τον οποίο έχουν προβλεφθεί, καθορίζονται όρια για το ύψος ή το ποσοστό των ενισχύσεων αναφορικά με το κόστος, και ορίζονται οι λοιπές προϋποθέσεις. Παρακάτω παρατίθενται οι βασικές διατάξεις περί χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων.

1.6.1 Βασικοί κανόνες κρατικών ενισχύσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων.

Μέχρι πρόσφατα, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις δεν είχαν προσαρμοστεί σωστά σε κάποιες κοινές μορφές μέτρων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων, ιδιαίτερα στα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών. Για να συμμορφώνονται με τους κανόνες, οι κρατικές ενισχύσεις έπρεπε να συνδέονται με ορισμένους τύπους δαπανών, όπως τα πάγια στοιχεία ενεργητικού, η έρευνα & ανάπτυξη, η επαγγελματική εκπαίδευση κ.λπ., γνωστές ως ‘επιλέξιμες δαπάνες’. Πολλά προγράμματα επιχειρηματικών κεφαλαίων ήταν δύσκολο να ανταποκριθούν σε αυτή την απαίτηση.

Τον Αύγουστο του 2001, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού εξέδωσε ανακοίνωση για τις κρατικές ενισχύσεις και τα επιχειρηματικά κεφάλαια, ώστε να διασαφηνιστεί το θέμα των κρατικών ενισχύσεων και των επιχειρηματικών κεφαλαίων για τις εθνικές και περιφερειακές αρχές. Στην ανακοίνωση τίθενται τα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογούνται και εγκρίνονται τα μέτρα για την προώθηση της ανάπτυξης των αγορών επιχειρηματικών κεφαλαίων.⁹ Η Επιτροπή προσδιόρισε ότι ο ρόλος της δημόσιας χρηματοδότησης των μέτρων για τα επιχειρηματικά κεφάλαια περιορίζεται στην κάλυψη εντοπισμένων αδυναμιών της αγοράς. Οι κατευθυντήριες γραμμές καταρτίστηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν τη γενική πολιτική της Επιτροπής για την προώθηση των επιχειρηματικών κεφαλαίων, η οποία αναπτύσσεται στο βιβλίο του 1998, *Επιχειρηματικά Κεφάλαια, Κλειδί για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, και ενισχύεται από το ΣΔΕΚ (Σχέδιο Δράσης για τα Επιχειρηματικά Κεφάλαια).

Η ανακοίνωση για τα επιχειρηματικά κεφάλαια καλύπτει τα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών. Δεν καλύπτει δημόσια χρηματοδοτούμενα επιχειρηματικά κεφάλαια υπό τη μορφή δανείων από άλλες πηγές. Ωστόσο, σε αυτές τις περιπτώσεις οι υπόλοιποι κανονισμοί ή κατευθυντήριες γραμμές κρατικών ενισχύσεων μπορεί να εξακολουθούν να ισχύουν. Για παράδειγμα, τα προγράμματα δανείων υπό ευνοϊκούς όρους εμπίπτουν συχνά στον κανονισμό περί εξαιρέσεων των ΜΜΕ κατά κατηγορίες¹⁰ ή στις κατευθυντήριες γραμμές για τις περιφερειακές ενισχύσεις.¹¹ Ειδικοί κανόνες καθορίζουν τη μέθοδο υπολογισμού του ύψους των ενισχύσεων (“ισοδύναμο επιχορήγησης”) των δανείων υπό ευνοϊκούς όρους.¹²

⁹ Κρατικές ενισχύσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ C 235, 21.8.2001, σ. 3.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της 12^{ης} Ιανουαρίου 2001 : Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ, L 10, 13.1.2001, σ. 33. .

¹¹ Κατευθυντήριες γραμμές περί εθνικών περιφερειακών ενισχύσεων.: Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ, C 74, 10.3.1998, σ. 3, και Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ, C 258, 9.9.2000, σ.5.

¹² Υπολογισμός του ύψους της ισοδύναμης επιχορήγησης των δανείων υπό ευνοϊκούς όρους.

Όσον αφορά τις εγγυήσεις, η Επιτροπή δημοσίευσε τον Μάρτιο του 2000 λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ περί κρατικών ενισχύσεων με τη μορφή εγγυήσεων.¹³ Οι κατευθυντήριες γραμμές θέτουν τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να αποφευχθεί τυχόν παραβίαση των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων και την μέθοδο υπολογισμού του ύψους των εγγυήσεων (“ισοδύναμο επιχορήγησης”). Στον παρόντα οδηγό οι προϋποθέσεις αυτές παρατίθενται συνοπτικά στο τμήμα περί εγγυήσεων. Ειδική εξαίρεση προβλέπεται για τις χαμηλού ύψους ενισχύσεις. Κατά την έννοια του κανόνα για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, που πλέον περιλαμβάνεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής, της 12^{ης} Ιανουαρίου 2001, εάν οι παρεχόμενες κρατικές ενισχύσεις σε μια επιχείρηση για περίοδο τριών ετών είναι ύψους 100.000 ευρώ ή χαμηλότερες, δεν απαιτείται προηγούμενη ενημέρωση της Επιτροπής.¹⁴

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ περί κρατικών ενισχύσεων με τη μορφή εγγυήσεων, Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ, C 71, 11.03.2000, σ. 14.

¹⁴ Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ, L 10, 13.1.2001, σ. 30.

Χρηματοδότηση των ΜΜΕ

Στο τμήμα αυτό του οδηγού συνοψίζεται ο ρόλος των μέσων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων υπό την ευρύτερη έννοια των θεμάτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη των ΜΜΕ.

2.1 Χρηματοδότηση των ΜΜΕ

Οι πηγές χρηματοδότησης των ΜΜΕ ποικίλουν ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης της επιχείρησης και ανάλογα με τη χώρα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ταμείων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών καθορίζει τα εξής στάδια ανάπτυξης μιας επιχείρησης. Για κάθε στάδιο ανάπτυξης προτείνονται πιθανοί πόροι χρηματοδότησης.

Τα στάδια αυτά αναφέρονται σε εταιρείες υψηλού αναπτυξιακού δυναμικού – άλλες εταιρείες μπορεί να έχουν πιο σταθερά μοντέλα χρηματοδότησης.

<i>Πηγές χρηματοδότησης των ΜΜΕ ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης της επιχείρησης</i>	
<i>Αρχικό στάδιο</i>	Άτυπα ίδια κεφάλαια των ιδρυτών και συνεταίρων της επιχείρησης. Τραπεζική δανειοδότηση, εάν είναι διαθέσιμη και αναγκαία.
<i>Στάδιο εκκίνησης:</i>	Άτυπα ίδια κεφάλαια των ιδρυτών, των συνεταίρων και των συνεργατών της επιχείρησης. Τραπεζική δανειοδότηση, εάν είναι διαθέσιμη. Χρηματοδοτική μίσθωση για αγορά εξοπλισμού
<i>Στάδιο επέκτασης</i>	Ίδια κεφάλαια από αρχικές πηγές, εμπορικές επενδύσεις ή επενδύσεις κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών. Τραπεζικά δάνεια. Άλλες πηγές χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων, χρηματοδοτική μίσθωση και ανάληψη απαιτήσεων τρίτων
<i>Κεφάλαια αντικατάστασης:</i>	Εμπορικές επενδύσεις, κεφάλαια επιχειρηματικών συναλλαγών ή αρχική εισαγωγή στο χρηματιστήριο.

Αν και η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι υπάρχει κάποια γενική αδυναμία της αγοράς όσον αφορά την παροχή χρηματοδότησης στις ΜΜΕ, υπάρχουν διαπιστωμένες ελλείψεις όσον αφορά ορισμένες ομάδες ΜΜΕ, γεγονός που μπορεί να σημαίνει ότι δεν έχουν πρόσβαση στην κατάλληλη χρηματοδότηση. Για παράδειγμα, είναι δυνατόν μία εμπορική τράπεζα να αδυνατεί να χρηματοδοτήσει μία βιώσιμη ΜΜΕ εξαιτίας:

- Απουσία ιστορικού επιχειρηματικών συναλλαγών
- Ανεπαρκής ασφάλεια
- Παραβίαση κατώτατων ορίων
- Πιστοληπτική ικανότητα εκτός αποδεκτού εύρους.

Επιπλέον αυτών, υπάρχει συχνά και ‘ελλιπής πληροφόρηση’ – ακόμα και όταν υπάρχουν τα κατάλληλα προγράμματα ενισχύσεων (δημόσια ή ιδιωτικά), οι ΜΜΕ ενδέχεται να μη είναι ενημερωμένες γι’ αυτά. Επίσης, ορισμένες φορές η διαδικασία υποβολής της αίτησης για χρηματοδότηση είναι τόσο περίπλοκη και χρονοβόρα ώστε ακόμα και όταν οι ΜΜΕ γνωρίζουν τα προγράμματα δείχνουν απροθυμία να τα χρησιμοποιήσουν.

2.2 Χρηματοδοτικά μέσα που περιλαμβάνονται στον Οδηγό

Ο παρών Οδηγός καλύπτει τα βασικά μέσα χρηματοδότησης των ΜΜΕ, εκτός μη επιστρεπτέων ενισχύσεων, τα οποία δύναται να λάβουν στήριξη από τα διαρθρωτικά ταμεία και άλλα κοινοτικά μέσα. Εξαιρούνται ορισμένες μορφές χρηματοδότησης (χρηματοδοτική μίσθωση και ανάληψη απαιτήσεων τρίτων) εφόσον υπάρχουν καλά ανεπτυγμένες εμπορικές πηγές αυτών των μορφών χρηματοδότησης και συνεπώς δεν υπάρχει θέμα επέμβασης του δημοσίου. Επίσης, δεν περιλαμβάνονται οι προσωπικές επενδύσεις των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων στις δικές τους επιχειρήσεις. Τα βασικά χρηματοδοτικά μέσα που περιλαμβάνονται στον οδηγό είναι τα ακόλουθα:

Μορφή μέσου	Τυπικές πηγές
Τυπικά ίδια κεφάλαια - κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών	Ταμεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, τράπεζες:
Άτυπα ίδια κεφάλαια – επιχειρηματικοί άγγελοι	Δίκτυα επενδυτών και μεμονωμένοι επενδυτές
Δανειοδότηση	Τράπεζες και ταμεία υπό τη διαχείριση αναπτυξιακών φορέων
Μικροπιστώσεις	Εξειδικευμένα ταμεία
Εγγυήσεις	Ταμεία εγγυήσεων και οργανισμοί αμοιβαίων εγγυήσεων

Οι ΜΜΕ απαιτούν βεβαίως μια σειρά χρηματοδοτικών μέσων στα οποία περιλαμβάνονται τα παραπάνω καθώς και άλλες πηγές χρηματοδότησης που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα οδηγό, όπως η χρηματοδοτική μίσθωση και η ανάληψη απαιτήσεων τρίτων, η πιστωτική διευκόλυνση κ.λπ. Για να καλύψουν τις ανάγκες των ΜΜΕ, οι χρηματοδοτικές πηγές που υποστηρίζονται από το δημόσιο συχνά παρέχουν μια σειρά χρηματοδοτικών επιλογών και δεν επικεντρώνονται σε ένα μόνο μέσο χρηματοδότησης. Ομοίως, οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί συχνά επικεντρώνονται στην παροχή βοήθειας σε ορισμένους τύπους ΜΜΕ (π.χ. εταιρείες σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης).

Ο παρακάτω πίνακας συνδέει τις μορφές των χρηματοδοτικών μέσων που περιγράφονται στον παρόντα οδηγό με τις χρηματοδοτικές ανάγκες των ΜΜΕ σε κάθε στάδιο ανάπτυξής τους.

Σχέση μεταξύ χρηματοδοτικών μέσων και σταδίων ανάπτυξης των ΜΜΕ

Τρόποι χρηματοδότησης με κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών

	Τυπικά ίδια κεφάλαια	Άτυπα ίδια κεφάλαια	Δάνεια	Εγγυήσεις
Μικρο-πιστώσεις			✓	✓
Προλειτουργικά κεφάλαια	✓	✓✓	✓✓	✓
Κεφάλαια εκκίνησης	✓	✓✓	✓✓	✓✓
Κεφάλαια επέκτασης	✓✓	✓	✓✓	✓✓
Κεφάλαια αντικατάσταση	✓✓		✓✓	

Τα ακόλουθα τμήματα του οδηγού περιγράφουν τις βασικές μορφές μέσων χρηματοδότησης που αναφέρονται στην πρώτη σειρά του ανωτέρω πίνακα – τυπικά ίδια κεφάλαια (κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών), άτυπα ίδια κεφάλαια (επιχειρηματικοί άγγελοι), δάνεια, μικροπιστώσεις και εγγυήσεις. Στην πράξη, οι φορείς χρηματοδότησης των ΜΜΕ χρησιμοποιούν συνδυασμό των μεθόδων αυτών.

Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών

Περίληψη

Τα ίδια κεφάλαια συνιστούν σημαντικό στοιχείο χρηματοδότησης των ΜΜΕ. Ίδια κεφάλαια μπορεί να αντληθούν από διάφορες πηγές – από τον επιχειρηματία και τους συνεταίρους του, από επιχειρηματικούς αγγέλους, από χρηματοδοτικά ιδρύματα και από διάφορες άλλες πηγές. Το τμήμα αυτό πραγματεύεται τα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, τα οποία εκτός από ίδια κεφάλαια συχνά παρέχουν δάνεια ή άλλες μορφές χρηματοδότησης. Εδώ επικεντρωνόμαστε στα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών μέσω ιδίων κεφαλαίων. Η δανειοδότηση και οι επιχειρηματικοί άγγελοι εξετάζονται σε επόμενο τμήμα.

Τα ίδια κεφάλαια αποτελούν το στοιχείο χρηματοδότησης μιας ΜΜΕ με το μεγαλύτερο κίνδυνο. Επαρκή ίδια κεφάλαια μπορεί να βελτιώσουν την πιστοληπτική ικανότητα της εταιρείας, δίνοντας δυνατότητα πρόσβασης σε εμπορικά δάνεια ή άλλες μορφές χρηματοδότησης.

Όσον αφορά την περιφερειακή ανάπτυξη, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν υπάρχει κενό στην παροχή ιδίων κεφαλαίων, είτε παντελής έλλειψη ή έλλειψη κάτω από ένα συγκεκριμένο ύψος επένδυσης – πολλά εμπορικά ταμεία επιχειρηματικών συμμετοχών θέτουν ένα ελάχιστο ύψος για τις επενδύσεις που πραγματοποιούν και ο ρόλος της κοινοτικής παρέμβασης είναι να αντιμετωπιστεί αυτή η αδυναμία της αγοράς .

Το Παράρτημα Α περιλαμβάνει πρότυπο με τα βασικά χαρακτηριστικά των ιδίων κεφαλαίων

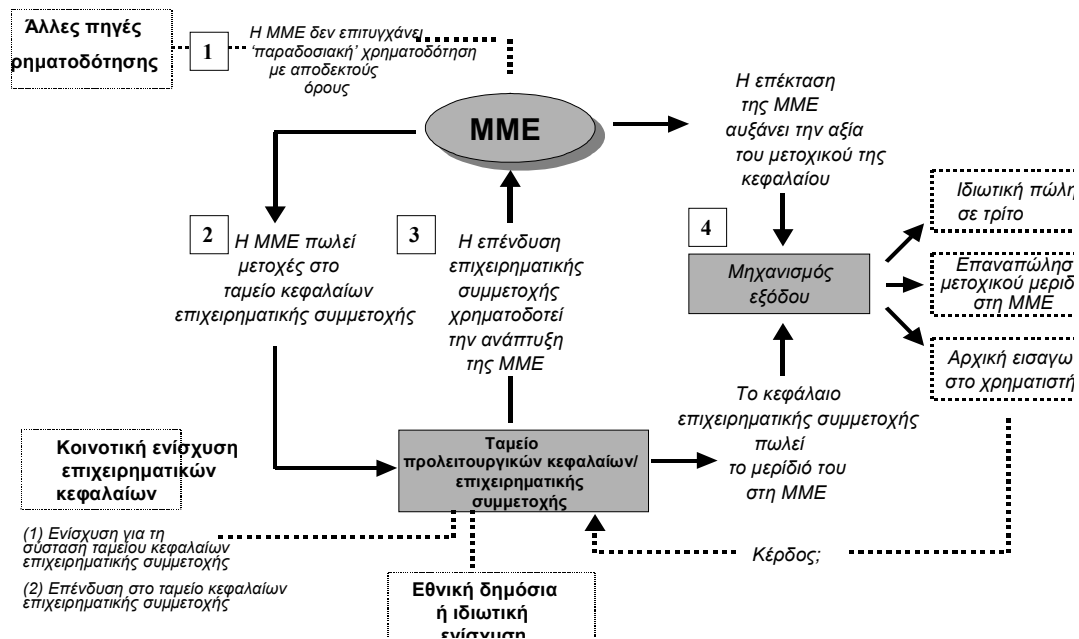
3.1 Πρακτική λειτουργία των ταμείων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων

Το σχήμα 1 επεξηγεί τον τρόπο λειτουργίας των ταμείων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων στην πράξη . Περιληπτικά:

- **Μια ΜΜΕ υποβάλλει αίτηση για χρηματοδότηση.** Η ΜΜΕ ενδέχεται να έχει εξαντλήσει ήδη όλες τις εμπορικές πηγές χρηματοδότησης. Η διάρθρωση χρηματοδότησης της ΜΜΕ θα είναι τέτοια που θα απαιτούνται περαιτέρω ίδια κεφάλαια εκτός από τα επενδυτικά κεφάλαια του ιδιοκτήτη της ώστε να έχει πρόσβαση σε άλλες μορφές χρηματοδότησης, όπως τα δάνεια.
- Το ταμείο χρηματοδότησης αποκτά **μετοχικούς τίτλους της ΜΜΕ.** Κατά κανόνα, οι μετοχικοί τίτλοι είναι νέες μετοχές τις οποίες εκδίδει η εταιρεία, τα έσοδα των οποίων επενδύονται στην εταιρεία για να καλυφθεί μέρος των χρηματοδοτικών της αναγκών.

- Σε ορισμένες περιπτώσεις οι μετοχές εκδίδονται σε τιμή ανώτερη της ονομαστικής αξίας. Μπορεί επίσης να συνοδεύονται από **άλλες μορφές χρηματοδότησης**, όπως η δανειοδότηση. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθούν υβριδικά μέσα χρηματοδότησης όπως τα μετατρέψιμα δάνεια.
- Κατά τη διάρκεια της επένδυσης, το ταμείο **θα παρακολουθεί την πορεία της επένδυσης**, παρέχοντας ενίοτε στη ΜΜΕ διαχειριστικές συμβουλευτικές υπηρεσίες.
- Στην πορεία, το ταμείο θα θελήσει να πωλήσει το μετοχικό του μερίδιο στη ΜΜΕ. Για τις επιτυχημένες εταιρείες, **μηχανισμοί εξόδου** μπορεί να είναι η ιδιωτική πώληση της επένδυσης σε εμπορικό επενδυτή ή η αρχική εισαγωγή στο χρηματιστήριο. Τέτοιες διέξοδοι παρέχουν υψηλές αποδόσεις, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τον υψηλό κίνδυνο της επένδυσης. Για τις λιγότερο επιτυχημένες ΜΜΕ, η διέξοδος μπορεί να είναι προβληματική.
- Σε σημαντικό αριθμό περιπτώσεων, η ΜΜΕ ενδέχεται να υποβληθεί σε **χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση** λόγω χαμηλής απόδοσης και να χαθεί το σύνολο του ιδίου κεφαλαίου.
- Σε περίπτωση που το ταμείο κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών συγχρηματοδοτείται από το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης, η επένδυση του ΕΤΠΑ πρέπει να υπολογίζεται στο τέλος της περιόδου ισχύος του προγράμματος στα πλαίσια του οποίου χρηματοδοτήθηκε το ταμείο Με το πέρας του προγράμματος, τα επενδεδυμένα κεφάλαια ή τα χορηγηθέντα δάνεια στις ΜΜΕ υπολογίζονται ως επιλέξιμες δαπάνες για συγχρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση που διατέθηκε από το ΕΤΠΑ στο ταμείο κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών και δεν επενδύθηκε ή δεν χορηγήθηκε ως δάνειο ακυρώνεται. Ωστόσο, το ταμείο κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών μπορεί να συνεχίσει να υφίσταται χωρίς να απαιτείται η άμεση διάλυσή του. Τα επιστρεφόμενα ποσά από τη χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν στο ταμείο ή για άλλες δραστηριότητες ανάπτυξης ΜΜΕ στην περιοχή.

Πρακτική λειτουργία των ταμείων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων

Φυσικά, υπάρχουν παραλλαγές του βασικού αυτού μοντέλου: ορισμένα προγράμματα χρηματοδότησης έχουν πολύ συγκεκριμένα κριτήρια επιλεξιμότητας και απευθύνονται σε συγκεκριμένες αγορές ενώ άλλα είναι ανοιχτά για τις περισσότερες ΜΜΕ. Ποικίλλουν επίσης οι μορφές παροχής ιδίων κεφαλαίων και κατά κανόνα το πακέτο χρηματοδότησης περιλαμβάνει δανειοδότηση και, ενδεχομένως, άλλες μορφές χρηματοδότησης.

3.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ταμείων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων

Τα ταμεία χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων παρουσιάζουν για τους ενδιαφερόμενους φορείς τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα. Αυτά αναφέρονται περιληπτικά στον παρακάτω πίνακα:

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> Για τις ΜΜΕ, πηγή επιχειρηματικών κεφαλαίων που βελτιώνει τη διάρθρωση του ισολογισμού και μπορεί να βοηθήσει την εταιρεία να αποκτήσει πρόσβαση σε περαιτέρω χρηματοδότηση μέσω δανείων κ.λπ. Για το επενδυτικό ταμείο, επένδυση 	<ul style="list-style-type: none"> Για τις ΜΜΕ, πώληση τμήματος της επιχείρησης με αποτέλεσμα μείωση του μεριδίου συμμετοχής του ιδιοκτήτη και εισαγωγή μετόχου μειοψηφίας του οποίου τα συμφέροντα πρέπει να είναι σεβαστά. Για το επενδυτικό ταμείο, συμμετοχή

<p>υψηλού κινδύνου με δυνατότητα υψηλών αποδόσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για το δημόσιο, επένδυση υψηλού κινδύνου που μπορεί να προσελκύσει άλλες πηγές κεφαλαίου χάρις στην προοπτική απόδοσης της επένδυσής τους. 	<p>μειοψηφίας σε μια επιχείρηση που ενδεχομένως θα είναι δύσκολο να πωληθεί όταν το ταμείο θα θελήσει να αποδεσμευτεί από την επένδυση, εκτός και αν αναπτυχθεί η εταιρεία.</p>
--	---

3.3 Τρέχουσα κοινοτική στήριξη

Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα επιχειρηματικά κεφάλαια εφαρμόστηκαν διάφορες δράσεις για να βελτιωθεί η παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου. Επιπροσθέτως, για επενδύσεις σε ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών μπορεί να χρησιμοποιηθούν ενισχύσεις από το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

3.4 Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός ταμείου χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων

Για τη θέσπιση κάθε μορφής μέτρων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων ισχύουν ορισμένοι κοινοί παράγοντες που εξετάζονται στο Τμήμα 8 του παρόντα οδηγού. Όσον αφορά τα ταμεία χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων, το δημόσιο πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάποιους πρόσθετους παράγοντες όπως:

Επενδυτική πολιτική – τα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών πρέπει να ακολουθούν συγκεκριμένη επενδυτική πολιτική και να έχουν διαμορφώσει ένα μηχανισμό για την εφαρμογή της. Ορισμένα επιτυχημένα ταμεία έχουν αναθέσει την επενδυτική τους πολιτική σε διαχειριστές του ιδιωτικού τομέα, στους οποίους δίδεται ελευθερία επιλογής των επενδύσεων βάσει συμφωνημένων κριτηρίων, κατά το δυνατόν σε εμπορική βάση ελεύθερη από εξωτερικούς περιορισμούς και σύμφωνα με τους γενικούς στόχους της δημόσιας πολιτικής.

Διέξοδος – πρέπει να υπάρχει μηχανισμός εξόδου, π.χ. τρόποι αποεπένδυσης στο πέρας της διάρκειας λειτουργίας του ταμείου. Οι μηχανισμοί εξόδου ποικίλλουν ανάλογα με το βαθμό επιτυχίας της επένδυσης. Για τις πλέον επιτυχημένες επενδύσεις μηχανισμός εξόδου είναι η πώληση ή η αρχική εισαγωγή στο χρηματιστήριο. Ωστόσο, πιθανόν είναι το ταμείο να μείνει με μικρής αξίας μερίδιο μετοχών της ΜΜΕ, το οποίο δεν θα μπορεί να διαθέσει με τον τρόπο αυτό. Κάποια ταμεία έχουν προβλέψει τη μεταφορά των επενδύσεων αυτών σε ξεχωριστή εταιρεία μετά το πέρας της ζωής του ταμείου, η οποία διαχειρίζεται την επένδυση προς όφελος της εν λόγω περιφέρειας.

Εγγυήσεις – σε ορισμένες περιπτώσεις, το δημόσιο παρέχει εγγυήσεις για να καλύψει τη χρηματοδότηση ιδίων κεφαλαίων, αντί να παρέχει το ίδιο τη χρηματοδότηση. Σαφώς, παρόμοιες εγγυήσεις έχουν δυνατότητα μεγάλης προσέλκυσης κεφαλαίων, αλλά συνεπάγονται και υψηλό κίνδυνο για το δημόσιο.

3.5 Κανόνες κρατικών ενισχύσεων

Κανόνες της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων με εφαρμογή στα επιχειρηματικά κεφάλαια

Όπως κάθε χρηματοδοτικό μέσο με κάποιο βαθμό δημόσιας χρηματοδότησης, τα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών πρέπει να πληρούν τους κανόνες της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων.

Τον Οκτώβριο του 2001 η Επιτροπή δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές για τις 'Κρατικές ενισχύσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια'¹⁵ με σκοπό να διευκρινιστεί η θέση της για την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, όσον αφορά τα μέτρα για τα επιχειρηματικά κεφάλαια. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν νέα κριτήρια για την εκτίμηση του συμβιβασμού των μέτρων για τα επιχειρηματικά κεφάλαια με την κοινή αγορά.

Κατά την εκτίμηση των προτεινόμενων μέτρων για τα επιχειρηματικά κεφάλαια ως προς τις πτυχές που αφορούν τον ανταγωνισμό, η Επιτροπή εξετάζει κατ' αρχήν εάν το προτεινόμενο μέτρο συνεπάγεται κρατική ενίσχυση. Η εκτίμηση γίνεται σε τρία επίπεδα, δηλαδή εάν το μέτρο αποτελεί:

- Ενίσχυση σε επενδυτές
- Ενίσχυση σε ταμείο ή σε οποιοδήποτε άλλο μέσο για την εφαρμογή του μέτρου (στην περίπτωση 'ταμείου χρηματοδότησης άλλων ταμείων' η ενίσχυση μπορεί να παρέχεται σε περισσότερα του ενός επίπεδα)
- Ενίσχυση στις επιχειρήσεις στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις, π.χ. τελικοί δικαιούχοι.

3.5.1 Εκτίμηση του συμβιβασμού των μέτρων για τα επιχειρηματικά κεφάλαια με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων

Όταν ένα μέτρο για τα επιχειρηματικά κεφάλαια κρίνεται ότι συνεπάγεται κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή πρέπει να εκτιμήσει το συμβιβασμό της ενίσχυσης με την κοινή αγορά βάσει των άρθρων 87 παράγραφος 2 και 87 παράγραφος 3. Στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής η Επιτροπή έχει θεσπίσει ελέγχους βάσει των οποίων

¹⁵ Κρατικές ενισχύσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ C 235, 21.8.2001, σ. 3, βλ. Παράρτημα ΣΤ παρακάτω

εγκρίνονται και θεωρούνται συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά τα μέτρα για τα επιχειρηματικά κεφάλαια. Το συμβιβάσιμο της ενίσχυσης κρίνεται σε μεγάλο βαθμό βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α και γ.

Άρθρο 87 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ – παράγραφοι σχετικές με τα μέτρα για τα επιχειρηματικά κεφάλαια

- Άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο α, ενίσχυση για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση
- Άρθρο 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ, ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον

Βάσει των κανόνων για τις ΜΜΕ και τις κρατικές ενισχύσεις, η χορήγηση των ενισχύσεων επιτρέπεται μέχρι ενός επιπέδου που αντιπροσωπεύει ισοδύναμο επιχορήγησης σταθερού ποσοστού ορισμένων στοιχείων κόστους που αναλαμβάνει η δικαιούχος επιχείρηση. Τα εν λόγω κόστη, γνωστά ως επιλέξιμα κόστη, είναι κυρίως οι πάγιες επενδύσεις σε οικόπεδα, κτίρια, νέο εξοπλισμό παραγωγής και άυλα στοιχεία του ενεργητικού (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τεχνογνωσία, κ.λπ.), το κόστος εργασίας που συνδέεται με τις επενδύσεις σε πάγια στοιχεία του ενεργητικού και το κόστος συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Ωστόσο, από την εμπειρία προκύπτει ότι ορισμένα μέτρα για τα επιχειρηματικά κεφάλαια δεν είναι συμβιβάσιμα με τους γενικούς κανόνες. Οι λόγοι είναι οι εξής:

- Είναι δύσκολο να προσδιοριστεί το ‘ισοδύναμο επιχορήγησης’ των ιδίων κεφαλαίων
- Είναι περίπλοκο να προσδιοριστεί η σχέση με τα επιλέξιμα κόστη
- Η απουσία νομικής βάσης για τη χορήγηση παρόμοιων ενισχύσεων για μέτρα που παρέχουν ενίσχυση στο επίπεδο των επενδυτών.

3.5.2 Σκεπτικό έγκρισης μέτρων για τα επιχειρηματικά κεφάλαια

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις και τα επιχειρηματικά κεφάλαια, εκτιμά ότι δεν υπάρχει ένδειξη γενικής αδυναμίας της αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων. Ωστόσο, αναγνωρίζει ότι η αγορά αυτή παρουσιάζει κενά για ορισμένα είδη επενδύσεων και ορισμένα στάδια του κύκλου ζωής μιας μικρομεσαίας επιχείρησης. Στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής, η Επιτροπή αναγνωρίζει επίσης την ύπαρξη ιδιαίτερων δυσχερειών σε επιλέξιμες για ενίσχυση περιφέρειες 87 παράγραφος 3 στοιχεία α και γ της συνθήκης ΕΚ (ενισχυόμενες περιοχές).

Βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α και γ της συνθήκης ΕΚ, ο κυριότερος λόγος που μπορεί να οδηγήσει την Επιτροπή σε έγκριση μέτρων για την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων, ακόμα και αν τα μέτρα αυτά δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των γενικών κανόνων, είναι ότι ορισμένα είδη ΜΜΕ που αναζητούν κεφάλαια στο στάδιο της εκκίνησης και στα αρχικά στάδια ανάπτυξης του κύκλου ζωής τους, κυρίως οι καινοτόμες και/ή υψηλής τεχνολογίας νέες επιχειρήσεις, αντιμετωπίζουν τεράστια εμπόδια πρόσβασης σε χρηματοδότηση ιδίων κεφαλαίων μικρού ύψους. Βασικός παράγοντας γι' αυτό το 'έλλειμμα ιδίων κεφαλαίων' είναι η ελλιπής πληροφόρηση, η απροθυμία ορισμένων επενδυτών να αναλάβουν τους σχετικούς κινδύνους, ιδιαίτερα όσον αφορά τις ΜΜΕ και τις επιχειρήσεις που βρίσκονται στο στάδιο της εκκίνησης, καθώς και οι περιορισμένες εγγυήσεις και το φτωχό ιστορικό επιχειρηματικών συναλλαγών που είναι σε θέση να προσφέρουν οι ΜΜΕ στους εν δυνάμει επενδυτές. Άλλο εμπόδιο για την παροχή ιδίων κεφαλαίων μπορεί να αποτελεί το υψηλό κόστος της πράξης και της εκ των προτέρων εκτίμησής της ('δέουσα επιμέλεια') σε σχέση με τα παρεχόμενα ίδια κεφάλαια.

3.5.3 Απαιτήσεις της Επιτροπής για να αποδειχτεί η ύπαρξη αδυναμίας της αγοράς

Η Επιτροπή απαιτεί την προσκόμιση αποδείξεων για την ύπαρξη αδυναμίας της αγοράς πριν εγκρίνει την εφαρμογή μέτρων παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων κανόνων. Ενδέχεται ωστόσο να αποδεχτεί την ύπαρξη αδυναμίας της αγοράς εφόσον κάθε δόση χρηματοδότησης από μέτρα επιχειρηματικού κεφαλαίου που χρηματοδοτούνται εν όλω ή εν μέρει από κρατικές ενισχύσεις περιλαμβάνει κατ' ανώτατο όριο ποσό έως 500.000 ευρώ γενικά, έως 750.000 ευρώ σε περιοχές επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ, και έως 1 εκατομμύριο ευρώ σε περιοχές επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α.

Η Επιτροπή θα απαιτεί να αποδεικνύεται η αδυναμία της αγοράς στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το ποσό της πράξης υπερβαίνει τα προαναφερθέντα ανώτατα όρια.

3.5.4 Κριτήρια εκτίμησης του συμβιβασμού των μέτρων

Η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της 'Κρατικές ενισχύσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια' έθεσε μια σειρά κριτηρίων για την εκτίμηση του συμβιβασμού των μέτρων για τα επιχειρηματικά κεφάλαια με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Τα κριτήρια για την εκτίμηση των μέτρων παρουσιάζονται υπό τη μορφή θετικών και αρνητικών σημείων. Τα επιμέρους στοιχεία δεν έχουν την ίδια βαρύτητα και κανένα εξ αυτών δεν είναι καθοριστικό, ούτε και κανένα σύνολο στοιχείων μπορεί να θεωρηθεί από μόνο του ως επαρκές για να διασφαλίσει το συμβιβασμό του υπό εξέταση μέτρου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η δυνατότητα εφαρμογής των κριτηρίων αυτών και η βαρύτητα που τους δίδεται ενδέχεται να είναι συνάρτηση της μορφής του μέτρου. Η Επιτροπή, κατά την εκτίμησή της θα λάβει υπόψη τον ειδικό περιφερειακό, κοινωνικοοικονομικό χαρακτήρα των προτεινόμενων μέτρων.

3.6 Παραδείγματα ταμείων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών

Το Παράρτημα Ζ περιλαμβάνει παραδείγματα ταμείων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών που συστήθηκαν με ενισχύσεις των διαρθρωτικών ταμείων. Περιλαμβάνονται επίσης ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι σε μελέτες περιπτώσεων με παρουσίαση των ταμείων και στοιχεία επικοινωνίας. Αργότερα προβλέπεται να προστεθούν και άλλες μελέτες περιπτώσεων στον οδηγό.

Επιχειρηματικοί Άγγελοι

Περίληψη

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι (‘άτυπα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών) μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην παροχή κεφαλαίων αρχικών σταδίων στις ΜΜΕ. Παρέχουν επίσης συμβουλευτικές υπηρεσίες και καθοδήγηση (τυπικά και άτυπα) συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στην ανάπτυξη των ΜΜΕ.

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι κατά κανόνα είναι εξαιρετικά εύποροι ιδιώτες που επιθυμούν να επενδύσουν μέρος των πλεοναζόντων κεφαλαίων τους σε νέες επιχειρήσεις. Συχνά, οι εν λόγω ιδιώτες είναι εξαιρετικά δραστήριοι επιχειρηματίες με σημαντική εμπειρία από τη διαχείριση των δικών τους εταιρειών.

Τα δίκτυα επιχειρηματικών αγγέλων παρέχουν υπηρεσίες αντιστοίχισης, φέρνοντας σε επαφή πιθανούς επενδυτές με ΜΜΕ. Συνήθως δεν εξετάζουν τις δυνατότητες της επένδυσης - η διερεύνηση και η σύναψη της συμφωνίας γίνεται από τον επενδυτή και τη ΜΜΕ. Τα δίκτυα μπορεί να χρεώνουν προμήθεια σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας ή προμήθεια εγγραφής

Τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης μπορεί να συμβάλλουν στη βελτίωση των μηχανισμών που φέρνουν σε επαφή τις ΜΜΕ που αναζητούν κεφάλαια ή παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών με τους επιχειρηματικούς αγγέλους που επιθυμούν να επενδύσουν. Σε ορισμένες περιοχές λειτουργούν ήδη δίκτυα παροχής υπηρεσιών αντιστοίχισης και ορισμένα από αυτά χρηματοδοτούνται από περιφερειακές αρχές. Η ΕΕ έχει χρηματοδοτήσει τη σύσταση δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων ενώ υπάρχουν διάφορα εθνικά προγράμματα παροχής ενισχύσεων.

Οι επιχειρήσεις στις οποίες επενδύουν οι επιχειρηματικοί άγγελοι σε ορισμένες περιπτώσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων και από άλλες κοινοτικά χρηματοδοτούμενες πηγές όπως τα ταμεία επιχειρηματικών συμμετοχών.

Το Παράρτημα Α περιλαμβάνει πρότυπο με τα βασικά χαρακτηριστικά των επιχειρηματικών αγγέλων

4.1 Πρακτική λειτουργία των δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων

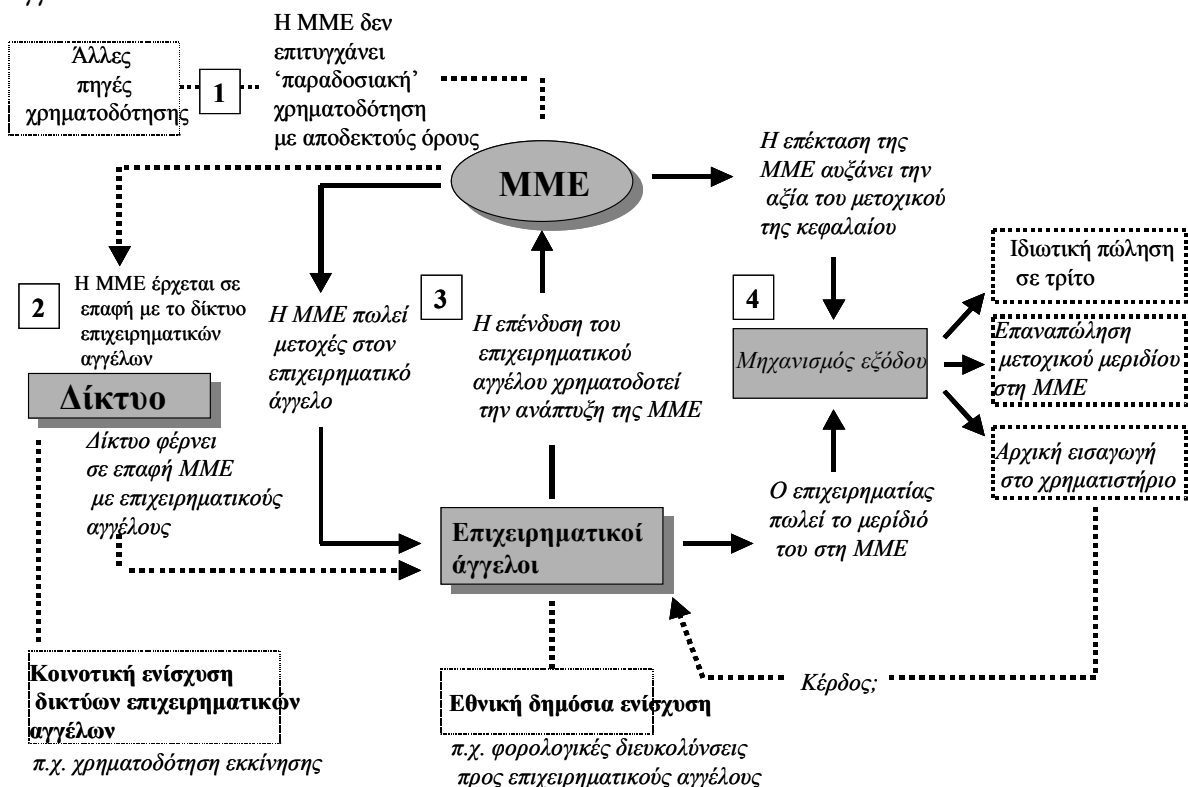
Στον πίνακα 2 περιγράφεται ο τρόπος λειτουργίας των δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων στην πράξη. Περιληπτικά:

- Συστήνεται ένα δίκτυο και διαφημίζεται ως σημείο επαφής για επενδυτές και επιχειρηματίες – τη διαχείριση του δικτύου αναλαμβάνει ένα ή περισσότερα άτομα

- Το δίκτυο φέρνει σε άμεση επαφή πιθανούς επενδυτές με MME. Για την υπηρεσία αυτή είναι πιθανόν να καταβάλλουν προμήθεια εγγραφής και ο επενδυτής και η επιχείρηση.
- Ο επενδυτής και η MME διαπραγματεύονται μία συμφωνία βάσει της οποίας ο επιχειρηματικός άγγελος παρέχει κεφάλαια και σε πολλές περιπτώσεις συμβουλευτική υποστήριξη έναντι μετοχικών μεριδίων στην επιχείρηση. Η σύναψη της συμφωνίας και η άσκηση της δέουσας επιμέλειας αποτελεί ευθύνη και των δύο μερών.
- Σε πολλές περιπτώσεις ο επιχειρηματικός άγγελος δεν αμείβεται για το χρόνο που διέθεσε, αλλά εισπράττει την απόδοση από την αύξηση της αξίας της επιχείρησης. Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να οριστεί αμοιβή μετά από διαπραγμάτευση.
- Αργότερα, ο επενδυτής μπορεί να πωλήσει την επένδυσή του στην εταιρεία, ιδίως εάν αγοραστούν μετοχές από εμπορικό επενδυτή.

Πρακτική λειτουργία των δικτύων επιχειρηματικών

αγγέλων

Μερικά κράτη μέλη ενθαρρύνουν τους επιχειρηματικούς αγγέλους να αποκτήσουν μετοχές σε MME με την παροχή φορολογικών κινήτρων. Για παράδειγμα, οι αρχές στο Ην. Βασίλειο επιτρέπουν στους επενδυτές να δικαιολογούν μέρος της επένδυσης έναντι του φόρου εισοδήματος και παρέχουν φοροαπαλλαγές επί των κερδών

κεφαλαίου. Στις ΗΠΑ, η παροχή σημαντικών φορολογικών απαλλαγών τόσο επί του εισοδήματος όσο και επί των κερδών κεφαλαίου συνέβαλε στην ανάπτυξη αυτού του είδους χρηματοδότησης των ΜΜΕ.

4.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων

Τα προγράμματα επιχειρηματικών αγγέλων παρουσιάζουν για τους ενδιαφερόμενους φορείς τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα. Αυτά αναφέρονται περιληπτικά στον παρακάτω πίνακα:

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Για την ΜΜΕ, πηγή κεφαλαίων και υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης στα αρχικά στάδια ανάπτυξης της εταιρείας. Η παροχή των κατάλληλων συμβουλευτικών υπηρεσιών ισχυροποιεί τη θέση της εταιρείας • Για τον επενδυτή, ευκαιρία για υψηλές αποδόσεις από την επένδυση στα αρχικά στάδια ανάπτυξης μιας ΜΜΕ, και πιθανές φορολογικές απαλλαγές. • Για το δημόσιο, τα προγράμματα επιχειρηματικών αγγέλων μπορεί να αυξήσουν την προσφορά επιχειρηματικών κεφαλαίων και συμβουλευτικών υπηρεσιών με μικρό κόστος για τα δημόσια κονδύλια. 	<ul style="list-style-type: none"> • Για την ΜΜΕ, είναι αναγκαία η πώληση τμήματος των μετοχικών μεριδίων στην εταιρεία. Ορισμένες εταιρείες δείχνουν απροθυμία να δεχτούν εξωτερικούς επενδυτές. • Για τον επενδυτή, ενέχεται υψηλός κίνδυνος. Σύμφωνα με έρευνες, μόνο μία στις πέντε επενδύσεις του είδους αυτού αποφέρει σημαντικά κέρδη. Και ένα μειοψηφικό μερίδιο σε μία ΜΜΕ παρέχει περιορισμένο έλεγχο και είναι δύσκολο να πωληθεί. • Και για τα δύο μέρη, τον επενδυτή και τη ΜΜΕ, υπάρχει κίνδυνος ρήξης των σχέσεων του επενδυτή και του διαχειριστή της ΜΜΕ.

4.3 Τρέχουσα κοινοτική στήριξη

Για να τονωθεί η ανάπτυξη της έννοιας των επιχειρηματικών αγγέλων, συστήθηκε ένας μικρός αριθμός δικτύων σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο ώστε να προωθηθεί η ιδέα στις περιφέρειες όπου δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί. Τα δίκτυα αυτά παρέχουν μία πλατφόρμα επικοινωνίας μεταξύ ΜΜΕ και επιχειρηματικών αγγέλων, και δίνουν στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα πιθανής πρόσβασης σε μια νέα πηγή χρηματοδότησης.

4.4 Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη υποστήριξη ενός δικτύου επιχειρηματικών αγγέλων.

Για τη θέσπιση κάθε μορφής μέτρων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων ισχύουν ορισμένοι κοινοί παράγοντες που εξετάζονται στο Τμήμα 8 του παρόντα οδηγού. Όσον αφορά τα δίκτυα επιχειρηματικών αγγέλων, το δημόσιο πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάποιους πρόσθετους παράγοντες όπως:

Ρόλος του δημοσίου στην παροχή χρηματοδότησης – ο ρόλος του δημοσίου στη δημιουργία δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων είναι πιθανότερο να περιορίζεται στη χρηματοδοτική ενίσχυση της διαχείρισης και του κόστους εγκατάστασης του δικτύου, παρά στη συμμετοχή του στα ίδια τα ταμεία επενδύσεων. Το δημόσιο μπορεί να

επιδιώξει να αναλάβει πρωτοβουλία προσέγγισης μίας εθνικής ένωσης επιχειρηματικών αγγέλων για συνεργασία στη δημιουργία δικτύου σε περιφέρεια όπου δεν υπάρχει παρόμοιο δίκτυο.

Δημιουργία επιχειρηματικού κλίματος – τα μέτρα για τη δημιουργία δικτύου επιχειρηματικών αγγέλων μπορεί να βελτιώσουν τη λειτουργία της αγοράς όσον αφορά την παροχή χρηματοδότησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών, προϋπόθεση όμως είναι η ύπαρξη επιχειρηματικού κλίματος το οποίο ενθαρρύνει την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων. Στην ιδανική περίπτωση η δημιουργία ενός δικτύου επιχειρηματικών αγγέλων θα έπρεπε να αποτελεί τμήμα ενός συνολικού πακέτου μέτρων ώστε να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων και να προωθηθεί η ‘επενδυτική ετοιμότητα’.

4.5 Κανόνες κρατικών ενισχύσεων

Δεν υπάρχουν ειδικοί κανονισμοί για τις κρατικές ενισχύσεις με εφαρμογή στη δημιουργία δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων, εφαρμόζονται όμως οι γενικοί κανονισμοί για τις κρατικές ενισχύσεις. Σε πολλές περιπτώσεις το ύψος της κρατικής ενίσχυσης ενδέχεται να είναι χαμηλότερο από 100.000 ευρώ και συνεπώς εμπίπτει στον κανόνα περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (*de minimis*).

4.6 Παραδείγματα δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων

Το Παράρτημα Ζ περιλαμβάνει παραδείγματα δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων που συστήθηκαν με ενισχύσεις μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Περιλαμβάνονται επίσης ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι σε μελέτες περιπτώσεων με παρουσίαση των δικτύων και στοιχεία επικοινωνίας. Αργότερα προβλέπεται να προστεθούν και άλλες μελέτες περιπτώσεων στον οδηγό.

Δανειακά κεφάλαια

Περίληψη

Τα δάνεια αποτελούν για τις ΜΜΕ την πλέον σημαντική πηγή εξωτερικής χρηματοδότησης και συχνά παρέχονται με δημόσια στήριξη μέσω ταμείων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών ή ταμείων δανειοδότησης ή στα πλαίσια προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου, τα οποία αποτελούν σχετικά συνήθη μέσα περιφερειακής ανάπτυξης. Όπως τα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (τα οποία συχνά παρέχουν δανειακή χρηματοδότηση), ένα αμιγές ταμείο δανειοδότησης χρηματοδοτούμενο από τα διαρθρωτικά ταμεία μπορεί να ενισχυθεί με ιδιωτικά κεφάλαια ώστε να έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο.. Προσοχή πρέπει να δίδεται στη διάρκεια των δανείων και στη χρήση τους, στα επιτόκια και στις πιθανές ζημιές λόγω αδυναμίας αποπληρωμής των δανείων. Στα προγράμματα επιδότησης επιτοκίου, το ποσό της επιδότησης δεν καταβάλλεται σε κοινό ταμείο με το αρχικό κεφάλαιο του δανείου, αλλά καταβάλλεται χωριστά σε δόσεις ανάλογα με το απαιτητό εξόφλησης του αρχικού δανείου και των τόκων, η διάρκεια του οποίου μπορεί να εκτείνεται σε πολλά χρόνια. Η επιδότηση επιτοκίου καταβάλλεται στην τράπεζα που χορήγησε το δάνειο ή στο δανειολήπτη ως “έκπτωση επιτοκίου”.

Το ύψος του εκάστοτε δανείου ενδέχεται να επηρεάζει τα διοικητικά έξοδα του ταμείου ή του προγράμματος επιδότησης επιτοκίου. Η διαχείριση δανείων μικρού ύψους είναι πιο δαπανηρή, αλλά ο ρόλος των δανείων αυτών στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού είναι εξαιρετικά σημαντικός.

Τα ταμεία δανειακών κεφαλαίων απευθύνονται σε συγκεκριμένες επιχειρηματικές ομάδες και συνιστούν βασικό μέσο οικονομικής ενίσχυσης για την ανάπτυξη των μικροεπιχειρήσεων.

Σημαντικό θέμα αποτελεί η εκτίμηση της φερεγγυότητας του δανειζόμενου. Τα ταμεία δανειακών κεφαλαίων θα αποφύγουν την παρέμβαση στον κλάδο της εμπορικής προσφοράς δανείων – εάν η δανειολήπτρια ΜΜΕ έχει δυνατότητα χρηματοδότησης από εμπορική πηγή θα πρέπει να την αξιοποιήσει. Αντίστοιχα, αποκλείονται από χρηματοδότηση οι ΜΜΕ που ενέχουν τα χαμηλότερα επίπεδα κινδύνου (περιλαμβανομένων και όσων παρέχουν ασφάλεια). Στόχος είναι η εύρεση των καταλληλότερων δανειοληπτών από την εναπομένουσα ομάδα.

Το Παράρτημα Α περιλαμβάνει πρότυπο με τα βασικά χαρακτηριστικά των ταμείων δανειοδότησης

5.1 Πρακτική λειτουργία των ταμείων δανειοδότησης και των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου.

Στις επιλέξιμες για ενίσχυση από τα διαρθρωτικά ταμεία περιφέρειες, τα προγράμματα δανειοδότησης υπό μορφή ταμείου δανειοδότησης ή προγράμματος επιδότησης επιτοκίου απευθύνονται σε ΜΜΕ και στοχεύουν στην ενίσχυση της

ανάπτυξης των ΜΜΕ, στην προώθηση της τοπικής και περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης και, κυρίως, στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Στην αγορά δανείων μικρής κλίμακας, τα προγράμματα δανειοδότησης εισέρχονται στον τομέα των μικροπιστώσεων, καλύπτοντας τις ανάγκες μικροεπιχειρήσεων και συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων συνήθως με λιγότερο εμπορικούς όρους από το τμήμα της αγοράς δανείων μεγαλύτερης κλίμακας

Στο διάγραμμα της επόμενης σελίδας περιγράφεται ο τρόπος λειτουργίας ενός ταμείου δανειοδότησης ή προγράμματος επιδότησης επιτοκίου στην πράξη. Περιληπτικά:

- Το ταμείο δανειοδότησης ή το πρόγραμμα επιδότησης επιτοκίου συστήνεται για συγκεκριμένη περίοδο, και συγχρηματοδοτείται από εθνικά και κοινοτικά κεφάλαια με πρόσθετη ιδιωτική χρηματοδότηση. Η ιδιωτική χρηματοδότηση μπορεί να προέρχεται από τραπεζικά δάνεια ή από άλλες πηγές χρηματοδότησης.
- Το ταμείο δανειοδότησης ή το πρόγραμμα επιδότησης επιτοκίου μπορεί να συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία με εγγύηση της ΕΤΕπ και του ΕΤΕ (2).
- Το ταμείο δανειοδότησης ή το πρόγραμμα επιδότησης επιτοκίου πρέπει να έχουν σαφείς επενδυτικούς στόχους, μεταξύ άλλων προσδιορισμό των δανειοληπτών που μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων περιφερειακής ανάπτυξης, διαθέτουν φερεγγυότητα, αλλά δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν από εμπορικές πηγές χρηματοδότησης (3).
- Οι ΜΜΕ υποβάλλουν αίτηση για χορήγηση δανείου σε ταμείο ή τράπεζα που διαχειρίζεται ή συμμετέχει σε πρόγραμμα επιδότησης επιτοκίου και στη συνέχεια γίνεται αξιολόγηση της φερεγγυότητας, του επιχειρηματικού σχεδίου και των στόχων της αιτούμενης επιχείρησης.
- Το ύψος του επιτοκίου που χρεώνει το ταμείο καθορίζεται είτε σε εμπορική βάση, σε ποσοστό ίσο με το κόστος των κεφαλαίων συν 4% έως 6%, ή σε ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό λόγω της επένδυσης δημοσίων κεφαλαίων στο ταμείο. Στην πρώτη περίπτωση, το πραγματικό επιτόκιο που καταβάλλει ο δανειολήπτης μπορεί να μειωθεί με επιδότηση επιτοκίου ή με έκπτωση επιτοκίου.
- Στα προγράμματα επιδότησης επιτοκίου, το τραπεζικό επιτόκιο είναι παρόμοιο με το επιτόκιο της αγοράς και ο δανειολήπτης λαμβάνει έκπτωση επιτοκίου για να μειωθεί το πραγματικό καταβαλλόμενο επιτόκιο, ή το επιτόκιο μπορεί να είναι ελαφρώς χαμηλότερο από το επιτόκιο της αγοράς βάσει συμφωνίας με τον τραπεζικό φορέα ότι θα λάβει επιδότηση επιτοκίου

ώστε το επιτόκιο που εισπράττει να προσεγγίσει το επίπεδο του επιτοκίου της αγοράς. (5)

- Κατά τη διάρκεια της επένδυσης, το ταμείο ή η τράπεζα που διαχειρίζεται τα προγράμματα επιδότησης επιτοκίου **παρακολουθούν την πορεία της επένδυσης**, παρέχοντας ενίοτε στη ΜΜΕ συμβουλές διαχείρισης.
- Στην πορεία, η ΜΜΕ θα εξοφλήσει το δάνειο ή στην περίπτωση που αποτύχει οικονομικά θα βρεθεί σε αδυναμία πληρωμής (7). Στις περιπτώσεις όπου οι επιδοτήσεις των επιτοκίων καταβάλλονται στην τράπεζα ώστε να μειωθεί το επιτόκιο που χρεώνεται στους δανειολήπτες, το πρόγραμμα μπορεί να καλύπτεται από εγγυητική συμφωνία βάσει της οποίας η τράπεζα λαμβάνει μερική αποζημίωση για ζημιές λόγω αδυναμίας αποπληρωμής των δανείων.

Στο τέλος της ζωής ενός ταμείου δανειοδότησης, αποπληρώνονται τα δάνεια και τυχόν εναπομείναντα κεφάλαια διατηρούνται για επανεπένδυση σύμφωνα με τους αρχικούς στόχους (κανόνας 8 των κανόνων επιλεξιμότητας για τα διαρθρωτικά ταμεία, Παράρτημα Β). Το αυτό ισχύει και για τα προγράμματα επιδότησης επιτοκίου, εκτός από το γεγονός ότι η Επιτροπή απαιτεί να κεφαλαιοποιούνται και να καταβάλλονται σε κλειστό λογαριασμό ή στο δανειολήπτη οι επιδοτήσεις επιτοκίου που εκκρεμούν ακόμη κατά το πέρας της περιόδου ισχύος του προγράμματος για δάνεια που δεν έχουν ακόμη εξ ολοκλήρου αποπληρωθεί.

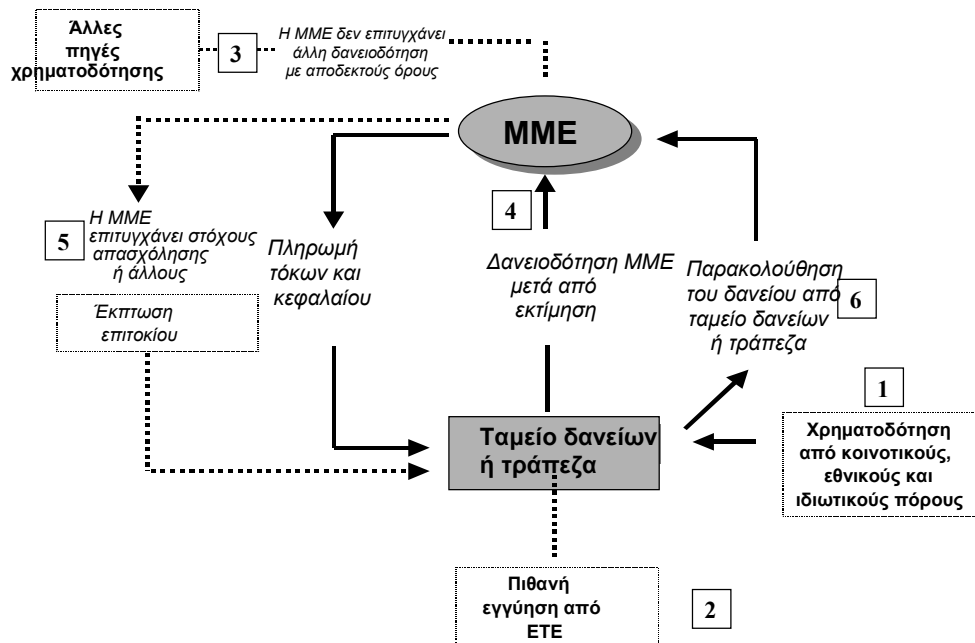
Οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ και/ή εθνικούς πόρους επιδοτήσεις επιτοκίων, οι οποίες καταβάλλονται στην τράπεζα ή στο δανειολήπτη ως έκπτωση επιτοκίου, μειώνουν το πραγματικό πληρωτέο επιτόκιο από τις ΜΜΕ κατά 1-3%.

Σύμφωνα με τους κανονισμούς για τα διαρθρωτικά ταμεία, οι διαχειριστικές αρχές που είναι υπεύθυνες για την εκτέλεση αυτών των προγραμμάτων απαιτείται να τηρούν στοιχεία για τον αριθμό των ενισχυόμενων εταιρειών, τον αριθμό των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν κ.λπ. Όταν οι εκπτώσεις επιτοκίου συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, κατά κανόνα εξαρτώνται από την επίτευξη ορισμένων στόχων από τη ΜΜΕ, για παράδειγμα σε σχέση με τη δημιουργία θέσεων εργασίας ή το ύψος νέων επενδύσεων.

Σε τέτοιες περιπτώσεις δεν είναι σπάνια η μείωση του κόστους των επιτοκίων κατά ένα τρίτο.

Στο παρακάτω διάγραμμα εξηγείται ο τρόπος λειτουργίας των ταμείων δανειοδότησης και των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίων στην πράξη.

Πρακτική λειτουργία των ταμείων δανειοδότησης και των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου.

Φυσικά υπάρχουν πολυάριθμες παραλλαγές του βασικού αυτού μοντέλου:

- Τα ταμεία δανειοδότησης συχνά δέχονται ιδιωτικές επενδύσεις από τραπεζικά δάνεια. Με την εισαγωγή του ευρώ, οι ευρωπαϊκές κεφαλαιαγορές απέκτησαν βάθος και τα ταμεία δανειοδότησης θα μπορούσαν να εξετάσουν την προοπτική έκδοσης ομολόγων – η κατάργηση των ενδιάμεσων φορέων μπορεί να συμβάλει στη μείωση του κόστους κεφαλαίου για τα ταμεία δανειοδότησης.
- Ορισμένα ταμεία έχουν πολύ συγκεκριμένα κριτήρια επιλεξιμότητας και αγορές, όπως γυναίκες επιχειρηματίες, νέους επιχειρηματίες, μικροεπιχειρήσεις, ενώ κάποια άλλα είναι ανοιχτά στις περισσότερες ΜΜΕ.
- Ορισμένα ταμεία διαθέτουν μέρος των κεφαλαίων τους σε μικροπιστώσεις. Η διαχείριση των μικροπιστώσεων θέτει συγκεκριμένα ζητήματα τα οποία εξετάζονται σε επόμενο κεφάλαιο.
- Τα είδη των μηχανισμών δανειοδότησης ποικίλλουν ενώ μπορεί να παρέχουν και χρηματοδότηση ιδίων κεφαλαίων. Όσον αφορά τα υψηλότερα δάνεια, τα ταμεία μπορεί να παρέχουν δανειοδότηση υπό τη μορφή μετατρέψιμων δανείων, στο πλαίσιο των οποίων το ταμείο μπορεί να μετατρέψει το σύνολο ή μέρος του δανείου σε ίδια κεφάλαια σε περίπτωση επιτυχούς ανάπτυξης της ΜΜΕ.

5.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των προγραμμάτων δανειοδότησης

Τα προγράμματα δανειοδότησης παρουσιάζουν τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα για τους ενδιαφερόμενους φορείς. Στον παρακάτω πίνακα :

παρουσιάζονται συνοπτικά:

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Τα προγράμματα δανειοδότησης αποτελούν βασική πηγή εισφοράς κεφαλαίων για τις ΜΜΕ που αναζητούν αναπτυξιακή χρηματοδότηση • Ορισμένα προγράμματα δανειοδότησης προσφέρουν δάνεια χωρίς εγγύηση, διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση • Για το δημόσιο, αποτελούν επένδυση μέσου κινδύνου που μπορεί να προσελκύσει και άλλες πηγές κεφαλαίου με την προοπτική επαναχρησιμοποίησης όλου ή μέρους του αρχικού κεφαλαίου επένδυσης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνήθως, οι δανειστές απαιτούν πρόσθετη ασφάλεια ή εφαρμόζουν διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής φερεγγυότητας μέσω της οποίας μπορεί να αποκλειστούν οι νεοσύστατες εταιρείες, που συχνά δεν έχουν τη δυνατότητα παροχής πρόσθετης ασφάλειας και συνεπώς μπορεί να πρέπει να καταβάλουν ένα ασφάλιστρο εγγύησης για να εξασφαλίσουν πίστωση • Τα δάνεια πρέπει να εντάσσονται στο πλαίσιο άλλων μορφών χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων, ικανοποιητικής εισφοράς ιδίων κεφαλαίων

5.3 Τρέχουσα κοινοτική στήριξη

Στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση από τα διαρθρωτικά ταμεία, μπορεί να είναι διαθέσιμη ενίσχυση από το ΕΤΠΑ για ταμεία δανειοδότησης και για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου με στόχο την επίτευξη συγκεκριμένων ή γενικών στόχων, όπως βελτίωση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών επιχειρηματιών ή για την ενθάρρυνση των επενδύσεων από ΜΜΕ που θα οδηγήσει στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Το ευρωπαϊκό ταμείο επενδύσεων (ETE) συγχρηματοδοτεί επίσης ορισμένα είδη προγραμμάτων δανειοδότησης, που αφορούν, λ.χ., ταμεία δανειοδότησης που απευθύνονται εταιρείες στο στάδιο εκκίνησης.

5.4 Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός προγράμματος δανειοδότησης.

Για τη θέσπιση κάθε μορφής μέτρων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων ισχύουν ορισμένοι κοινοί παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί εξετάζονται σε άλλο σημείο του παρόντος οδηγού. Όσον αφορά τα ταμεία δανειοδότησης και τα προγράμματα επιδότησης επιτοκίου, το δημόσιο πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάποιους πρόσθετους παράγοντες όπως:

- Τη διαθεσιμότητα εμπορικών δανείων σε περιφερειακό επίπεδο για τους διάφορους τύπους ΜΜΕ και την ανάγκη να αποφευχθεί διαστρέβλωση της αγοράς
- Το ρόλο του δημοσίου στην παροχή δανειακής χρηματοδότησης
- Τη δυνατότητα άντλησης χρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα

5.5 Κανόνες κρατικών ενισχύσεων

Βάσει του κανόνα για τις κρατικές ενισχύσεις, πρέπει να καθορίζεται εάν υπάρχει δυνατότητα κρατικής ενίσχυσης, εξετάζοντας κατά πόσον εφαρμόζονται επιτόκια που ισχύουν στην αγορά. Τα δάνεια, εάν εμπεριέχουν ενίσχυση, πρέπει να συνδέονται με επιλέξιμες δαπάνες και τα ανώτατα επιτόκια που καθορίζονται στους κανόνες για τις ΜΜΕ και τις περιφερειακές ενισχύσεις (βλέπε κεφάλαιο Ι).

5.6 Παραδείγματα προγραμμάτων δανειοδότησης

Το Παράρτημα Ζ περιλαμβάνει παραδείγματα προγραμμάτων δανειοδότησης που συστήθηκαν με ενισχύσεις μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Περιλαμβάνονται επίσης ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι σε μελέτες περιπτώσεων με παρουσίαση των προγραμμάτων και στοιχεία επικοινωνίας. Αργότερα προβλέπεται να προστεθούν και άλλες μελέτες περιπτώσεων στον οδηγό.

Μικροπιστώσεις

Περίληψη

Το επιχειρηματικό σκέλος των "Μικροπιστώσεων" είναι σχετικά νέο στο ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό προσκήνιο ως προϊόν που αποσκοπεί στη διευκόλυνση της πρόσβασης σε μικρά ποσά χρηματοδότησης για αυτοαπασχολούμενους επαγγελματίες και μικροεπιχειρήσεις. Κατά κανόνα, οι επιχειρήσεις αυτές δεν έχουν πρόσβαση στο κοινό τραπεζικό δίκτυο διανομής λόγω του μικρού ύψους των δανείων, του υψηλού κόστους αξιολόγησης της φερεγγυότητας του δανειστή και του υψηλού κινδύνου που ενέχει το στάδιο εκκίνησης της επιχείρησης.

Η μικροχρηματοδότηση – συνήθως κάτω από 10.000 ευρώ – απευθύνεται σε πολύ συγκεκριμένες ομάδες ατόμων ή πολύ μικρές επιχειρήσεις. Χαρακτηριστικά προγράμματα είναι μεταξύ άλλων τα εξής:

- Προγράμματα για μικροεπιχειρήσεις – περιλαμβάνουν ευρεία κλίμακα μέσων, κάποια από τα οποία εξετάζονται σε άλλα τμήματα του παρόντος οδηγού (π.χ. δάνεια και αμοιβαίες εγγυήσεις). Κοινό γνώρισμα είναι ότι η χρηματοδότηση απευθύνεται σε ανεξάρτητους επιχειρηματίες ή μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 5 υπαλλήλους.
- Χρηματοδότηση για μειονεκτούσες κοινωνικές ομάδες – για παράδειγμα, πιστωτικά προγράμματα για νέους, άνεργους, άτομα με ειδικές ανάγκες, εθνικές μειονότητες κ.λπ. (ενίοτε αναφέρονται ως 'κοινωνική' χρηματοδότηση)

Τα μέσα παροχής μικροπιστώσεων δεν διαφέρουν ουσιαστικά από τα προαναφερθέντα σε άλλα τμήματα του παρόντος οδηγού μέσα – κυρίως από τα προγράμματα δανειοδότησης και τις αμοιβαίες εγγυήσεις. Η διαφορά έγκειται στο ότι απευθύνονται σε πολύ συγκεκριμένες ομάδες και συνήθως περιλαμβάνουν μικρότερα χρηματικά ποσά. Όπως και στις άλλες μορφές χρηματοδότησης επιχειρηματικού κεφαλαίου, έμφαση δίνεται στην επιστρεπτέα χρηματοδότηση ή σε προγράμματα ανακύκλωσης κεφαλαίων και όχι σε μη επιστρεπτέες ενισχύσεις.

Το Παράρτημα Α περιλαμβάνει πρότυπο με τα βασικά χαρακτηριστικά των μικροπιστώσεων

6.1 Πρακτική λειτουργία των μικροπιστώσεων

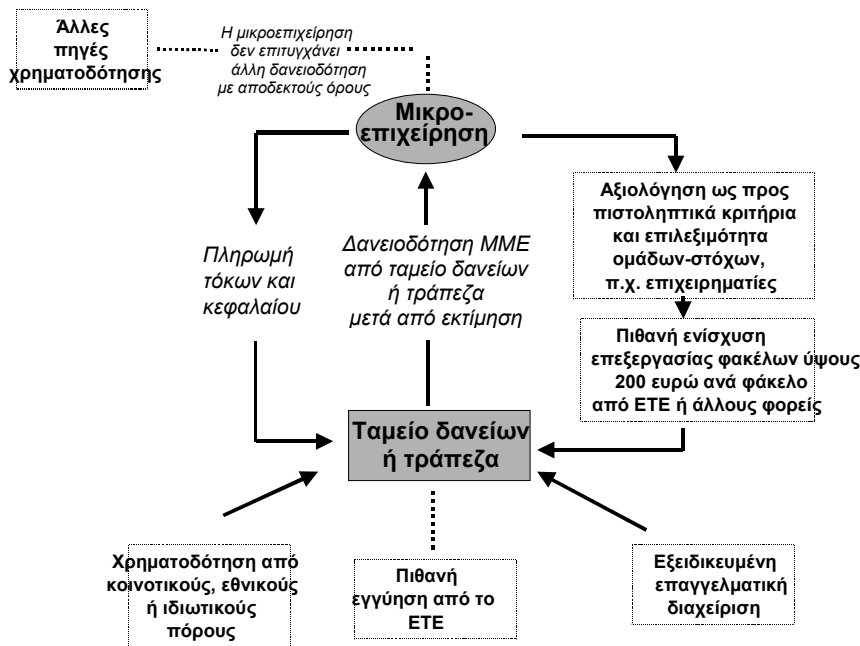
Ως προς τη λειτουργία του, ο τομέας των μικροπιστώσεων έχει πολλές ομοιότητες με τον τομέα των δανείων. Οι βασικές διαφορές είναι οι εξής:

- Το υψηλό κόστος αξιολόγησης της πιστωτικής φερεγγυότητας σε σχέση με το ύψος του δανείου, και
- Το υψηλό κόστος της διαχείρισης του δανείου σε σχέση με το ύψος αυτού

Ως αποτέλεσμα, πολλά προγράμματα μικροχρηματοδότησης εκτελούνται από εξειδικευμένες εταιρείες. Οι εταιρείες αυτές συστήνονται ειδικά γι' αυτό το σκοπό ή

εντάσσονται στο πλαίσιο υφιστάμενου χρηματοπιστωτικού οργανισμού όπως μία τράπεζα. Συνοπτική παρουσίαση των παραγόντων αυτών δίδεται κατωτέρω:

Πρακτική λειτουργία των προγραμμάτων μικροπιστώσεων

6.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των μικροπιστώσεων

Οι μικροπιστώσεις παρουσιάζουν τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα για τους ενδιαφερόμενους φορείς. Αυτά αναφέρονται περιληπτικά στον παρακάτω πίνακα:

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> Ανταποκρίνονται στην αδυναμία της αγοράς ως προς τη δημιουργία και ανάπτυξη μικροεπιχειρήσεων Ορισμένα προγράμματα μικροχρηματοδότησης παρέχουν δάνεια χωρίς εγγυήσεις, διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση Για το δημόσιο, αποτελούν μέσο ανάπτυξης μικροεπιχειρήσεων και αρωγής μειονεκτούντων ομάδων. 	<ul style="list-style-type: none"> Οι δαπάνες σύστασης και διαχείρισης ενός προγράμματος δανειοδότησης είναι υψηλές σε σχέση με το ύψος των χορηγούμενων δανείων

6.3 Τρέχουσα κοινοτική στήριξη

Τα προγράμματα μικροπιστώσεων ενισχύονται μέσω παραδοσιακών προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων και μέσω ειδικών προγραμμάτων 'Καινοτόμων δράσεων' χρηματοδοτούμενων από το ΕΤΠΑ. Το 2001, το ΕΤΕ καθιέρωσε ένα πρόγραμμα χορήγησης μικροπιστώσεων (καλύπτει πιστώσεις μέχρι 25.000 ευρώ) στο πλαίσιο του ειδικού μηχανισμού ενίσχυσης των ΜΜΕ υπό τη διαχείριση της ΕΤΕπ. Ο μηχανισμός αυτός παρέχει χρηματοδότηση σε προγράμματα εγγυήσεων για προγράμματα παροχής μικροπιστώσεων.

Επίσης το ΕΤΕ καθιέρωσε πρόσφατα ένα πρόγραμμα εγγυήσεων για τις μικροπιστώσεις που επιστρέφει το κόστος ανάλυσης των φακέλων χρηματοδότησης (200 ευρώ ανά φάκελο) και παρέχει αντεγγύηση στον βασικό εγγυητή έως 75%. Στόχος του προγράμματος είναι η υπέρβαση των βασικών δυσκολιών των μικροχρηματοδοτήσεων, όσον αφορά τις διαχειριστικές δαπάνες των δανείων και την επίτευξη παροχής ασφάλειας.

6.4 Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός προγράμματος μικροπιστώσεων.

Κατά τη σύσταση ενός προγράμματος μικροπιστώσεων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κάποιοι συγκεκριμένοι παράγοντες (οι κοινοί παράγοντες εξετάζονται στο τμήμα 8).

Λειτουργικές δαπάνες – πώς μπορεί να μειωθεί το ποσοστό των λειτουργικών δαπανών έναντι του ύψους των δανείων – βελτιώνοντας τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστωτικής φερεγγυότητας ή με άλλο τρόπο;

Εξειδικευμένος Οργανισμός – σε ορισμένες χώρες υπάρχει και μία επιπρόσθετη νομοθετική επιπλοκή όσον αφορά τη λειτουργία των προγραμμάτων μικροπιστώσεων. Δεδομένου ότι το τυπικό ποσό δανειοδότησης των προγραμμάτων μικροπιστώσεων είναι συνήθως πολύ χαμηλό ώστε να θεωρείται εμπορικά βιώσιμο (λόγω του υψηλού κόστους συναλλαγής και επεξεργασίας της αίτησης), τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν τη δανειοδότηση συχνά μεταβιβάζουν τη διαχείριση, τη διοίκηση και τη διάθεση των μικροπιστώσεων σε φορείς που δεν είναι νομικά κατοχυρωμένοι ως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Σε ορισμένες χώρες, απαγορεύεται από τις εθνικές νομοθεσίες η χορήγηση δανείων από μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πρέπει να ελέγχεται το καθεστώς που ισχύει σε κάθε χώρα.

Εγγυήσεις – είναι άραγε πρόσφορη η ενίσχυση του προγράμματος με εγγύηση από δημόσιο οργανισμό, με πιθανή συμπληρωματική εγγύηση του ΕΤΕ;

6.5 Κανόνες κρατικών ενισχύσεων

Τα προγράμματα μικροπιστώσεων ενδέχεται να συνιστούν κρατική ενίσχυση προς την εταιρεία. Ωστόσο, στην περίπτωση των μικροπιστώσεων, το ύψος των παρεχόμενων κρατικών ενισχύσεων είναι κάτω από 100.000 ευρώ και συνεπώς εμπίπτει στον κανόνα περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (*de minimis*).

6.6 Παραδείγματα προγραμμάτων μικροχρηματοδότησης

Το Παράρτημα Ζ περιλαμβάνει παραδείγματα προγραμμάτων μικροχρηματοδότησης που συστήθηκαν με ενισχύσεις των διαρθρωτικών ταμείων. Περιλαμβάνονται επίσης ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι σε μελέτες περιπτώσεων με παρουσίαση των προγραμμάτων και στοιχεία επικοινωνίας. Αργότερα προβλέπεται να προστεθούν και άλλες μελέτες περιπτώσεων στον οδηγό.

Προγράμματα εγγυήσεων

Περίληψη

Οι εγγυήσεις είναι η νομικά δεσμευτική υποχρέωση τρίτου μέρους για την πληρωμή του υπόλοιπου δανείου συμπεριλαμβανομένων των ανεξόφλητων τόκων σε περίπτωση αδυναμίας αποπληρωμής από τον βασικό δανειολήπτη.

Τα ταμεία ή οι οργανισμοί εγγυήσεων παρέχουν εγγυήσεις σε ΜΜΕ με σκοπό να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους σε εξωτερική χρηματοδότηση (κυρίως δάνεια, αλλά και ίδια κεφάλαια) έναντι προμήθειας που καλύπτει τόσο τον κίνδυνο όσο και τα έξοδα διαχείρισης και επεξεργασίας της αίτησης. Οι εγγυήσεις αποτελούν το κατάλληλο χρηματοδοτικό μέσο για τις περιπτώσεις ΜΜΕ που αδυνατούν να παρέχουν στο δανειστή – συνήθως τράπεζα ή εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης – την απαραίτητη πρόσθετη ασφάλεια για να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση υπό εύλογους όρους. Οι εγγυήσεις είναι το μέσο χρηματοδότησης που κατά κανόνα χρησιμοποιούν οι νεοσύστατες επιχειρήσεις και οι ταχέως αναπτυσσόμενες, καινοτόμες εταιρείες.

Υπάρχουν δύο βασικά είδη προγραμμάτων εγγυήσεων, τα οποία παρουσιάζουν κάποιες ομοιότητες:

- Ταμεία εγγυήσεων – ταμεία χρηματοδοτούμενα με κρατικούς πόρους από περιφερειακές ή εθνικές αρχές. Παρέχουν εγγυήσεις είτε άμεσα στις ΜΜΕ είτε έμμεσα, παρέχοντας αντεγγύηση για δεσμεύσεις δανειοδότησης που αναλαμβάνουν οι οργανισμοί αμοιβαίων εγγυήσεων. Ορισμένα ταμεία εγγυήσεων παρέχουν επίσης δάνεια σε ΜΜΕ/μικροεπιχειρήσεις.
- Οργανισμοί αμοιβαίων εγγυήσεων – ιδρύονται από ΜΜΕ, ομοσπονδίες επιχειρηματιών ή εμπορικά επιμελητήρια, ενίοτε σε συνεργασία με τράπεζες. Λειτουργώντας εταιρικά, οι οργανισμοί αμοιβαίων εγγυήσεων μπορούν να διαπραγματεύονται τραπεζικά δάνεια με προνομιμακούς χρηματοδοτικούς όρους και συχνά προσφέρουν επαγγελματικές επιχειρηματικές υπηρεσίες υποστήριξης σε πελάτες, χάρη στις εις βάθος εξειδικευμένες γνώσεις που διαθέτουν για τον επιχειρηματικό τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται.

Οι εγγυήσεις λειτουργούν βάσει της αρχής κατανομής του κινδύνου ανάμεσα στο πιστωτικό ίδρυμα και τον οργανισμό εγγυήσεων, που κατά κανόνα καλύπτει το 40 με 80% της αξίας του δανείου, μειώνοντας σημαντικά το βαθμό κινδύνου για το πιστωτικό ίδρυμα.

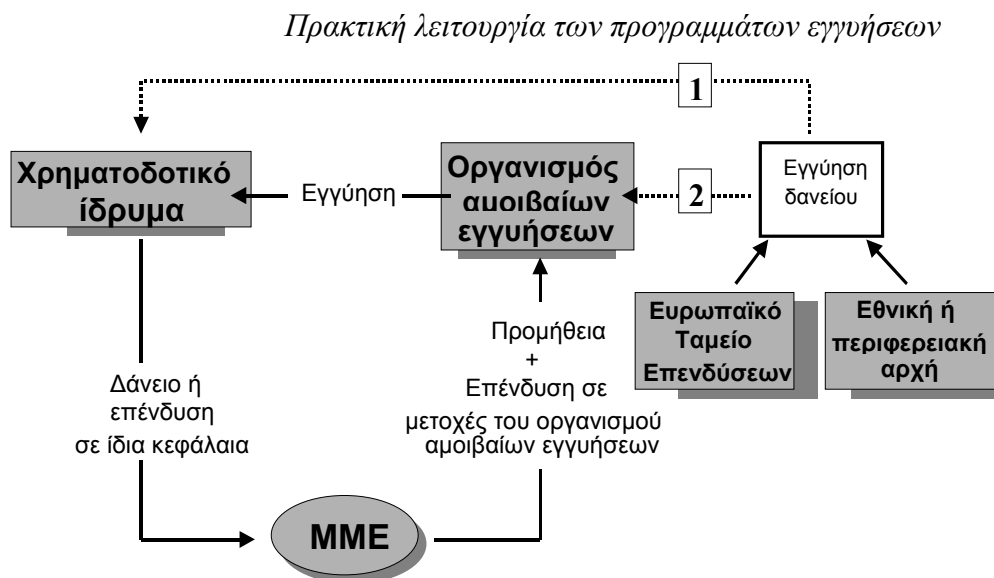
Στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής, τα προγράμματα εγγυήσεων μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης των ΜΜΕ καθώς και δημιουργήσουν παράγωγα οφέλη όπως οικονομική ανάπτυξη και δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Ενίοτε στο πλαίσιο των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου υπάρχει συμφωνία μερικής εγγύησης για ζημίες λόγω αδυναμίας αποπληρωμής του δανείου (βλέπε “Δανειακά κεφάλαια”).

Το Παράρτημα Α περιλαμβάνει πρότυπο με τα βασικά χαρακτηριστικά των εγγυήσεων

7.1 Πρακτική λειτουργία των προγραμμάτων εγγυήσεων

Το παρακάτω διάγραμμα περιγράφει τον τρόπο λειτουργίας των ταμείων και των οργανισμών εγγυήσεων στην πράξη. Περιληπτικά:

- Η ΜΜΕ υποβάλλει αίτηση για δάνειο σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.
- Εάν ζητηθεί από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, η ΜΜΕ μπορεί να αναζητήσει παροχή εγγυήσεων από οργανισμό αμοιβαίων εγγυήσεων ή από ταμείο εγγυήσεων ανάλογα με το ύψος του δανείου.
- Μετά από λεπτομερή ανάλυση της βιωσιμότητας του επιχειρηματικού σχεδίου και εκτίμηση του κινδύνου βάσει σειράς κριτηρίων, ο οργανισμός αμοιβαίων εγγυήσεων ή το ταμείο εγγυήσεων παρέχει εγγύηση στην τράπεζα, επιτρέποντας έτσι στη ΜΜΕ την πρόσβαση σε δανειακή χρηματοδότηση.
- Η ΜΜΕ καταβάλλει στον οργανισμό εγγυήσεων ή στο ταμείο εγγυήσεων ασφάλιστρο (κατά κανόνα 1% το χρόνο επί των εκκρεμουσών εγγυήσεων). Στην περίπτωση χορήγησης εγγύησης από οργανισμό αμοιβαίων εγγυήσεων, η ΜΜΕ εγγράφεται στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Το ποσό, μετά από αίτηση, μπορεί να επιστραφεί με τη λήξη της δέσμευσης.
- Σε ορισμένες χώρες, (π.χ. Ισπανία, σύστημα εγγύησης ‘χωρίς τραπεζική μεσολάβηση’ στη Γερμανία, ‘προγράμματα για επιχειρήσεις στο στάδιο εκκίνησης’ στην Ιταλία), οι ΜΜΕ μπορούν να λάβουν εγγύηση από ίδρυμα εγγυήσεων πριν προσεγγίσουν το πιστωτικό ίδρυμα της επιλογής τους.
- Στην περίπτωση των εγγυήσεων υπέρ ΜΜΕ που καλύπτονται από αντεγγύηση του ΕΤΕ, ο κίνδυνος κατανέμεται μεταξύ οργανισμού εγγυήσεων ή ταμείου εγγυήσεων και αντεγγυητή, χωρίς οποιαδήποτε περαιτέρω ανάλυση του κινδύνου. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο αντεγγυητής δεν χρεώνει προμήθεια στον οργανισμό ή στο ταμείο εγγυήσεων.
- Σε περίπτωση αδυναμίας αποπληρωμής του δανείου από τη ΜΜΕ – και βάσει των σαφώς καθορισμένων όρων της σύμβασης – ο εγγυητής εξοφλεί τον δανειστή άμεσα άμα τη γνωστοποίηση αδυναμίας αποπληρωμής του δανείου.
- Πωλείται η πρόσθετη ασφάλεια που έχει καταβάλει ο επιχειρηματίας και οι υφιστάμενες ζημίες επιβαρύνουν τον οργανισμό εγγυήσεων ή το ταμείο εγγυήσεων.
- Στην περίπτωση εγγυήσεων που καλύπτονται από αντεγγύηση, ο οργανισμός εγγυήσεων ή το ταμείο εγγυήσεων μπορεί να ανακτήσει μέρος της ζημίας του μέσω του αντεγγυητή και να μειώσει τον κίνδυνο αδυναμίας αποπληρωμής.

Υπάρχουν διάφορες παραλλαγές του βασικού αυτού μοντέλου:

- Ορισμένα προγράμματα απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες (νέους επιχειρηματίες ή γυναίκες επιχειρηματίες) συγκεκριμένους τύπους επενδύσεων (π.χ. καινοτομίες, βελτίωση της διαθεσιμότητας επιχειρηματικών κεφαλαίων) ενώ άλλα απευθύνονται σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. βιοτεχνία, βιομηχανία κ.λπ.).
- Το ποσοστό του αρχικού δανειακού κεφαλαίου που καλύπτει η εγγύηση κυμαίνεται μεταξύ 40% και 80%. Η προμήθεια που καταβάλλουν οι ΜΜΕ για την εγγύηση ποικίλλει βάσει μιας σειράς παραγόντων – διάρκεια της εγγύησης, ανάλυση των παραγόντων κινδύνου και καλυπτόμενο από την εγγύηση ποσοστό του δανείου. Επίσης ποικίλλουν και διάφοροι άλλοι όροι και προϋποθέσεις.
- Ποικίλλει επίσης το είδος των φορέων χορηγών: τα αμιγή ταμεία εγγυήσεων λειτουργούν με χρηματοδότηση από οργανισμούς του δημόσιου τομέα όπως εθνικές και περιφερειακές αρχές, ενώ η κυριότητα και η διαχείριση των χρηματοδοτούμενων από τον ιδιωτικό ή από κοινού με τον δημόσιο τομέα οργανισμών εγγυήσεων γίνεται συνδυαστικά από εκπροσώπους των ΜΜΕ, τράπεζες και άλλους ενδιάμεσους φορείς.
- Το εύρος και το είδος της διαθέσιμης ενίσχυσης από τις κρατικές αρχές ποικίλλει ανάλογα τη χώρα και την περιφέρεια.

- Ο βαθμός της παρεχόμενης συμβουλευτικής υποστήριξης και ενίσχυσης προς τη ΜΜΕ ποικίλλει σημαντικά. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο ρόλος του **οργανισμού εγγυήσεων** περιορίζεται αποκλειστικά στη χορήγηση της εγγυήσης, ενώ σε άλλες περιπτώσεις η εγγυήση παρέχεται ως τμήμα ενός πακέτου υπηρεσιών, μεταξύ άλλων επιχειρηματικής υποστήριξης και παρακολούθησης της πορείας της επιχείρησης.

Συνήθως, οι οργανισμοί εγγυήσεων υπόκεινται στους εθνικούς κανονισμούς για τα χρηματοδοτικά ιδρύματα. Στην περίπτωση που λαμβάνουν κρατική ενίσχυση, οι οργανισμοί εγγυήσεων πρέπει να συμμορφώνονται και με τους κοινοτικούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

7.2 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των προγραμμάτων εγγυήσεων

Ο κατωτέρω πίνακας παρέχει σύνοψη αυτών από την άποψη των ενδιαφερόμενων φορέων.

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Διευκολύνουν και βελτιώνουν τους όρους πρόσβασης σε δανειακή χρηματοδότηση για τις ΜΜΕ (π.χ. αυτοαπασχολούμενοι επαγγελματίες, μικροεπιχειρήσεις, νέες επιχειρήσεις) που δεν έχουν εύκολη πρόσβαση σε χρηματοδότηση (φτωχό πιστωτικό ιστορικό, μικρή ή ανύπαρκτη πρόσθετη ασφάλεια, απουσία ιστορικού επιχειρηματικών συναλλαγών) Η αρχή της κατανομής του κινδύνου μεταξύ οργανισμού εγγυήσεων ή ταμείου εγγυήσεων και πιστωτικού ιδρύματος μειώνει το βαθμό κινδύνου και προσελκύει δανειακά κεφάλαια από τον ιδιωτικό τομέα. Περιορίζει επίσης τις κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με τους κανόνες της συμφωνίας της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας. • Για το δημόσιο, οι οργανισμοί και τα ταμεία εγγυήσεων συμβάλλουν στην προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων για την προώθηση των ΜΜΕ και την ευρύτερη περιφερειακή ανάπτυξη. <ul style="list-style-type: none"> • Οι αυστηρές διαδικασίες ελέγχου και η βαθιά γνώση των επιχειρηματικών τομέων στους οποίους δραστηριοποιούνται οι πελάτες μειώνουν τον κίνδυνο αδυναμίας αποπληρωμής των δανείων από την ΜΜΕ. • Οι οργανισμοί και τα ταμεία εγγυήσεων παρέχουν πληροφόρηση και εξειδικευμένη επιχειρηματική και συμβουλευτική υποστήριξη. • Οι οργανισμοί επενδύσεων και τα ταμεία επενδύσεων ανανεώνουν τη χρήση των κεφαλαίων τους. Έχουν υψηλό δείκτη ίδιων προς ξένα κεφάλαια (μέσος 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι οργανισμοί και τα ταμεία εγγυήσεων συνήθως καλύπτουν μόνο μέρος του πιστωτικού κινδύνου και συχνά αφορούν περιορισμένο εύρος χρηματοδοτικών μέσων. • Τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΕ δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χορήγηση κεφαλαίων κίνησης, και μικρός μόνο αριθμός προγραμμάτων καλύπτει επενδύσεις σε ίδια κεφάλαια • Μειώνοντας την έκθεση των τραπεζών στον κίνδυνο, τα προγράμματα εγγυήσεων ενδέχεται να μειώσουν και το εύρος ελέγχου των νέων αιτήσεων που διενεργούν οι τράπεζες για χορήγηση τραπεζικών δανείων. • Ο βαθμός στήριξης των οργανισμών και των ταμείων εγγυήσεων από τις δημόσιες αρχές στην Ευρώπη εξαρτάται κυρίως από την επικρατούσα στην εκάστοτε χώρα φιλοσοφία του τραπεζικού συστήματος (π.χ. Ην. Βασίλειο, Ιρλανδία, Σουηδία, Ελλάδα)

δείκτης ίδιων προς ξένα κεφάλαια ίσος με 10 φορές το κεφάλαιο εγγύησης) και χαμηλό ποσοστό αδυναμίας αποπληρωμής.	
---	--

7.3 Τρέχουσα κοινοτική στήριξη

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETE) παρέχει οικονομική στήριξη σε οργανισμούς εγγυήσεων με τη μορφή αντεγγύησης των ανειλημμένων δεσμεύσεων των ταμείων εγγυήσεων και των εταιρειών αμοιβαίων εγγυήσεων.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 1998 - 2001, ο Μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ προσφέρθηκε να καλύψει το 50% των υφιστάμενων ζημιών των ταμείων εγγυήσεων. Από την πλευρά τους, τα ταμεία εγγυήσεων αναμένεται να πραγματοποιούν επενδύσεις υψηλότερου κινδύνου σε ΜΜΕ με στόχο την προώθηση της "ανάπτυξης και της απασχόλησης". Η ενίσχυση χορηγήθηκε είτε άμεσα στους οργανισμούς εγγυήσεων είτε μέσω ενδιάμεσων φορέων όπως είναι τα δημόσια χρηματοδοτούμενα προγράμματα εγγυήσεων.

Το πολυετές πρόγραμμα για την περίοδο 2002-2006 βασίζεται στο έργο του προηγούμενου προγράμματος και παρέχει πρόσθετες ενισχύσεις όσον αφορά τις αντεγγυήσεις για μικροπιστώσεις και επενδύσεις σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών. Το πρόγραμμα εγγυήσεων είναι πλέον επίσης ανοιχτό στις υπό ένταξη χώρες.

Ενόψει της ένταξης στην ΕΕ, η ΕΕ κατέστησε δυνατή τη χορήγηση επιδοτήσεων για τη δημιουργία νέων οργανισμών αμοιβαίων εγγυήσεων στα νέα κράτη μέλη της ΕΕ και/ή τομείς δράσης. Οι επιδοτήσεις αυτές καλύπτουν το 50% του κόστους μελετών σκοπιμότητας.

7.4 Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύσταση ενός προγραμμάτων εγγυήσεων

Μια σειρά παραγόντων οριζόντιου χαρακτήρα λαμβάνονται υπόψη κατά τη σύσταση μέτρων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής – οι παράγοντες αυτοί εξετάζονται σε άλλο σημείο του οδηγού. Όσον αφορά τους οργανισμούς εγγυήσεων και τα ταμεία εγγυήσεων, οι δημόσιες αρχές πρέπει να εξετάσουν τα ακόλουθα:

Μελέτη σκοπιμότητας – της ενάρξεως ενός ταμείου εγγυήσεων προηγείται η μελέτη σκοπιμότητας η οποία πρέπει να καλύπτει τα ακόλουθα θέματα, μεταξύ άλλων, την αντιμετώπιση της αδυναμίας της αγοράς, την αποφυγή στρέβλωσης του ανταγωνισμού σε σχέση με τους υπάρχοντες φορείς χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα, την ανάγκη ύπαρξης εύρωστης δομής εταιρικής διακυβέρνησης ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία και η ανάγκη εις βάθος γνώσης του τοπικού επιχειρησιακού περιβάλλοντος/τραπεζικού συστήματος

Είδος προγράμματος εγγυήσεων – πρέπει οι δημόσιες αρχές να στηρίζουν τη δημιουργία δημόσια χρηματοδοτούμενου ταμείου εγγυήσεων για την άμεση χορήγηση των εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ ή μήπως πρέπει οι κρατικές ενισχύσεις να χορηγούνται μέσω ενδιάμεσων φορέων, π.χ. οργανισμό αμοιβαίων εγγυήσεων;

Κανονιστικό πλαίσιο – ειδικοί μηχανισμοί και διαδικασίες πρέπει να τίθενται σε λειτουργία για τον έλεγχο των αιτήσεων, την αξιολόγηση και συστηματική παρακολούθηση των κινδύνων και τη ρύθμιση των συναλλαγών μεταξύ ΜΜΕ και πιστωτικών ιδρυμάτων.

Κανονισμοί ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις – όπως κάθε χρηματοπιστωτικό μέσο που περιλαμβάνει κρατική χρηματοδότηση, οι εγγυήσεις πρέπει να πληρούν τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Εκτός από τις διατάξεις που εφαρμόζονται γενικά στα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων, υπάρχει μια σειρά κανόνων ειδικά για τα προγράμματα εγγυήσεων.

7.5 Κανόνες κρατικών ενισχύσεων

Τον Μάρτιο 2000, η Επιτροπή δημοσίευσε λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ για τις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων.¹⁶ Για να θεωρηθεί ότι ένα πρόγραμμα εγγυήσεων δεν εμπεριέχει κρατική ενίσχυση πρέπει να πληροί τις κατωτέρω προϋποθέσεις, διαφορετικά υπόκειται στην υποχρέωση κοινοποίησης εκτός εάν εμπίπτει στον κανόνα περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (*de minimis*).

<i>Ανακοίνωση της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις και τα προγράμματα εγγυήσεων</i>	
•	Τα ταμεία δεν παρέχουν εγγυήσεις σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες
•	Οι δικαιούχοι ενισχύσεων (π.χ. οι δανειολήπτες) πρέπει να μπορούν κατ' αρχήν να λάβουν δάνειο από τις κεφαλαιαγορές με επιτόκιο της αγοράς χωρίς οποιαδήποτε παρέμβαση του κράτους
•	Οι εγγυήσεις πρέπει να συνδέονται με συγκεκριμένη οικονομική πράξη, να αφορούν καθορισμένο ανώτατο ποσό, να μην καλύπτουν ποσοστό υψηλότερο από το 80% κάθε οφειλόμενου δανείου ή άλλης οικονομικής υποχρέωσης (εκτός από ομόλογα και παρόμοια μέσα) και να μην είναι ανοικτού τύπου
•	Οι όροι του καθεστώτος πρέπει να στηρίζονται σε ρεαλιστική εκτίμηση του κινδύνου, έτσι ώστε τα ασφάλιστρα που καταβάλλουν οι δικαιούχοι να επιτρέπουν, κατά πάσα πιθανότητα, την αυτοχρηματοδότησή του
•	Το καθεστώς πρέπει να καθορίζει τους χρηματοδοτικούς όρους με τους οποίους θα παρέχονται οι μελλοντικές εγγυήσεις και να προβλέπει την επανεξέταση της συνολικής χρηματοδότησης του καθεστώτος τουλάχιστον μία φορά το χρόνο
•	Τα ασφάλιστρα πρέπει να καλύπτουν τόσο τους συνήθεις κινδύνους που συνδέονται με την παροχή της εγγύησης όσο και τις διοικητικές δαπάνες του καθεστώτος, καθώς και μία κανονική απόδοση κεφαλαίου στις περιπτώσεις που το κράτος παρέχει το αρχικό κεφάλαιο για την έναρξη λειτουργίας του καθεστώτος.

Εάν η εγγύηση περιλαμβάνει ενίσχυση πρέπει να καθορίζεται ποιος είναι ο δικαιούχος (δανειολήπτης/δανειστής). Στην περίπτωση αυτή πρέπει να καθοριστεί το συμβιβάσιμο της ενίσχυσης βάσει των ιδίων κανόνων με αυτούς που εφαρμόζονται

¹⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ περί κρατικών ενισχύσεων με τη μορφή εγγυήσεων, Επίσημη Εφημερίδα των ΕΚ, C 71, 11.03.2000, σ. 14. Βλέπε Παράρτημα Ζ κατωτέρω

σε άλλες μορφές ενισχύσεων. Επίσης, η ενεργοποίηση της εγγύησης πρέπει να συνδέεται συμβατικά με ειδικούς όρους οι οποίοι φθάνουν μέχρι την υποχρεωτική κήρυξη πτώχευσης της δικαιούχου επιχείρησης. Τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε κρατική ενίσχυση με ισοδύναμο επιχορήγησης άνω των 100.000 ευρώ, μέσω της επίσημης διαδικασίας κοινοποίησης πριν από την έναρξη του προγράμματος. Η Επιτροπή αποφαινεται τότε για το συμβιβασίμο της πρότασης με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

7.6 Παραδείγματα προγραμμάτων εγγυήσεων

Στο Παράρτημα Ζ περιέχονται παραδείγματα προγραμμάτων εγγυήσεων που συστήθηκαν με ενισχύσεις μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Περιλαμβάνονται επίσης ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι σε μελέτες περιπτώσεων με παρουσίαση των προγραμμάτων και στοιχεία επικοινωνίας. Αργότερα προβλέπεται να προστεθούν και άλλες μελέτες περιπτώσεων.

Σύσταση προγραμμάτων

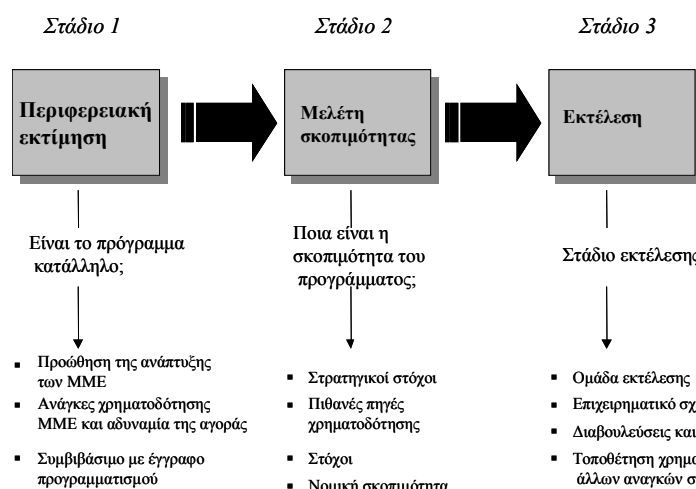
Στο τμήμα αυτό περιγράφονται τα βασικά βήματα για τη σύσταση ενός προγράμματος χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων. Στο τμήμα 9 περιγράφεται η ορθή πρακτική όσον αφορά καθεστάτα εν λειτουργία

8.1 Επισκόπηση

Για τη σύσταση νέων καθεστώτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων με κοινοτική στήριξη, οι περιφερειακές αρχές και οι εταίροι τους πρέπει να ακολουθήσουν κάποια κοινά βήματα.

- **Στάδιο 1** - Εκτίμηση του τρόπου με τον οποίο το πρόγραμμα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων θα συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων **για την περιφερειακή ανάπτυξη**
- **Στάδιο 2** – Εάν η εκτίμηση είναι θετική, ακολουθεί **μελέτη σκοπιμότητας** η οποία εξετάζει τις επιλογές σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας, τις πιθανές πηγές χρηματοδότησης, τους στόχους, το συμβιβάσιμο με τους κανόνες για τις κοινοτικές κρατικές ενισχύσεις, κ.λπ. του προγράμματος χρηματοδότησης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια.
- **Στάδιο 3** – Εάν το πόρισμα της μελέτης σκοπιμότητας είναι θετικό, και μετά από συζητήσεις με τους βασικούς εταίρους (ΕΕ, εθνικές και περιφερειακές αρχές, φορείς του ιδιωτικού τομέα, οργανισμοί στήριξης επιχειρήσεων, κ.λπ.), το επόμενο βήμα είναι η προετοιμασία ενός ολοκληρωμένου επιχειρηματικού σχεδίου για την **εκτέλεση** του προγράμματος.

Το κατωτέρω διάγραμμα συνοψίζει τα βήματα αυτά και τον τρόπο διασύνδεσής τους.

Η εμπειρία ν
 ανάληψης της χρηματοοοτησης και οιορισμου των οιαχειριστων για την τελική εκκίνηση ενός προγράμματος χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων,

απαιτούνται πολλά χρόνια. Η σημασία της διεξοδικής αρχικής διερεύνησης υπογραμμίζεται από το γεγονός ότι αρκετές πρωτοβουλίες τερματίστηκαν κατά την τελευταία περίοδο προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων εξαιτίας επιλοκών που προέκυψαν και οι οποίες έπρεπε να είχαν προβλεφθεί κατά το σχεδιασμό του προγράμματος. Απαιτείται η παροχή επαγγελματικών επιχειρηματικών συμβουλών για πολλά θέματα και στο αρχικό στάδιο είναι ίσως συνετό οι ενδιαφερόμενοι να επικοινωνήσουν με οργανισμούς που παρατίθενται στον παρόντα οδηγό. Θετικό θα είναι επίσης να αναζητήσουν παρόμοια προγράμματα που εκτελούνται ήδη και να συζητήσουν με τους υπεύθυνους των προγραμμάτων αυτών.

Κατωτέρω, παρουσιάζονται λεπτομερέστερα τα επιμέρους στάδια ανάπτυξης νέων προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων

8.2 Συνεισφορά στους στόχους περιφερειακής ανάπτυξης (στάδιο 1)

Οι κανονισμοί για τα διαρθρωτικά ταμεία δίνουν έμφαση στη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων ως εργαλείου για την περιφερειακή ανάπτυξη, υπάρχουν όμως διάφορα ειδικά θέματα τα οποία πρέπει να εξεταστούν για να επιβεβαιωθεί η ανάγκη θέσπισης ενός προγράμματος.

- Η **ανάπτυξη των ΜΜΕ** είναι ένας από τους στόχους του προγράμματος; Υπάρχουν συγκεκριμένοι στόχοι, όπως η προώθηση συγκεκριμένων τομέων με δυνατότητα ανάπτυξης, ή η χορήγηση βοήθειας σε άτομα μειονεκτούντων ομάδων να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση;
- Η **χρηματοδότηση των ΜΜΕ** αποτελεί περιορισμό που πρέπει να ξεπεραστεί, ή υπάρχουν άλλοι περιορισμοί για την ανάπτυξη των ΜΜΕ;
- Εάν η χρηματοδότηση ΜΜΕ αποτελεί απαίτηση, πληροί την απαίτηση αυτή κάποιο από τα **προγράμματα** που παρατίθενται στο παρόν έγγραφο;
- Τι προβλέπεται στα **έγγραφα προγραμματισμού** για το εκάστοτε καθεστώς και είναι επαρκής η προβλεπόμενη (ενδεικτική) κοινοτική και εθνική χρηματοδότηση;
- Ποια είναι τα στοιχεία που πιστοποιούν την ύπαρξη **‘αδυναμίας της αγοράς’**; Τυχόν κενό στην τρέχουσα παρεχόμενη χρηματοδότηση είναι ίσως ενδεικτικό ύπαρξης αδυναμίας της αγοράς.

Εάν περιλαμβάνεται μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων, τα ζητήματα αυτά, ή τουλάχιστον μέρος αυτών, πρέπει να αναπτύσσονται στο έγγραφο προγραμματισμού. Ωστόσο, λόγω πιθανής καθυστέρησης ανάμεσα στο χρόνο έγκρισης και εκτέλεσης του προγράμματος, είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα υπάρχει ανάγκη επαναξιολόγησης του προγράμματος βάσει πιο ενημερωμένων στοιχείων ή με διενέργεια νέας διερεύνησης. Συνήθως, η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει έρευνα για να εξακριβωθούν οι ανάγκες της επιχείρησης σε σχέση με τις μεθόδους χρηματοδότησης.

Το στάδιο αυτό πρέπει να καταλήξει σε μια μελέτη στρατηγικής που θα επιβεβαιώνει (εάν χρειάζεται) την ανάγκη θέσπισης ενός προγράμματος και το είδος ή τα είδη των προγραμμάτων που ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν.

8.3 Σκοπιμότητα προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων (Στάδιο 2)

Όταν θα έχει επιβεβαιωθεί η ανάγκη θέσπισης ενός καθεστώτος χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων υπό την προοπτική της περιφερειακής ανάπτυξης, πρέπει να καθοριστεί η τεχνική σκοπιμότητα της πράξης. Στόχος του σταδίου αυτού είναι να αποφασιστεί εάν το σχέδιο του προγράμματος θα περάσει στο στάδιο εκτέλεσης. Μεταξύ των βασικών θεμάτων είναι τα εξής:

- Βάσει της εκτίμησης για την ύπαρξη ‘αδυναμίας της αγοράς’, ποιοι θα είναι οι **στρατηγικοί στόχοι** – το είδος ή τα είδη των επιχειρηματικών κεφαλαίων που θα χορηγηθούν, οι δικαιούχοι κ.λπ.– και θα είναι συμβιβάσιμοι με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις;
- Ποιο θα είναι το ύψος της απαιτούμενης **χρηματοδότησης** και από πού μπορεί να αντληθεί – από κοινοτικούς πόρους, από τις εθνικές/περιφερειακές αρχές, από τον ιδιωτικό τομέα;
- Ποιες επιλογές υπάρχουν για τη **δομή και τη διαχείριση της εταιρείας**, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις που περιλαμβάνονται στους κανονισμούς για τα διαρθρωτικά ταμεία (βλέπε παράρτημα Β);
- Ποιοι είναι οι εύλογα αναμενόμενοι **οικονομικοί και άλλοι στόχοι** και, δεδομένων διαφόρων υποθέσεων (π.χ. όσον αφορά τις επισφαλείς απαιτήσεις, το ύψος των επιδοτήσεων), θα είναι οικονομικά βιώσιμο το πρόγραμμα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων;
- Θα πληροί το πρόγραμμα όλες τις απαιτούμενες νομικές προϋποθέσεις και τα **εθνικά και κοινοτικά νομικά θέματα συμπεριλαμβανομένων των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων**;
- Ποιες είναι οι απόψεις των **περιφερειακών και εθνικών αρχών** και ποια θέματα, εάν υπάρχουν, πρέπει να συζητηθούν με **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**;
- Τι είδους οργανισμός θα μπορούσε να **αναλάβει την εκτέλεση του προγράμματος** – και με ποιο τρόπο θα επιλεγεί ο κατάλληλος οργανισμός;

Το στάδιο αυτό πρέπει να καταλήξει σε μια μελέτη σκοπιμότητας που θα περιλαμβάνει σαφή συμπεράσματα για την τεχνική σκοπιμότητα της πράξης καθώς και εκτίμηση του κινδύνου και σχέδιο εκτέλεσής του. Κατά την προετοιμασία της μελέτης ίσως απαιτηθεί επαγγελματική συμβουλευτική υποστήριξη – τόσο νομική

όσο και χρηματοοικονομική. Θα πρέπει επίσης να διεξαχθούν συζητήσεις με εξωτερικά τρίτα μέρη, μεταξύ άλλων, με πιθανούς διαχειριστές του προγράμματος.

8.4 Στάδιο εκτέλεσης (Στάδιο 3)

Εάν τα συμπεράσματα της μελέτης σκοπιμότητας είναι θετικά, το επόμενο βήμα είναι το στάδιο εκτέλεσης. Το στάδιο αυτό απαιτεί σημαντικό έργο, μόλις ολοκληρωθεί όμως το πρόγραμμα θα μπορεί να τεθεί σε λειτουργία. Προκαταρκτικό βήμα ίσως είναι η επιλογή του οργανισμού που θα αναλάβει το στάδιο εκτέλεσης του σχεδίου – σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να είναι ένας υπάρχων δημόσιος οργανισμός, σε κάποιες άλλες όμως ίσως απαιτείται διαγωνισμός.

Τα βήματα του σχεδίου εκτέλεσης θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο της μελέτης σκοπιμότητας, ενδέχεται όμως να περιλαμβάνουν τα εξής

- **Σύσταση της ομάδας εκτέλεσης** – τα βασικά στοιχεία θα ανατεθούν πιθανώς σε εσωτερικούς συνεργάτες εντός του οργανισμού που θα αναλάβει το έργο, ενδέχεται όμως σημαντικό μέρος των εργασιών να ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες ενώ είναι βέβαιο ότι θα υπάρχει ανάγκη συνεργασίας με ομάδα επαγγελματιών συμβούλων.
- **Ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου** – μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής:

Πιθανό περιεχόμενο του επιχειρηματικού σχεδίου
<ul style="list-style-type: none"> • Συγκεκριμένοι στόχοι του προγράμματος, π.χ. στόχοι για τον αριθμό και το είδος των δικαιούχων, μέσο ύψος δανείων/επενδύσεων, επιδιωκόμενες αποδόσεις, κ.λπ. • Πλαίσιο λειτουργίας στο οποίο περιλαμβάνονται τα κριτήρια αξιολόγησης του σχεδίου, τυποποιημένοι όροι και προϋποθέσεις για χορήγηση ενίσχυσης (π.χ. διάρκεια δανείων, όροι αποπληρωμής), ο τρόπος παρακολούθησης του χαρτοφυλακίου, κ.λπ. • Δομή χρηματοδότησης – περιλαμβάνονται οι δυνητικοί επενδυτές, οι συμμετοχές από τα διαρθρωτικά ταμεία κ.λπ. • Δομή της εταιρείας – θα πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις των επενδυτών και άλλων • Διαχειριστικές ρυθμίσεις, δηλ. ποιος θα είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία του προγράμματος και βάσει ποιων όρων και προϋποθέσεων, κ.λπ. • Δείκτες απόδοσης – αφορούν τόσο τις χρηματοοικονομικές πλευρές του προγράμματος όσο και τα σχετικά με την περιφερειακή ανάπτυξη αποτελέσματα (π.χ. αριθμός θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν ή διατηρήθηκαν). • Εκτίμηση του τρόπου με τον οποίο το πρόγραμμα θα πληροί τις απαιτήσεις της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις.

- **Διαβουλεύσεις και συμφωνία για το επιχειρηματικό σχέδιο** με τα ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβανομένων των δυνητικών επενδυτών και των τοπικών και εθνικών αρχών. Συνιστάται, αλλά δεν είναι υποχρεωτική η συμβουλευτική γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ή άλλης γενικής διεύθυνσης για τα διαρθρωτικά ταμεία). Εάν εμπεριέχεται κρατική ενίσχυση πάνω από το επίπεδο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας απαιτείται η ενημέρωση και έγκριση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού πριν από την εκτέλεση του προγράμματος.
- **Εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου** – περιλαμβάνει τη διαμόρφωση της δομής και του νομικού πλαισίου του προγράμματος, τις διαβουλεύσεις και τη συμφωνία για τη χρηματοδότηση, την πρόσληψη του προσωπικού και των διαχειριστών της επένδυσης καθώς και άλλα βήματα που καθορίζονται στο επιχειρηματικό σχέδιο.

Η κλίμακα των εργασιών στο στάδιο αυτό– και ιδιαίτερα ο χρόνος εκτέλεσής τους – δεν πρέπει να υποτιμάται. Η θέσπιση προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων είναι ένα σύνθετο έργο με τη συμμετοχή πολλών συντελεστών και απαιτεί σημαντικό βαθμό επαγγελματικής συμβουλευτικής υποστήριξης.

Ορθή πρακτική λειτουργίας

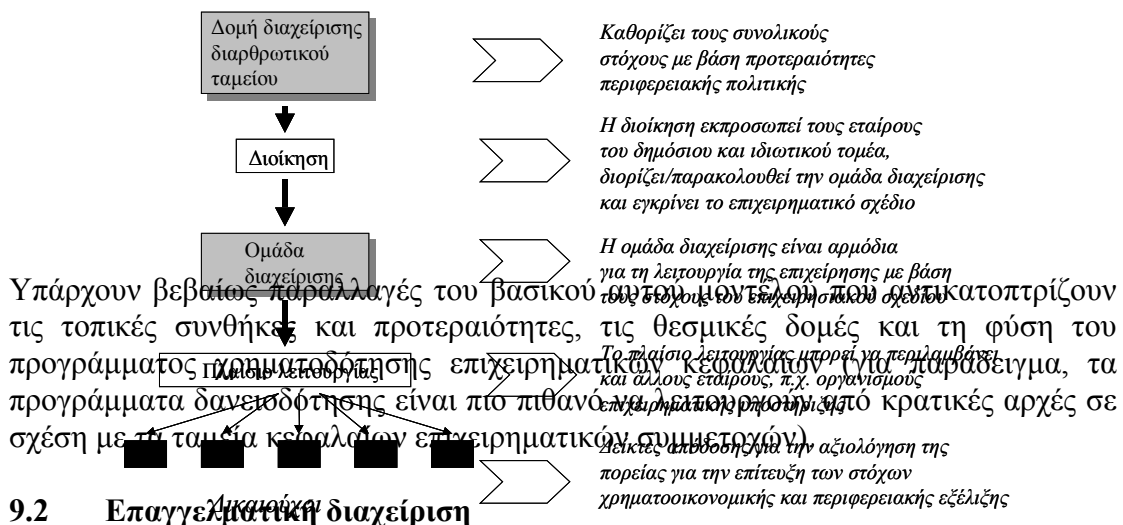
Η εμπειρία δείχνει ότι υπάρχει μια σειρά βασικών 'ορθών πρακτικών' για την εύρυθμη λειτουργία των προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων

9.1 Επισκόπηση

Η εμπειρία δείχνει ότι υπάρχουν κάποια βασικά μαθήματα ορθής πρακτικής σχετικά με τη διαχείριση της λειτουργίας των προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων.

- Καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία των παρεμβάσεων είναι ο βαθμός επαγγελματικής διαχείρισης των χρηματοπιστωτικών προγραμμάτων.
- Σημαντική είναι η προσέλκυση ενισχύσεων από τον ιδιωτικό τομέα, όχι μόνο ως μέσο αύξησης των διαθέσιμων πόρων για επενδύσεις, αλλά και ως μέσο εξασφάλισης της εμπειρίας του ιδιωτικού στον τρόπο διαχείρισης των προγραμμάτων
- Η παροχή χρηματοδοτικής ενίσχυσης στις ΜΜΕ πρέπει να συνδυάζεται με άλλες χρηματοοικονομικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες υποστήριξης για την επίτευξη βέλτιστων αποτελεσμάτων
- Η ακολουθούμενη προσέγγιση όσον αφορά την παρακολούθηση και τη μέτρηση της απόδοσης των προγραμμάτων πρέπει να συνδυάζει χρηματοοικονομικούς δείκτες με μία μέθοδο αξιολόγησης της συμμετοχής των προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων στην κοινοτική περιφερειακή ανάπτυξη.

Το τυπικό πλαίσιο λειτουργίας ενός προγράμματος χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων – που συνδέει τη συνολική δομή διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων με τα ειδικά στοιχεία του εκάστοτε προγράμματος – συνοψίζεται στο κατωτέρω διάγραμμα.

9.2 Επαγγελματική διαχείριση

Η εμπειρία από την τελευταία περίοδο προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων καταδεικνύει ότι τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων λειτουργούν με μεγαλύτερη επιτυχία όταν:

- Οι κρατικές αρχές αποφασίζουν για τις γενικές προτεραιότητες, την ευθύνη όμως για την **καθημερινή διαχείριση** έχουν οι επαγγελματίες διαχειριστές του προγράμματος.
- Τηρούνται αυστηρά **πρότυπα αξιολόγησης του σχεδίου** και υπάρχει σαφής καθορισμός της **αγοράς-στόχου**, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους διαχειριστές να αξιοποιήσουν εξειδικευμένες γνώσεις ως προς τον συγκεκριμένο τομέα της αγοράς.
- Η απόδοση του προγράμματος παρακολουθείται στενά ως προς τους **στόχους του επιχειρηματικού σχεδίου** με τελική κύρωση την αλλαγή των διαχειριστών σε περίπτωση παρατεταμένης μη ικανοποιητικής απόδοσης.

Τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων με κοινοτική στήριξη υπόκεινται φυσικά στο γενικό έλεγχο επιτροπών παρακολούθησης και μονάδων διαχείρισης προγράμματος, οι οποίες είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων. Ωστόσο, στο επίπεδο λειτουργίας, σημαντικό είναι έχουν οι διαχειριστές του προγράμματος τη διακριτική ευχέρεια υιοθέτησης διαδικασιών που αντανακλούν τη δική τους κρίση για τη βέλτιστη επαγγελματική πρακτική.

Οι διαχειριστές χρηματοδότησης επιχειρηματικών συμμετοχών συχνά πρέπει να εξισορροπήσουν αντικρουόμενες απαιτήσεις: την ανάγκη, από τη μία πλευρά, να επιδείξουν βραχυπρόθεσμα θετικό κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο για να ικανοποιήσουν τις περιφερειακές αρχές (γεγονός που μπορεί να σηματοδοτεί την ανάγκη πρόωρης εξόδου από την επένδυση), και, από την άλλη, την ανάγκη μεγιστοποίησης της κερδοφορίας των προγραμμάτων (που σε πολλές περιπτώσεις ενδέχεται να σημαίνει καθυστέρηση της εξόδου έτσι ώστε να επιτραπεί στις επενδύσεις να αναπτύξουν πλήρως τη δυναμική τους). Η ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών μπορεί να αποδειχθεί δύσκολη και, πάλι, απαιτείται η ύπαρξη σαφών κανόνων εξόδου για την εξισορρόπηση των συμφερόντων όλων των εταίρων.

9.3 Προσέλκυση ενισχύσεων από τον ιδιωτικό τομέα

Καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία των περισσότερων μορφών χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων είναι η θετική επίδραση της κρατικής επέμβασης, η οποία οδηγεί σε επιπρόσθετη χρηματοδότηση αντλούμενη από τον ιδιωτικό τομέα. Πολλοί είναι οι λόγοι για τους οποίους πρέπει ο ιδιωτικός τομέας να στηρίξει τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων, μεταξύ άλλων οι εξής:

- Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να ελαχιστοποιήσει το βαθμό κινδύνου των επενδύσεων συνεργαζόμενος με το δημόσιο τομέα στην ανάπτυξη καινοτόμων χρηματοπιστωτικών μέσων. Η **αρχή της κατανομής του κινδύνου** δίνει τη δυνατότητα στα ιδρύματα δανειοδότησης να απελευθερώσουν πόρους από τον ισολογισμό τους οι οποίοι θα επενδυθούν αλλού

- Τα ιδρύματα δανειοδότησης δύνανται να μειώσουν τα συνολικά επίπεδα κινδύνου συγκεντρώνοντας τις ΜΜΕ κατά ομάδες, στο πλαίσιο ενός ευρύτερου και πιο **ισόρροπου χαρτοφυλακίου** όπως π.χ. στην περίπτωση των καθεστώτων εγγυήσεων
- Η χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων καθιστά δυνατή την πρόσβαση των ΜΜΕ σε φορείς χρηματοδότησης που διαφορετικά δεν θα είχαν τη δυνατότητα να επενδύσουν στην καινοτομία και την ανάπτυξη, βασικούς παράγοντες ανάπτυξης της ανταγωνιστικότητας που προωθούν την ανάπτυξη και συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, που σημαίνει **πιο επικερδείς επιχειρηματικές δραστηριότητες για τα ιδρύματα δανειοδότησης** μακροπρόθεσμα.
- Οι μεγάλες επιχειρήσεις συχνά χρειάζονται μια **τοπική αλυσίδα διανομής**. Συνεπώς, η ενίσχυση των κρατικών παρεμβάσεων με στόχο την ενδυνάμωση της βάσης των ΜΜΕ και την ενίσχυση της περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης καθώς και την ανάπτυξη των θέσεων απασχόλησης, είναι προς το συμφέρον τους

Ενώ υπάρχουν σημαντικά επιχειρήματα υπέρ της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα, είναι ανάγκη να επιτευχθεί ισορροπία ανάμεσα στην επιθυμητή μεγιστοποίηση της προσέλκυσης χρηματοδοτήσεων από τον ιδιωτικό τομέα, από τη μια πλευρά, και στην εξασφάλιση ότι τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων θα διατηρήσουν τον ουσιαστικά δημόσιο χαρακτήρα της δέσμευσής τους στους στόχους της περιφερειακής ανάπτυξης από την άλλη.

9.4 Συνδυασμός χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων και υπηρεσιών επιχειρηματικής υποστήριξης

Σημαντικό γνώρισμα των περισσότερων προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων είναι ότι συνήθως συνδυάζουν την παροχή χρηματοδοτικής ενίσχυσης με την παροχή υπηρεσιών επιχειρηματικής συμβουλευτικής υποστήριξης. Η υποστήριξη αυτή μπορεί να πάρει διάφορες μορφές:

- Στην περίπτωση μέσων παροχής ιδίων κεφαλαίων, ο επενδυτής μπορεί να εκπροσωπείται στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας και να παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες με τη μορφή καθοδήγησης.
- Πολλά προγράμματα δημιουργούν δίκτυα επικοινωνίας με οργανισμούς επιχειρηματικής υποστήριξης και παραπέμπουν τους πελάτες τους στις κατάλληλες πηγές παροχής συμβουλών. Σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό είναι υποχρεωτικό
- Στην περίπτωση των επιχειρηματικών αγγέλων και των μικροχρηματοδοτήσεων, η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης ενδέχεται να είναι λιγότερο τυπικά καθορισμένη ωστόσο, παραμένει σημαντικό γνώρισμα.

Ενώ η χρηματοδότηση είναι σημαντικό στοιχείο, η εμπειρία δείχνει ότι πολλές νεοσύστατες επιχειρήσεις και ΜΜΕ δεν είναι επιτυχείς εάν δεν ενισχύονται και με άλλους τρόπους. Για παράδειγμα, πολλοί επίδοξοι επιχειρηματίες ξεκινούν με μία καλή ιδέα για ένα νέο προϊόν και διαθέτουν ίσως την απαιτούμενη τεχνογνωσία, δεν διαθέτουν όμως τις απαραίτητες επιχειρηματικές ικανότητες ώστε να μετατρέψουν την ιδέα σε βιώσιμη εμπορική επιτυχία. Ομοίως, επιτυχημένες επιχειρήσεις συχνά αποτυγχάνουν στο μεταβατικό στάδιο εξέλιξής τους από πολύ μικρής κλίμακας επιχειρήσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, κατά κανόνα λόγω διαχειριστικών ελλείψεων.

Στην περίπτωση των μικροχρηματοδοτήσεων, το απαιτούμενο επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης για την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε πελάτες ενδέχεται να είναι σχετικά απλό. Αντιθέτως, για την αποτελεσματική λειτουργία της χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων ενδέχεται να πρέπει να αναπτυχθεί περισσότερο εξειδικευμένες, ειδικές για τον τομέα γνώσεις.

9.5 Μέτρηση απόδοσης

Η εκτίμηση των προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων με κοινοτική στήριξη που υλοποιήθηκαν στα τέλη της δεκαετίας 1990 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι:

Στις περιπτώσεις όπου υπήρχαν καθορισμένοι στόχοι, κατά κανόνα σχετίζονταν περισσότερο με χρηματοοικονομικά στοιχεία και δείκτες δραστηριότητας (π.χ. αριθμός ΜΜΕ που είχαν εγκριθεί για ενίσχυση) παρά με παραμέτρους που αφορούσαν τη χρηματοοικονομική απόδοση, τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο. Κατά συνέπεια, είναι δύσκολο να διαπιστωθεί με ακρίβεια η αναμενόμενη συμβολή πολλών χρηματοπιστωτικών μέτρων στους ευρύτερους στόχους του ενιαίου εγγράφου προγραμματισμού πέραν της προφανούς αύξησης της διαθέσιμης χρηματοδότησης προς τις ΜΜΕ (Ernst & Young, 'Evaluation of Financial Engineering Schemes' (Αξιολόγηση προγραμμάτων χρηματοπιστωτικών τεχνικών), 1998))

Τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων με κοινοτική στήριξη πρέπει να αξιολογούνται με βάση δύο ομάδες κριτηρίων – κατ' αρχήν την οικονομική απόδοση και, δεύτερον, τη συμβολή τους στους ευρύτερους στόχους για την περιφερειακή ανάπτυξη.

9.5.1 Οικονομικοί δείκτες

Στην πρώτη ομάδα, παρόλο που τα κριτήρια ποικίλλουν ανάλογα με τη φύση του χρηματοδοτικού μέσου και τους συγκεκριμένους στόχους των ενδιαφερόμενων φορέων, είναι ωστόσο δυνατόν να καθοριστούν κάποιοι βασικοί δείκτες οι οποίοι θα είναι κοινοί για τα περισσότερα προγράμματα. Μεταξύ άλλων:

- **Προσέλκυση** πόρων του ιδιωτικού τομέα
- Στην περίπτωση των καθεστώτων δανειοδότησης, το επίπεδο των **επισφαλών απαιτήσεων**
- Στην περίπτωση των ιδίων κεφαλαίων, το **ποσοστό απόδοσης** των επενδεδυμένων κεφαλαίων
- Σε όλα τα καθεστάτα, το ποσοστό στο οποίο γίνεται **επανεπένδυση** των πόρων σε νέα προγράμματα.

Η βασική διαφορά μεταξύ των προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων όσον αφορά τους οικονομικούς δείκτες έγκειται μεταξύ των καθεστώτων δανειοδότησης και των πρωτοβουλιών βάσει ιδίων κεφαλαίων.

9.5.2 Δείκτες περιφερειακής ανάπτυξης

Τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων με κοινοτική στήριξη πρέπει να μπορούν να αποδείξουν τη συμβολή τους στους στόχους της περιφερειακής πολιτικής. Πρέπει να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ της λειτουργίας των προγραμμάτων χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων σε υγιή εμπορική βάση αφενός και στη διασφάλιση της προώθησης των στόχων της δημόσιας πολιτικής αφετέρου. Ωστόσο, τα βασικά κριτήρια που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν συνοψίζονται κατωτέρω:

- Ο **αριθμός** και το είδος των επιχειρηματιών και υπαρχόντων ΜΜΕ που λαμβάνουν ενίσχυση
- Στο επίπεδο των εταιρειών, ο βαθμός στον οποίο επιδεικνύεται **συμπληρωματικότητα**, δηλ. προγράμματα που χωρίς ενίσχυση δεν θα είχαν την ίδια εξέλιξη στην ίδια βάση/την ίδια χρονική περίοδο (αυτό πρέπει να εκτιμάται στο στάδιο έγκρισης του προγράμματος);
- Τα **αποτελέσματα** που επιτεύχθηκαν – σε αυτά περιλαμβάνονται ο αριθμός των θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν ή διατηρήθηκαν, ο υψηλότερος κύκλος εργασιών των ΜΜΕ ή αποδεδειγμένη αύξηση των επενδύσεων για έρευνα και ανάπτυξη – και η αναλογία κόστους/αποτελεσματικότητας αυτών των αποτελεσμάτων (π.χ. κόστος ανά θέση απασχόλησης)

- Με ποιο τρόπο τα αποτελέσματα αυτά συμβάλλουν στις **περιφερειακές προτεραιότητες** – για παράδειγμα, την προώθηση νεοσύστατων επιχειρήσεων σε τομείς της τοπικής οικονομίας με δυνατότητα ανάπτυξης ή τη χορήγηση βοήθειας σε άτομα που ανήκουν σε μειονεκτούσες ομάδες ώστε να ιδρύσουν τις δικές τους επιχειρήσεις.

Οι ακριβείς στόχοι για αυτούς και για άλλους δείκτες απόδοσης πρέπει, φυσικά, να αντικατοπτρίζουν τις ιδιαίτερες συνθήκες και το περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν τα προγράμματα χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων. Τίθενται ακόμα θέματα μεθοδολογίας ως προς την απόκτηση πληροφοριών αναφορικά με τους δείκτες απόδοσης, για παράδειγμα εάν πρέπει να βασίζονται μόνο σε στοιχεία που παρέχουν οι δικαιούχοι ή εάν πρέπει να χρησιμοποιούνται τεχνικές ομάδων ελέγχου

Πρότυπα

Το παράρτημα αυτό περιλαμβάνει πρότυπα που συνοψίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των διαφόρων μορφών χρηματοδοτικών μέσων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση ΜΜΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

<i>1. Γενική περιγραφή των προγραμμάτων</i>
Παροχή χρηματοδότησης με ίδια κεφάλαια σε ΜΜΕ. Συχνά, τα προγράμματα αυτά παρέχουν επίσης τη δυνατότητα δανειακής χρηματοδότησης ή εφαρμόζονται σε συνδυασμό με προγράμματα δανειοδότησης.
<i>2. Πηγές χρηματοδότησης των προγραμμάτων (κοινοτικές, εθνικές, ιδιωτικές)</i>
Τυπικές πηγές χρηματοδότησης μπορεί να είναι: <ul style="list-style-type: none"> • Ίδια κεφάλαια από πηγές περιφερειακής χρηματοδότησης • Ιδιωτικά ίδια κεφάλαια • Δάνεια από ιδιωτικές πηγές
<i>3. Απόδοση ιδιωτικών κεφαλαίων</i>
Όσον αφορά την απόδοση, τα ιδιωτικά κεφάλαια μπορεί να είναι της ίδιας τάξεως (<i>pari passu</i>) με τα δημόσια κεφάλαια ή να χαίρουν κάποιο βαθμό προτίμησης, οπότε στην περίπτωση αυτή ο στόχος είναι να διατηρηθεί η προτίμηση αυτή και η υποβάθμιση των δημόσιων κεφαλαίων στο ελάχιστο. Στα ταμεία που παρέχουν τόσο ίδια όσο και δανειακά κεφάλαια, η προτίμηση συχνά κλίνει προς την απόδοση του δανειακού κεφαλαίου.
<i>4. Ομάδες-στόχος</i>
Οι ομάδες-στόχος περιορίζονται σε ΜΜΕ που βρίσκονται στην περιοχή που καλύπτει το ταμείο χρηματοδότησης. Οι ΜΜΕ αυτές μπορεί να έχουν την έδρα τους στην περιοχή αυτή ή να απασχολούν εκεί την πλειονότητα υπαλλήλων τους
<i>5. Συνολικοί στόχοι (για την τρέχουσα περίοδο)</i>
Υπάρχει μία σειρά ποσοτικοποιημένων στόχων. Μεταξύ αυτών είναι οι εξής: <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός ενισχυόμενων επιχειρήσεων • Αριθμός θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν/διασώθηκαν • Κεφάλαια που επιστράφηκαν για επαναχρησιμοποίηση
<i>6. Όροι ενίσχυσης (τυπικό ύψος, διάρκεια, όροι χρηματοδότησης)</i>
Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ένα τυπικό πρόγραμμα κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών συχνά περιλαμβάνει την παροχή δανειοδότησης και ιδίων κεφαλαίων. Όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια, δεν υπάρχει μέγιστη διάρκεια της επένδυσης, αλλά στόχος του προγράμματος θα είναι η εξεύρεση κάποιου μηχανισμού εξόδου. <p>Μεταξύ των μηχανισμών εξόδου ενδέχεται να είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για τις επιτυχημένες επιχειρήσεις, η πώληση του μετοχικού μεριδίου σε εμπορικό επενδυτή ή η αρχική εισαγωγή στο χρηματιστήριο • Για τις επιχειρήσεις με μέτρια απόδοση, η τοποθέτηση του μετοχικού μεριδίου σε θεματοφύλακα μέχρι τη διάθεση του • Για τις επιχειρήσεις με χαμηλή απόδοση, απώλεια της επένδυσης
<i>7. Διαχειριστικές ρυθμίσεις</i>
Ο κανόνας αριθ. 8 των κανόνων επιλεξιμότητας των διαρθρωτικών ταμείων περιλαμβάνει συστάσεις όσον αφορά τις διαχειριστικές ρυθμίσεις (βλ. παράρτημα Β). Η διαχείριση των ταμείων χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων πρέπει να αναλαμβάνεται από ανεξάρτητους επαγγελματίες διαχειριστές κεφαλαίων και τα εν

λόγω ταμεία πρέπει να έχουν συσταθεί ως ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα που θα διέπονται από συμφωνίες μεταξύ των μετόχων ή ως ξεχωριστός χρηματοδοτικός οργανισμός εντός υπάρχοντος χρηματοδοτικού ιδρύματος. Πριν από την έγκριση ενός ταμείου χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων, πρέπει να υποβληθεί επιχειρηματικό σχέδιο από τους συγχρηματοδότες ή χορηγούς του ταμείου, στο οποίο θα προσδιορίζεται η αγορά-στόχος, τα κριτήρια επιλεξιμότητας, οι όροι και οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης, ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός, το ιδιοκτησιακό καθεστώς και οι εταίροι συγχρηματοδότησης. Πρέπει επίσης να προσδιορίζεται ο λόγος που ζητείται η χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων και ο τρόπος με τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί η σχετική ενίσχυση.

8. Βασικά πλεονεκτήματα των προγραμμάτων

Μεταξύ των βασικών πλεονεκτημάτων των προγραμμάτων αυτού του τύπου είναι τα εξής:

- Η ικανότητα ανακύκλωσης της χρηματοδότησης μετά την αποπληρωμή των δανείων ή την πώληση των μετοχικών μεριδίων
- Διάρθρωση κεφαλαίου που επιτρέπει την περαιτέρω αξιοποίηση της χρηματοδότησης του ΕΤΠΑ χάρις στην άντληση χρηματοδότησης από τον ιδιωτικό τομέα
- Ένα χαρτοφυλάκιο διαφόρων ταμείων χρηματοδότησης που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους
- Επαγγελματική και ανεξάρτητη διαχείριση κεφαλαίων που λειτουργεί σε εμπορική βάση
- Σαφείς επενδυτικές κατευθυντήριες γραμμές σχεδιασμένες για τη διοχέτευση των επενδύσεων στην υποβοηθούμενη περιοχή, και επικέντρωση της ενίσχυσης σε εταιρείες που δεν έχουν άλλη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, δηλ. σε περιπτώσεις αδυναμίας της αγοράς
- Η διάθεση κονδυλίων σε επιχειρήσεις με κοινοτική/κοινωνική δραστηριότητα σε υποβαθμισμένες περιοχές, γεγονός που ενθαρρύνει την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ως καταλυτικού παράγοντα για την αναγέννηση της περιοχής και την κοινωνική ενσωμάτωση

9. Θέματα ανταγωνισμού

Τα προγράμματα αυτά, όπως και τα υπόλοιπα είδη προγραμμάτων, θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις απαιτήσεις των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί εάν το πρόγραμμα δραστηριοποιείται σε επιλέξιμη περιοχή (π.χ. άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία α και γ), εάν το πρόγραμμα περιλαμβάνει κρατικές ενισχύσεις, και εάν οι όποιες κρατικές ενισχύσεις συμβαδίζουν με τους σχετικούς κανόνες (βλ., ιδίως, την ανακοίνωση σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις και τα επιχειρηματικά κεφάλαια).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ

<p><i>1. Γενική περιγραφή των προγραμμάτων</i></p> <p>Παροχή άτυπης χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων σε ΜΜΕ, συχνά σε συνδυασμό με υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης και καθοδήγησης. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν την παροχή δανειοδότησης ή συνδυασμό δανειοδότησης και χρηματοδότησης μέσω ιδίων κεφαλαίων.</p>
<p><i>2. Πηγές χρηματοδότησης των προγραμμάτων (κοινοτικές, εθνικές, ιδιωτικές)</i></p> <p>Η χρηματοδότηση παρέχεται από εξαιρετικά εύπορους ιδιώτες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται είτε μεμονωμένα είτε στο πλαίσιο ενός δικτύου επιχειρηματικών αγγέλων. Η συμμετοχή του δημόσιου τομέα περιορίζεται στην υποστήριξη της σύστασης και της λειτουργίας των δικτύων που φέρνουν σε επαφή τους επενδυτικούς αγγέλους και τις ΜΜΕ. Οι επιχειρήσεις στις οποίες επενδύουν οι επιχειρηματικοί άγγελοι σε ορισμένες περιπτώσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων και από άλλες δημόσια χρηματοδοτούμενες πηγές όπως τα ταμεία επιχειρηματικών κεφαλαίων.</p>
<p><i>3. Απόδοση ιδιωτικών κεφαλαίων</i></p> <p>Η συγκεκριμένη παράμετρος δεν έχει εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση καθώς ο δημόσιος τομέας παρέχει υποστήριξη στα δίκτυα επιχειρηματικών αγγέλων και όχι συγχρηματοδότηση, αν και υπάρχει δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησης επιχειρηματικών κεφαλαίων μέσω ξεχωριστών ρυθμίσεων.</p>
<p><i>4. Συνολικοί στόχοι</i></p> <p>Οι τύποι δείκτες που χρησιμοποιούνται από τους επιχειρηματικούς αγγέλους μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων, οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απόδοση της επένδυσης • Επίτευξη γενικών ή ειδικών στόχων κοινωνικού χαρακτήρα, ανάλογα με τους στόχους και τα κίνητρα του επιχειρηματικού αγγέλου • Τα δίκτυα με κρατικά χρηματοδοτούμενο λειτουργικό κόστος μπορεί να έχουν ορίσει στόχους όσον αφορά τον αριθμό των ενισχυόμενων εταιρειών ή τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
<p><i>5. Ομάδες-στόχος</i></p> <p>ΜΜΕ υψηλής απόδοσης ή με δυνατότητα υψηλής απόδοσης σε ευρύ φάσμα του κλάδου. Ορισμένοι επιχειρηματικοί άγγελοι μπορεί να έχουν μεγάλη εμπειρία σε συγκεκριμένο κλάδο και ως εκ τούτου να επικεντρώνουν τις επενδύσεις τους στον κλάδο αυτό.</p>
<p><i>6. Όροι ενίσχυσης (τυπικό ύψος, διάρκεια, όροι χρηματοδότησης)</i></p> <p>Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, τα άτυπα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών μπορεί να περιλαμβάνουν δανειοδότηση αλλά και ίδια κεφάλαια. Όσον αφορά τις επενδύσεις σε ίδια κεφάλαια, ο επιχειρηματικός άγγελος θα αναζητήσει έναν βιώσιμο μηχανισμό εξόδου για την επένδυσή του – αν και η διάρκεια της επένδυσης είναι απίθανο να έχει προσδιοριστεί εκ των προτέρων και εξαρτάται από διάφορους παράγοντες.</p> <p>Μεταξύ των μηχανισμών εξόδου ενδέχεται να είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πώληση του μετοχικού μεριδίου σε εμπορικό επενδυτή ή αρχική εισαγωγή στο χρηματιστήριο • Για τις επιχειρήσεις με μέτρια απόδοση, η τοποθέτηση του μετοχικού μεριδίου σε θεματοφύλακα μέχρι τη διάθεσή του • Για τις επιχειρήσεις με χαμηλή απόδοση, απώλεια της επένδυσης
<p><i>7. Διαχειριστικές ρυθμίσεις</i></p> <p>Κατά κανόνα, οι επιχειρηματικοί άγγελοι επιβλέπουν ενεργά την απόδοση της επένδυσής τους ώστε να επιτύχουν τους εμπορικούς και/ή κοινωνικούς στόχους τους. Συχνά συμμετέχουν στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας στην οποία έχουν επενδύσει και/ή παρέχουν υπηρεσίες καθοδήγησης στα διοικητικά στελέχη της εταιρείας.</p> <p>Στο πλαίσιο της υποστήριξης των δικτύων, το δημόσιο μπορεί να έχει κάποιο βαθμό συμμετοχής στα δίκτυα, όχι όμως και στην εταιρεία στην οποία πραγματοποιείται η επένδυση</p>

8. Βασικά πλεονεκτήματα των προγραμμάτων

Μεταξύ των βασικών πλεονεκτημάτων των επιχειρηματικών αγγέλων είναι τα εξής:

- Οι επιχειρηματικοί άγγελοι αναλαμβάνουν πιο εύκολα επενδυτικό κίνδυνο από τους παραδοσιακούς εμπορικούς επενδυτές – αναζητούν επενδύσεις με υψηλή αναλογία κινδύνου/απόδοσης και συνεπώς είναι πιθανότερο να επενδύσουν σε καινοτόμους τομείς όπως είναι η βιομηχανία υψηλής τεχνολογίας ή βιοτεχνολογίας, όπου το πρόβλημα της πρόσβασης σε χρηματοδότηση είναι παραδοσιακά οξύτερο
- Λειτουργούν συμπληρωματικά στα προγράμματα τυπικής χρηματοδότησης κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στο γενικό στόχο της Επιτροπής για αύξηση της παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων στην Ευρώπη
- Οι επιχειρηματικοί άγγελοι είναι πεπειραμένοι ανεξάρτητοι επιχειρηματίες – συχνά αναλαμβάνουν ρόλο καθοδήγησης και συμβουλευτικής υποστήριξης, διευκολύνοντας έτσι τη μεταβίβαση γνώσεων και τη δημιουργία νέου πλούτου
- Παράλληλα με τους οικονομικούς στόχους, ορισμένοι επιχειρηματικοί άγγελοι στοχεύουν και στην επίτευξη κοινωνικών στόχων μέσω της επένδυσής τους. Η έννοια των επιχειρηματικών αγγέλων που ‘αποδίδουν μέρος των κερδών τους’ στην κοινότητα έχει υποστηριχθεί έντονα τα τελευταία χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες (π.χ. μέσω ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης). Το φαινόμενο είναι επίσης σχετικά συχνό και στην Ευρώπη, αν και λιγότερο ανεπτυγμένο.
- Για το δημόσιο, τα προγράμματα επιχειρηματικών αγγέλων μπορεί να αυξήσουν την προσφορά επιχειρηματικών κεφαλαίων και συμβουλευτικών υπηρεσιών έναντι με μικρό κόστος για τα δημόσια κονδύλια.

9. Θέματα ανταγωνισμού

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι δεν λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση. Ο ρόλος του δημόσιου τομέα περιορίζεται στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης δικτύων επιχειρηματικών αγγέλων και στη διευκόλυνση της πρώτης επαφής πιθανών επιχειρηματικών αγγέλων με τις κατάλληλες επιχειρήσεις. Συνεπώς, τα θέματα που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις ισχύουν όσον αφορά την ενίσχυση των δικτύων των επενδυτών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

<p>1. Γενική περιγραφή των προγραμμάτων</p> <p>Παροχή δανειακής χρηματοδότησης σε ΜΜΕ.</p>
<p>2. Πηγές χρηματοδότησης των προγραμμάτων (κοινοτικές, εθνικές, ιδιωτικές)</p> <p>Τυπικές πηγές δανειακής χρηματοδότησης μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ταμεία δανειοδότησης χρηματοδοτούμενα από κεφάλαια του ΕΤΠΑ και από ιδιωτικές πηγές • Δανειακά κεφάλαια από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που καλύπτονται από επιδοτήσεις επιτοκίου (και σε ορισμένες περιπτώσεις από εγγυήσεις)
<p>3. Απόδοση ιδιωτικών κεφαλαίων</p> <p>Στα ταμεία δανειοδότησης, τα ιδιωτικά κεφάλαια μπορεί να είναι της ίδιας τάξεως (<i>pari passu</i>) με τα δημόσια κεφάλαια ή να χαίρουν κάποιο βαθμό προτίμησης, οπότε στην περίπτωση αυτή ο στόχος είναι να διατηρηθεί η προτίμηση αυτή και η υποβάθμιση των δημόσιων κεφαλαίων στο ελάχιστο. Στα ταμεία που παρέχουν τόσο ίδια όσο και δανειακά κεφάλαια, η προτίμηση συχνά κλίνει προς την απόδοση του δανειακού κεφαλαίου. Στην περίπτωση προγραμμάτων δανειοδότησης που καλύπτονται από επιδοτήσεις επιτοκίου, τα ιδιωτικά κεφάλαια που παρέχονται από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα χαίρουν προτίμησης καθώς τα δάνεια αυτά επιστρέφονται ενώ οι επιδοτήσεις επιτοκίου όχι. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETE) μπορεί να αντεγγυηθεί το δανειακό κεφάλαιο σε τομείς που δικαιούνται περιφερειακή ενίσχυση μέσω των διαρθρωτικών ταμείων.</p>
<p>4. Ομάδες-στόχος</p> <p>Εάν ένα πρόγραμμα δανειοδότησης είναι επιλέξιμο για διαρθρωτική ενίσχυση μέσω κάποιου περιφερειακού προγράμματος των διαρθρωτικών ταμείων, οι δικαιούχοι ΜΜΕ πρέπει να εδρεύουν εντός της υποβοηθούμενης περιοχής. Υπάρχει κάποιος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας βάσει των οποίων αξιολογούνται οι δικαιούχοι ΜΜΕ – για παράδειγμα, μπορεί να έχουν την κύρια έδρα τους στην περιοχή ή να απασχολούν εκεί την πλειονότητα των υπαλλήλων τους</p>
<p>5. Συνολικοί στόχοι (για την τρέχουσα περίοδο)</p> <p>Σε προγράμματα επιδότησης επιτοκίου που προβλέπουν έκπτωση επιτοκίου, η έκπτωση εξαρτάται από την επίτευξη προκαθορισμένων ποσοτικοποιημένων στόχων εκ μέρους των δικαιούχων εταιρειών. Η δικαιούχος ΜΜΕ έχει την ευθύνη της επίτευξης των στόχων αυτών πριν κριθεί επιλέξιμη για έκπτωση. Μεταξύ αυτών μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν/διασώθηκαν • Επίπεδο νέων επενδύσεων <p>Οι διαχειριστές των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου που υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία πρέπει επίσης να επιτύχουν ορισμένους στόχους. Μεταξύ αυτών μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός ενισχυόμενων επιχειρήσεων • Αριθμός θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν/διασώθηκαν
<p>6. Όροι ενίσχυσης (τυπικό ύψος, διάρκεια, όροι χρηματοδότησης)</p> <p>Το τυπικό ύψος της δανειακής χρηματοδότησης κυμαίνεται κατά πολύ ανάλογα με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και το μέγεθος του ταμείου δανειοδότησης ή του προγράμματος επιδότησης επιτοκίου. Τα προγράμματα δανειοδότησης μπορεί να καλύπτουν διάφορα ταμεία, καθένα εκ των οποίων απευθύνεται σε επιχειρήσεις με διαφορετικές χρηματοδοτικές ανάγκες π.χ. προγράμματα δανειοδότησης μικρών επιχειρήσεων, προγράμματα δανειοδότησης που απευθύνονται σε μεγαλύτερες, αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις κ.λπ. Χρηματοδότηση κάτω των 10.000 ευρώ συνήθως εντάσσεται στην κατηγορία των μικροπιστώσεων, που περιγράφεται σε διαφορετικό πρότυπο. Η τυπική χρονική διάρκεια των δανείων προς ΜΜΕ διαφοροποιείται επίσης σημαντικά, αλλά συνήθως εκτείνεται στο ελάχιστο για 3 χρόνια και στο μέγιστο για 25 χρόνια.</p> <p>Οι όροι χρηματοδότησης και οι τρόποι χορήγησης διαφοροποιούνται επίσης – με κοινό χαρακτηριστικό,</p>

<p>ωστόσο, ότι οι όροι είναι συνήθως προνομιακοί σε σχέση με τα εμπορικά δάνεια. Στην περίπτωση των ταμείων δανειοδότησης, η επιδότηση παρέχεται απευθείας στον δανειολήπτη υπό τη μορφή χαμηλότερου επιτοκίου σε σχέση με τον κίνδυνο που αντιπροσωπεύει ο δανειολήπτης. Στην περίπτωση των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου, υπάρχουν δύο τρόποι χορήγησης. Είτε το πιστωτικό ίδρυμα χορηγεί δάνεια υπό προνομιακούς όρους και λαμβάνει επιδότηση επιτοκίου (και ορισμένες φορές εγγύηση), είτε ο δανειολήπτης λαμβάνει έκπτωση επιτοκίου για εμπορικό τραπεζικό δάνειο. Στην περίπτωση των ταμείων δανειοδότησης και των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου όπου η επιδότηση καταβάλλεται στον ενδιάμεσο χρηματοδοτικό φορέα, οι διαχειριστές κεφαλαίου και οι ενδιάμεσοι φορείς δανειοδότησης πρέπει να ανταποκριθούν σε ποσοτικοποιημένους στόχους που αφορούν τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, την ανάπτυξη και τα επίπεδα επενδύσεων των ενισχυόμενων επιχειρήσεων κ.λπ. Στην περίπτωση των προγραμμάτων έκπτωσης επιτοκίου, οι αποδέκτες της έκπτωσης (μέχρι ενός τρίτου του τρέχοντος επιτοκίου) δικαιούχοι ΜΜΕ πρέπει να αποδείξουν την επίτευξη ορισμένων στόχων, που αφορούν κυρίως τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων.</p>
<p>7. Διαχειριστικές ρυθμίσεις</p> <p>Ο κανόνας αριθ. 8 των κανόνων επιλεξιμότητας των διαρθρωτικών ταμείων για το 2000-06 έχει εφαρμογή στη διαχείριση των ταμείων δανειοδότησης (βλ. παράρτημα Β).¹⁷ Η διαχείριση των ταμείων δανειοδότησης πρέπει να αναλαμβάνεται από ανεξάρτητους επαγγελματίες διαχειριστές κεφαλαίων και τα εν λόγω ταμεία πρέπει να έχουν συσταθεί ως ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα που θα διέπονται από συμφωνίες μεταξύ των μετόχων ή ως ξεχωριστός χρηματοδοτικός οργανισμός εντός υπάρχοντος χρηματοδοτικού ιδρύματος. Πριν από την έγκριση ενός ταμείου δανειοδότησης, πρέπει να υποβληθεί επιχειρηματικό σχέδιο από τους συγχρηματοδότες ή χορηγούς του ταμείου, στο οποίο θα προσδιορίζεται η αγορά-στόχος, τα κριτήρια επιλεξιμότητας, οι όροι και οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης, ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός, το ιδιοκτησιακό καθεστώς και οι εταίροι συγχρηματοδότησης. Πρέπει επίσης να προσδιορίζεται ο λόγος που ζητείται η χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων και ο τρόπος με τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί η σχετική ενίσχυση.</p> <p>Αν και τα προγράμματα επιδότησης επιτοκίου δεν εντάσσονται στο πλαίσιο του κανόνα αριθ. 8, και σε αυτή την περίπτωση απαιτούνται παρόμοιες προϋποθέσεις διαχείρισης. Υπάρχει ειδική απαίτηση για τη διάθεση των εκκρεμουσών επιδοτήσεων στο πέρας της διάρκειας ισχύος του προγράμματος (βλ. κεφάλαιο 5 και τις κατευθυντήριες γραμμές που παρατίθενται στο παράρτημα Β).</p> <p>Οι διαχειριστές των ταμείων δανειοδότησης παρακολουθούν ενεργά τις επενδύσεις τους και καθορίζουν επίσης την τακτική του ταμείου όσον αφορά τη διαχείριση του κινδύνου, η οποία διαφοροποιείται ανάλογα με τους στόχους του ταμείου και τους βασικούς εμπλεκόμενους φορείς.</p>
<p>8. Βασικά πλεονεκτήματα των προγραμμάτων</p> <p>Μεταξύ των βασικών πλεονεκτημάτων των προγραμμάτων δανειοδότησης είναι τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ικανότητα ανακύκλωσης της χρηματοδότησης μετά την αποπληρωμή των δανείων • Σημαντική πηγή κεφαλαίων για ΜΜΕ που αναζητούν αναπτυξιακά κεφάλαια • Ορισμένα προγράμματα δανειοδότησης ενδέχεται να παρέχουν δάνεια χωρίς εγγυήσεις, διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση • Επένδυση μεσαίου κινδύνου για το δημόσιο που μπορεί να προσελκύσει και άλλες πηγές κεφαλαίου με την προοπτική της επαναχρησιμοποίησης όλου ή μέρους του αρχικού κεφαλαίου επένδυσης.
<p>9. Θέματα ανταγωνισμού</p> <p>Τα προγράμματα αυτά, όπως και τα υπόλοιπα είδη προγραμμάτων, θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις απαιτήσεις των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί εάν το πρόγραμμα δραστηριοποιείται σε επιλέξιμη περιοχή (π.χ. άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία α και γ), εάν το πρόγραμμα περιλαμβάνει κρατικές ενισχύσεις, και εάν οι όποιες κρατικές ενισχύσεις συμβαδίζουν με τους σχετικούς κανόνες.</p>

¹⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1685/2000 της Επιτροπής, της 28^{ης} Ιουλίου 2000, που ορίζει λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών για δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία

ΜΙΚΡΟΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

<p><i>1. Γενική περιγραφή των προγραμμάτων</i></p> <p>Παροχή μικροχρηματοδότησης σε ΜΜΕ, μικροεπιχειρήσεις και μεμονωμένους επιχειρηματίες. Τα προγράμματα μικροπιστώσεων είναι δάνεια μικρού ύψους κάτω του ορίου των συνηθισμένων τραπεζικών δανείων (συνήθως μικρότερα των 10.000 ευρώ).</p>
<p><i>2. Πηγές χρηματοδότησης των προγραμμάτων (κοινοτικές, εθνικές, ιδιωτικές)</i></p> <p>Τυπικές πηγές δανειακής χρηματοδότησης μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ταμεία μικροπιστώσεων χρηματοδοτούμενα από κεφάλαια του ΕΤΠΑ και από ιδιωτικές πηγές • Χρηματοδότηση μικροπιστώσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που καλύπτονται από επιδοτήσεις επιτοκίου • Το ΕΤΕ καθιέρωσε πρόσφατα ένα πρόγραμμα εγγυήσεων για μικροπιστώσεις που επιστρέφει το κόστος ανάλυσης των φακέλων χρηματοδότησης (200 ευρώ ανά φάκελο) και παρέχει αντεγγύηση στον βασικό εγγυητή έως 75%.
<p><i>3. Απόδοση ιδιωτικών κεφαλαίων</i></p> <p>Στα προγράμματα μικροπιστώσεων που καλύπτονται από επιδοτήσεις επιτοκίου, τα ιδιωτικά κεφάλαια που προέρχονται από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα χαίρουν προτίμησης. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ) μπορεί να αντεγγυηθεί το δανειακό κεφάλαιο σε τομείς που δικαιούνται ενίσχυση μέσω των διαρθρωτικών ταμείων.</p>
<p><i>4. Ομάδες-στόχος</i></p> <p>Τα προγράμματα μικροπιστώσεων απευθύνονται σε συγκεκριμένους τύπους ΜΜΕ, συνήθως πολύ μικρές επιχειρήσεις με λιγότερους από 5 υπαλλήλους και στους αυτοαπασχολούμενους επαγγελματίες. Τα προγράμματα μικροπιστώσεων επιδιώκουν επίσης την παροχή πρόσβασης σε κεφάλαια χρηματοδότησης σε άτομα που, παραδοσιακά και για διάφορους λόγους, είναι οικονομικά και/ή κοινωνικά αποκλεισμένα – παραδείγματα μειονεκτούντων κοινωνικών ομάδων στις οποίες ενδέχεται να απευθύνονται τα προγράμματα μικροπιστώσεων είναι, μεταξύ άλλων, άτομα με κακό πιστωτικό ιστορικό, οι μακροχρόνια άνεργοι, όσοι δεν διαθέτουν τυπικά προσόντα/εκπαίδευση, οι νεαροί άνεργοι, οι γυναίκες επιχειρηματίες, οι επιχειρηματίες που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, τα άτομα με ειδικές ανάγκες κ.λπ.</p> <p>Εάν ένα πρόγραμμα μικροπιστώσεων λαμβάνει διαρθρωτική ενίσχυση μέσω κάποιου περιφερειακού προγράμματος, οι δικαιούχοι ΜΜΕ πρέπει να εδρεύουν εντός της υποβοηθούμενης περιοχής. Υπάρχει κάποιος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας βάσει των οποίων αξιολογούνται οι δικαιούχοι ΜΜΕ – για παράδειγμα, μπορεί να έχουν την κύρια έδρα τους στην περιοχή ή να απασχολούν εκεί την πλειονότητα των υπαλλήλων τους</p>
<p><i>5. Συνολικοί στόχοι (για την τρέχουσα περίοδο)</i></p> <p>Σε προγράμματα μικροπιστώσεων που προβλέπουν έκπτωση επιτοκίου που καταβάλλεται στον δανειολήπτη, η έκπτωση εξαρτάται από την επίτευξη εκ μέρους των δικαιούχων εταιρειών προκαθορισμένων ποσοτικοποιημένων στόχων. Μεταξύ αυτών μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν/διασώθηκαν <p>Οι διαχειριστές των προγραμμάτων μικροπιστώσεων που υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία μέσω επιδότησης επιτοκίου πρέπει επίσης να επιτύχουν ορισμένους στόχους. Μεταξύ αυτών μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός ενισχυόμενων επιχειρήσεων • Αριθμός θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν/διασώθηκαν
<p><i>6. Όροι ενίσχυσης (τυπικό ύψος, διάρκεια, όροι χρηματοδότησης)</i></p> <p>Το τυπικό ύψος δανειοδότησης ποικίλει, αλλά κατά κανόνα είναι μικρότερο των 10.000 ευρώ. Το τυπικό χρονικό περιθώριο για την αποπληρωμή των δανείων μικροπιστώσεων κυμαίνεται σημαντικά, αλλά είναι συνήθως μεταξύ 1 και 10 ετών. Η μέση διάρκεια αποπληρωμής των δανείων μικροπιστώσεων φαίνεται να είναι μικρότερη από την αντίστοιχη διάρκεια αποπληρωμής υψηλότερων δανείων.</p>

Οι όροι χρηματοδότησης και οι τρόποι χορήγησης διαφοροποιούνται επίσης – με κοινό χαρακτηριστικό, ωστόσο, ότι οι όροι είναι συνήθως προνομιακοί σε σχέση με τα εμπορικά δάνεια. **Εάν πρόκειται για ταμεία δανειοδότησης, η επιδότηση παρέχεται απευθείας στον δανειολήπτη υπό τη μορφή χαμηλότερου επιτοκίου σε σχέση με τον κίνδυνο που αντιπροσωπεύει ο δανειολήπτης. Στην περίπτωση των προγραμμάτων επιδότησης επιτοκίου, υπάρχουν δύο τρόποι χορήγησης.** Είτε το πιστωτικό ίδρυμα χορηγεί τα δάνεια υπό προνομιακούς όρους και λαμβάνει επιδότηση επιτοκίου (και ορισμένες φορές εγγύηση) είτε ο δανειολήπτης λαμβάνει έκπτωση επιτοκίου για εμπορικό τραπεζικό δάνειο. Στα προγράμματα όπου η επιδότηση καταβάλλεται στον ενδιάμεσο χρηματοδοτικό φορέα, οι ενδιάμεσοι φορείς δανειοδότησης πρέπει να ανταποκριθούν σε ποσοτικοποιημένους στόχους που αφορούν τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, την ανάπτυξη και τα επίπεδα επενδύσεων των ενισχυόμενων επιχειρήσεων κ.λπ. Στην περίπτωση των προγραμμάτων έκπτωσης επιτοκίου, οι μικρές επιχειρήσεις που είναι αποδέκτες της έκπτωσης πρέπει να αποδείξουν την επίτευξη ορισμένων στόχων, που αφορούν κυρίως τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

7. Διαχειριστικές ρυθμίσεις

Ο κανόνας αριθ. 8 των κανόνων επιλεξιμότητας των διαρθρωτικών ταμείων για το 2000-06 έχει εφαρμογή στη διαχείριση των προγραμμάτων μικροπιστώσεων εφόσον είναι οργανωμένα ως ταμεία (βλ. παράρτημα Β και το πρότυπο για τα προγράμματα δανειοδότησης).¹⁸ **Η διαχείριση των ταμείων δανειοδότησης (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων μικροπιστώσεων) πρέπει να αναλαμβάνεται από ανεξάρτητους επαγγελματίες διαχειριστές κεφαλαίων και τα εν λόγω ταμεία πρέπει να έχουν συσταθεί ως ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα που διέπονται από συμφωνίες μεταξύ των μετόχων ή ως ξεχωριστός χρηματοδοτικός οργανισμός εντός υπάρχοντος χρηματοδοτικού ιδρύματος. Πριν από την έγκριση ενός ταμείου δανειοδότησης, πρέπει να υποβληθεί επιχειρηματικό σχέδιο από τους συγχρηματοδοτές ή χορηγούς του προγράμματος μικροπιστώσεων, στο οποίο θα προσδιορίζεται η αγορά-στόχος, τα κριτήρια επιλεξιμότητας, οι όροι και οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης, ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός, το ιδιοκτησιακό καθεστώς και οι εταίροι συγχρηματοδότησης. Πρέπει επίσης να προσδιορίζεται ο λόγος που ζητείται η χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων και ο τρόπος με τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί η σχετική ενίσχυση.**

Αν και τα προγράμματα μικροπιστώσεων που χρηματοδοτούνται μέσω ρυθμίσεων επιδότησης επιτοκίου δεν εντάσσονται στο πλαίσιο του κανόνα αριθ. 8, και σε αυτή την περίπτωση απαιτούνται παρόμοιες προϋποθέσεις διαχείρισης. Υπάρχει ειδική απαίτηση για τη διάθεση των εκκρεμουσών επιδοτήσεων στο πέρας της διάρκειας ισχύος του προγράμματος (βλ. κεφάλαιο 5 και τις κατευθυντήριες γραμμές που παρατίθενται στο παράρτημα Β).

Όσον αφορά τη στρατηγική διαχείρισης, οι μικροπιστώσεις είναι περισσότερο προσανατολισμένες στην επίτευξη κοινωνικών παρά εμπορικών στόχων. Τα προγράμματα μικροπιστώσεων κατά κανόνα χορηγούν ευκολότερα δάνεια που δεν θα ήταν αποδεκτά κατά τη συνήθη εμπορική πρακτική λόγω του υψηλότερου κινδύνου που αντιπροσωπεύουν.

Σε ορισμένες χώρες υπάρχει και μία επιπρόσθετη νομοθετική επιπλοκή στη λειτουργία των προγραμμάτων μικροπιστώσεων. Δεδομένου ότι το τυπικό ποσό δανειοδότησης των προγραμμάτων μικροπιστώσεων είναι συνήθως πολύ χαμηλό ώστε να θεωρείται εμπορικά βιώσιμο (λόγω του υψηλού κόστους συναλλαγής και επεξεργασίας των αιτήσεων), τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν τη δανειοδότηση συχνά μεταβιβάζουν τη διαχείριση, τη διοίκηση και τη διάθεση των μικροπιστώσεων σε φορείς που δεν είναι νομικά κατοχυρωμένοι ως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ωστόσο, η εθνική νομοθεσία ορισμένων χωρών απαγορεύει τη χορήγηση δανείων από μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πρέπει να ελέγχεται το καθεστώς που ισχύει σε κάθε χώρα.

8. Βασικά πλεονεκτήματα των προγραμμάτων

Μεταξύ των βασικών πλεονεκτημάτων των προγραμμάτων αυτού του τύπου είναι τα εξής:

- Η ικανότητα ανακύκλωσης της χρηματοδότησης μετά την αποπληρωμή των δανείων
- Ανταποκρίνεται στην αδυναμία της αγοράς εφόσον οι εμπορικοί χρηματοδοτικοί φορείς δεν

¹⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1685/2000 της Επιτροπής, της 28^{ης} Ιουλίου 2000, που ορίζει λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών για δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία

συμμετέχουν ενεργά στην παροχή χρηματοδότησης κάτω από ένα συγκεκριμένο ελάχιστο όριο

- Παρέχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση σε ΜΜΕ, ιδιαίτερα μικροεπιχειρήσεις και αυτοαπασχολούμενους επαγγελματίες, που παραδοσιακά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση χρηματοδότησης – συχνά με μικρή ή καθόλου πρόσθετη ασφάλεια
- Παρέχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση και ενθαρρύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα των μειονεκτούντων κοινωνικών ομάδων και των οικονομικά αποκλεισμένων – συχνά με μικρή ή καθόλου πρόσθετη ασφάλεια
- Για το δημόσιο, αποτελεί μέσο ανάπτυξης των μικροεπιχειρήσεων και αρωγής μειονεκτούντων ομάδων

9. Θέματα ανταγωνισμού

Τα προγράμματα μικροπιστώσεων συνήθως περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις προς την εταιρεία. Ωστόσο, στην περίπτωση των μικροπιστώσεων, το ύψος των κρατικών ενισχύσεων είναι συνήθως κάτω από 100.000 ευρώ για διάστημα τριών ετών και συνεπώς πρέπει να εμπίπτει στον κανόνα περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (*de minimis*).

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

<p><i>1. Γενική περιγραφή των προγραμμάτων</i></p> <p>Η παροχή εγγυήσεων δανείων και συμμετοχής σε ΜΜΕ για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε δανειοδότηση (ή σπανιότερα σε ίδια κεφάλαια). Τα ταμεία εγγυήσεων και οι οργανισμοί αμοιβαίων εγγυήσεων χορηγούν εγγυήσεις έναντι προμήθειας που καλύπτει τόσο τον κίνδυνο όσο και το κόστος διαχείρισης και επεξεργασίας των αιτήσεων χρηματοδότησης. Πολλά προγράμματα εγγυήσεων σε περιοχές επιλέξιμες για περιφερειακή ενίσχυση, καλύπτονται από αντεγγύηση μέσω μηχανισμών του ΕΤΕ, όπως ο μηχανισμός εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ, που καλύπτει το 50% της ζημίας των ταμείων εγγυήσεων. Από την πλευρά τους, τα ταμεία και οι οργανισμοί εγγυήσεων αναμένεται να πραγματοποιούν επενδύσεις υψηλότερου κινδύνου σε ΜΜΕ με στόχο την προώθηση της "ανάπτυξης και της απασχόλησης".</p>
<p><i>2. Πηγές χρηματοδότησης των προγραμμάτων (κοινοτικές, εθνικές, ιδιωτικές)</i></p> <p>Τυπικές πηγές χρηματοδότησης μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κεφάλαια από τα κοινοτικά διαρθρωτικά ταμεία • Κεφάλαια από εθνικές και περιφερειακές πηγές του δημόσιου τομέα • Ιδιωτικά κεφάλαια • Δάνεια από ιδιωτικές πηγές • Εγγραφές ΜΜΕ σε ταμεία αμοιβαίων εγγυήσεων
<p><i>3. Απόδοση ιδιωτικών κεφαλαίων</i></p> <p>Στα ταμεία εγγυήσεων, τα ιδιωτικά κεφάλαια μπορεί να είναι της ίδιας τάξεως (<i>pari passu</i>) με τα δημόσια κεφάλαια ή να χαιρούν κάποιο βαθμό προτίμησης, οπότε στην περίπτωση αυτή ο στόχος είναι να διατηρηθεί η προτίμηση αυτή και η υποβάθμιση των δημόσιων κεφαλαίων στο ελάχιστο. Στα ταμεία που χρηματοδοτούνται τόσο με ίδια όσο και με δανειακά κεφάλαια, η προτίμηση συχνά κλίνει προς την απόδοση του δανειακού κεφαλαίου.</p>
<p><i>4. Ομάδες-στόχος</i></p> <p>Οι ομάδες-στόχος περιορίζονται στις ΜΜΕ που βρίσκονται στην περιοχή που καλύπτει το ταμείο ή ο οργανισμός εγγυήσεων. Οι εγγυήσεις είναι ένα ιδιαίτερα χρήσιμο μέσο για ΜΜΕ που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση σε χρηματοδότηση μέσω των συνήθων εμπορικών οδών π.χ. λόγω έλλειψης πρόσθετης ασφάλειας, ιστορικού συναλλαγών κ.λπ.</p>
<p><i>5. Συνολικοί στόχοι</i></p> <p>Οι βασικοί δείκτες που χρησιμοποιούνται από τα ταμεία εγγυήσεων μπορεί να είναι, μεταξύ άλλων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμός ενισχυόμενων επιχειρήσεων • Αριθμός χορηγηθέντων εγγυήσεων και σύνολο εγγυήσεων που έχουν αναληφθεί • Συνολική αξία αντληθέντων δανείων • Κεφάλαια που επιστράφηκαν για επαναχρησιμοποίηση
<p><i>6. Όροι ενίσχυσης (τυπικό ύψος, διάρκεια, όροι χρηματοδότησης)</i></p> <p>Η διάρκεια των εγγυήσεων είναι συνήθως όση και η διάρκεια του δανείου, η οποία κυμαίνεται ανάλογα με το είδος του προγράμματος δανειοδότησης που εφαρμόζει το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που χορηγεί τα δάνεια. Κατά κανόνα, εγγυήσεις χορηγούνται για το 40 έως 80% του συνολικού ύψους του δανείου. Έναντι της εγγύησης, οι ΜΜΕ καταβάλλουν προμήθεια που καλύπτει τόσο τον κίνδυνο του εγγυητή όσο και το κόστος διαχείρισης και επεξεργασίας της αίτησης χρηματοδότησης. Η προμήθεια αυτή κατά κανόνα κυμαίνεται μεταξύ 1 και 2% του συνολικού ύψους της συναλλαγής, και ορισμένες φορές αποτιμάται από τον οργανισμό εγγυήσεων ανάλογα με το βαθμό του κινδύνου.</p> <p>Η εγγύηση περιορίζει την έκθεση κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος – συνεπώς, οι ΜΜΕ που αναζητούν δανειοδότηση που καλύπτεται από εγγύηση μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση με προνομιακά επιτόκια</p>

χάρης στον μειωμένο κίνδυνο.

7. Διαχειριστικές ρυθμίσεις

Ο κανόνας 9 των κανόνων επιλεξιμότητας των διαρθρωτικών ταμείων για το 2000-06 έχει εφαρμογή στη διαχείριση των ταμείων εγγυήσεων (βλ. παράρτημα Β).¹⁹ Τα ταμεία μπορεί να είναι δημόσια χρηματοδοτούμενα ταμεία αμοιβαίων εγγυήσεων στα οποία προεγγράφονται οι ΜΜΕ, ταμεία που λειτουργούν βάσει εμπορικών όρων με εταίρους από τον ιδιωτικό τομέα, ή αμιγώς δημόσια χρηματοδοτούμενα ταμεία. Οι προμήθειες διαχείρισης δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 2% του καταβληθέντος κεφαλαίου κατά μέσο όρο ετησίως καθόλη τη διάρκεια παροχής της ενίσχυσης εκτός εάν, μετά από διαγωνισμό, κριθεί αναγκαία η επιβολή υψηλότερου ποσοστού. Τα ταμεία εγγυήσεων πρέπει να έχουν συσταθεί ως ανεξάρτητα νομικά πρόσωπα που διέπονται από συμφωνίες μεταξύ των μετόχων ή ως ξεχωριστός χρηματοδοτικός οργανισμός εντός υπάρχοντος χρηματοδοτικού ιδρύματος. Πριν από την έγκριση ενός ταμείου εγγυήσεων, πρέπει να υποβληθεί επιχειρηματικό σχέδιο από τους συγχρηματοδότες ή χορηγούς του ταμείου, στο οποίο θα προσδιορίζεται το χαρτοφυλάκιο εγγυήσεων, τα κριτήρια επιλεξιμότητας, οι όροι και οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης, ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός, το ιδιοκτησιακό καθεστώς και οι εταίροι συγχρηματοδότησης.

Σε περιοχές που είναι επιλέξιμες για περιφερειακή ενίσχυση, ενδέχεται να διατίθεται χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία και εθνικές/περιφερειακές πηγές για την ενίσχυση των ταμείων εγγυήσεων. Εκτός από αμιγώς εμπορικούς στόχους, τα ταμεία εγγυήσεων μπορεί να έχουν επίσης κοινωνικο-οικονομικούς στόχους, όπως δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ή διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση μειονεκτούντων ομάδων κ.λπ. Συνεπώς, η στάση του ταμείου εγγυήσεων απέναντι στον κίνδυνο και η προθυμία να παρέχει εγγυήσεις σε ΜΜΕ μεγαλύτερου κινδύνου εξαρτάται από τους στόχους των βασικών εμπλεκόμενων φορέων.

8. Βασικά πλεονεκτήματα των προγραμμάτων

Τα βασικά πλεονεκτήματα των προγραμμάτων εγγυήσεων συνοψίζονται παρακάτω:

- Ικανότητα επίτευξης υψηλού δείκτη ίδιων προς ξένα κεφάλαια όσον αφορά τη χρηματοδότηση δημόσιου/ιδιωτικού τομέα (συνήθως 10 φορές μεγαλύτερο)
- Διευκολύνει την πρόσβαση σε δανειακή χρηματοδότηση με καλύτερους χρηματοδοτικούς όρους για ΜΜΕ που σε άλλη περίπτωση δεν θα μπορούσαν εύκολα να επιτύχουν χρηματοδότηση (φτωχό πιστωτικό ιστορικό, μικρή ή ανύπαρκτη πρόσθετη ασφάλεια, απουσία ιστορικού επιχειρηματικών συναλλαγών)
- Η αρχή της κατανομής του κινδύνου μεταξύ οργανισμού εγγυήσεων ή ταμείου εγγυήσεων και πιστωτικού ιδρύματος μειώνει το βαθμό κινδύνου και προσελκύει δανειακά κεφάλαια από τον ιδιωτικό τομέα. Περιορίζει επίσης τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του δανειοδότη σύμφωνα με τους κανόνες της συμφωνίας της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας, απελευθερώνοντας διαθέσιμους πόρους.
- Για το δημόσιο, τα ταμεία και οι οργανισμοί εγγυήσεων συμβάλλουν στην προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων για την προώθηση των ΜΜΕ και την ευρύτερη περιφερειακή ανάπτυξη.
- Οι αυστηρές διαδικασίες ελέγχου και η βαθιά γνώση των επιχειρηματικών τομέων στους οποίους δραστηριοποιούνται οι πελάτες μειώνουν τον κίνδυνο αδυναμίας αποπληρωμής των δανείων από τις ΜΜΕ
- Τα ταμεία και οι οργανισμοί εγγυήσεων παρέχουν πληροφόρηση και εξειδικευμένη επιχειρηματική συμβουλευτική υποστήριξη σε τοπικό επίπεδο

¹⁹ Κανόνας αριθ. 9, κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1685/2000 της Επιτροπής, της 28^{ης} Ιουλίου 2000, που ορίζει λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών για δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία

9. Θέματα ανταγωνισμού

Τα προγράμματα αυτά, όπως και τα υπόλοιπα είδη προγραμμάτων, θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις απαιτήσεις των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί εάν το πρόγραμμα δραστηριοποιείται σε επιλέξιμη περιοχή (π.χ. άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία α και γ), εάν το πρόγραμμα περιλαμβάνει κρατικές ενισχύσεις, και εάν οι όποιες κρατικές ενισχύσεις συμβαδίζουν με τους σχετικούς κανόνες (ιδίως την ανακοίνωση σχετικά με τις εγγυήσεις – βλ. κεφάλαιο 7).

Κανονες Διαρθρωτικών Ταμείων Για Τη Χρηματοδότηση Επιχειρηματικών Κεφαλαίων

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1685/2000 της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 2000, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία

Κανόνας αριθ. 8 - Ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου και ταμεία δανείων

1. ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ

Τα διαρθρωτικά ταμεία μπορούν να συγχρηματοδοτούν ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου ή/και ταμεία δανείων ή ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (εφεξής "τα ταμεία") υπό τους όρους που καθορίζονται στο σημείο 2. Για τους σκοπούς του προκείμενου κανόνα, ως "ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου και ταμεία δανείων" νοούνται τα επενδυτικά μέσα που δημιουργούνται ειδικά για την παροχή ιδίων κεφαλαίων ή άλλων μορφών κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, περιλαμβανομένων των δανείων σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται στη σύσταση της Επιτροπής 96/280/ΕΚ(2). Ως "ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών", νοούνται τα ταμεία που δημιουργήθηκαν για να επενδύσουν σε περισσότερα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου και ταμεία δανείων. Η συμμετοχή των διαρθρωτικών ταμείων στη χρηματοδότηση των ταμείων αυτών μπορεί να συνδυάζεται με την πραγματοποίηση κοινών επενδύσεων ή με την παροχή εγγυήσεων από άλλα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα.

2. ΟΡΟΙ

2.1. Οι συγχρηματοδότες ή οι χορηγοί του ταμείου υποβάλλουν ένα συνετό πρόγραμμα δραστηριοτήτων, στο οποίο μεταξύ άλλων αναφέρονται η αγορά-στόχος, τα κριτήρια, οι όροι και οι προϋποθέσεις της χρηματοδότησης, ο επιχειρησιακός προϋπολογισμός του ταμείου, το ιδιοκτησιακό καθεστώς και οι εταίροι συγχρηματοδότες, τα επαγγελματικά προσόντα, η εμπειρία και η ανεξαρτησία των διαχειριστών, το καταστατικό του ταμείου, η αιτιολόγηση και η προβλεπόμενη χρησιμοποίηση της συμμετοχής των διαρθρωτικών ταμείων, η πολιτική εξόδου από τις επενδύσεις και οι κανόνες εκκαθάρισης του ταμείου, περιλαμβανομένης της επαναχρησιμοποίησης των πόρων που μπορούν να καταλογιστούν στην συμμετοχή των διαρθρωτικών ταμείων. Το πρόγραμμα δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογείται προσεκτικά και η παρακολούθηση της εφαρμογής του να γίνεται από ή με ευθύνη της διαχειριστικής αρχής.

2.2. Το ταμείο πρέπει να έχει συσταθεί ως ανεξάρτητη νομική οντότητα διεπόμενη από τις συμφωνίες μεταξύ των μετόχων ή ως ανεξάρτητη χρηματοοικονομική

μονάδα στο πλαίσιο υφιστάμενου χρηματοπιστωτικού οργανισμού. Στην τελευταία περίπτωση, το ταμείο πρέπει να αποτελεί αντικείμενο χωριστής σύμβασης λειτουργίας, η οποία προβλέπει ιδίως την τήρηση χωριστών λογαριασμών που επιτρέπουν να γίνεται διάκριση μεταξύ των νέων πόρων που επενδύονται στο ταμείο (περιλαμβανομένων εκείνων που εισφέρουν τα διαρθρωτικά ταμεία) και των αρχικών πόρων του. Όλοι οι συμμετέχοντες στο ταμείο πρέπει να καταβάλλουν τις συνεισφορές τους σε μετρητά.

2.3. Η Επιτροπή δεν μπορεί να είναι εταίρος ή μέτοχος του ταμείου.

2.4. Η συμμετοχή των διαρθρωτικών ταμείων υπόκειται στα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 29 παράγραφοι 3 και 4 του γενικού κανονισμού.

2.5. Τα ταμεία μπορούν να πραγματοποιούν επενδύσεις μόνον σε ΜΜΕ κατά την εγκατάσταση, τα πρώτα στάδια λειτουργίας (περιλαμβανομένου του κεφαλαίου εκκίνησης) ή ανάπτυξης τους και μόνο σε δραστηριότητες τις οποίες οι διαχειριστές του ταμείου θεωρούν οικονομικά βιώσιμες. Κατά την εκτίμηση της βιωσιμότητας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι πηγές εσόδων της επιχείρησης. Τα ταμεία δεν μπορούν να επενδύουν σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες κατά την έννοια των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων(3).

2.6. Πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες για τον κατά το δυνατόν μεγαλύτερο περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στην αγορά κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου ή στην αγορά δανείων. Τα έσοδα ιδίως από τις επενδύσεις σε ίδια κεφάλαια και από τις χορηγήσεις δανείων (μετά την αναλογική αφαίρεση των εξόδων διαχείρισης) μπορούν να διανέμονται κατά προτίμηση στους μετόχους του ιδιωτικού τομέα μέχρι το επίπεδο αμοιβή που καθορίζεται στη συμφωνία των μετόχων και εν συνεχεία να κατανέμονται κατά αναλογία μεταξύ όλων των μετόχων και των διαρθρωτικών ταμείων. Τα έσοδα του ταμείου που μπορούν να καταλογιστούν στη συμμετοχή των διαρθρωτικών ταμείων πρέπει να επαναχρησιμοποιούνται για δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των ΜΜΕ στην ίδια επιλέξιμη ζώνη.

2.7. Τα έξοδα διαχείρισης δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 5 % του καταβεβλημένου κεφαλαίου σε ετήσιο μέσο όρο στη διάρκεια της παρέμβασης, εκτός εάν μετά από διαδικασία υποβολής προσφορών αποδεικνύεται αναγκαία η καταβολή υψηλότερου ποσοστού.

2.8. Κατά το κλείσιμο της πράξης, οι επιλέξιμες δαπάνες του ταμείου (τελικός δικαιούχος) αντιστοιχούν στο κεφάλαιο του ταμείου που έχει επενδυθεί ή χορηγηθεί υπό μορφή δανείων σε ΜΜΕ, περιλαμβανομένων των εξόδων διαχείρισης που καταβλήθηκαν.

2.9. Οι συμμετοχές των διαρθρωτικών ταμείων και των άλλων δημόσιων φορέων

στα ταμεία, καθώς και οι επενδύσεις που πραγματοποιούν τα ταμεία σε μεμονωμένες ΜΜΕ, υπόκεινται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

3. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

3.1. Η Επιτροπή συνιστά την εφαρμογή των προτύπων καλής πρακτικής που αναφέρονται στα σημεία 3.2 έως 3.6 από τα ταμεία που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία. Η Επιτροπή θα λαμβάνει ευνοϊκά υπόψη τη συμμόρφωση με τις συστάσεις αυτές όταν θα εξετάζει εάν η λειτουργία του ταμείου συμβιβάζεται με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Οι συστάσεις δεν είναι δεσμευτικές για τους σκοπούς της επιλεξιμότητας των δαπανών.

3.2. Η χρηματοδοτική συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα πρέπει να είναι ουσιαστική και να υπερβαίνει το 30 %.

3.3. Το μέγεθος των ταμείων πρέπει να είναι επαρκώς σημαντικό και ο πληθυσμός-στόχος που καλύπτουν επαρκώς μεγάλος για να εξασφαλίζεται η οικονομική βιωσιμότητα των πράξεών τους, ενώ οι επενδύσεις τους πρέπει να έχουν χρονικό ορίζοντα συμβατό με τη διάρκεια της συμμετοχής των διαρθρωτικών ταμείων και να επικεντρώνονται στους τομείς στους οποίους η λειτουργία της αγοράς είναι ατελής.

3.4. Ο ρυθμός των εισφορών κεφαλαίων στο ταμείο πρέπει να είναι ο ίδιος για τα διαρθρωτικά ταμεία και τους μετόχους και τα ποσά τους ανάλογα προς τις εγγραφείσες συμμετοχές.

3.5. Η διαχείριση των ταμείων πρέπει να γίνεται από ομάδες ανεξάρτητων επαγγελματιών με επαρκή εμπειρία, οι οποίοι πρέπει να έχουν την ικανότητα και αξιοπιστία που είναι αναγκαίες για τη διαχείριση ενός ταμείου κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου. Οι ομάδες διαχειριστών πρέπει να επιλέγονται με διαγωνισμό λαμβάνοντας υπόψη το προβλεπόμενο επίπεδο αμοιβής τους.

3.6. Τα ταμεία δεν αποκτούν, καταρχήν, πλειοψηφικές συμμετοχές σε επιχειρήσεις και έχουν ως στόχο να πραγματοποιήσουν όλες τις επενδύσεις τους κατά τη διάρκεια ζωής του ταμείου.

Κανόνας αριθ. 9 - Ταμεία εγγυήσεων

1. ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ

Τα διαρθρωτικά ταμεία μπορούν να συμμετέχουν στη χρηματοδότηση του κεφαλαίου ταμείων εγγυήσεων υπό τους όρους που αναφέρονται στο σημείο 2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανόνα, τα "ταμεία εγγυήσεων" είναι χρηματοδοτικά μέσα για την παροχή σε ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου και σε ταμεία δανείων κατά την έννοια του κανόνα αριθ. 8 και σε άλλα καθεστώτα

χρηματοδοτήσεων υψηλού κινδύνου σε ΜΜΕ (περιλαμβανομένων των δανείων), εγγυήσεων για την κάλυψη ζημιών από επενδύσεις τους σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται στη σύσταση 96/280/ΕΚ. Τα ταμεία εγγυήσεων μπορούν να είναι ταμεία αμοιβαίων εγγυήσεων που λειτουργούν με κρατική στήριξη και με συμμετοχή ΜΜΕ, ταμεία που λειτουργούν με εμπορικά κριτήρια και με συμμετοχή εταίρων του ιδιωτικού τομέα, ή ταμεία που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από το δημόσιο τομέα. Η συμμετοχή των διαρθρωτικών ταμείων μπορεί να συνοδεύεται από την παροχή επιμέρους εγγυήσεων από άλλα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα.

2. ΟΡΟΙ

2.1. Οι συγχρηματοδότες ή οι χορηγοί του ταμείου εγγυήσεων υποβάλλουν ένα συνετό πρόγραμμα δραστηριοτήτων, όπως στην περίπτωση των οργανισμών κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου (κανόνας αριθ. 8), τηρουμένων των αναλογιών, στο οποίο προσδιορίζεται το προβλεπόμενο χαρτοφυλάκιο εγγυήσεων. Το πρόγραμμα δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογείται προσεκτικά και η παρακολούθηση της εφαρμογής του να γίνεται από ή με ευθύνη της διαχειριστικής αρχής.

2.2. Το ταμείο πρέπει να έχει συσταθεί ως ανεξάρτητη νομική οντότητα διεπόμενη από τις συμφωνίες μεταξύ των μετόχων ή ως ανεξάρτητη από χρηματοοικονομική άποψη μονάδα στο πλαίσιο υφιστάμενου χρηματοπιστωτικού οργανισμού. Στην τελευταία περίπτωση πρέπει να αποτελεί αντικείμενο χωριστής σύμβασης λειτουργίας, η οποία προβλέπει ιδίως την τήρηση χωριστών λογαριασμών που επιτρέπουν να γίνεται διάκριση μεταξύ των νέων πόρων που επενδύονται στο ταμείο (περιλαμβανομένων εκείνων που εισφέρονται από τα διαρθρωτικά ταμεία) και των αρχικών πόρων του.

2.3. Η Επιτροπή δεν μπορεί να είναι εταίρος ή μέτοχος του ταμείου.

2.4. Τα ταμεία μπορούν να παρέχουν εγγυήσεις μόνο για επενδύσεις σε δραστηριότητες που θεωρούνται οικονομικά βιώσιμες. Δεν παρέχουν εγγυήσεις σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες κατά την έννοια των κοινοτικών κατενθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων.

2.5. Το εναπομένον μετά την κατάπτωση των εγγυήσεων μέρος της συμμετοχής των διαρθρωτικών ταμείων πρέπει να επαναχρησιμοποιείται για δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των ΜΜΕ στη ίδια επιλέξιμη ζώνη.

2.6. Τα έξοδα διαχείρισης δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 2 % του καταβεβλημένου κεφαλαίου σε ετήσιο μέσο όρο στη διάρκεια της παρέμβασης, εκτός εάν μετά από διαδικασία υποβολής προσφορών αποδεικνύεται αναγκαία η καταβολή υψηλότερου ποσοστού.

2.7. Κατά το κλείσιμο της παρέμβασης, οι επιλέξιμες δαπάνες του ταμείου (ο τελικός δικαιούχος) αντιστοιχούν στο μέρος του καταβεβλημένου κεφαλαίου που είναι αναγκαίο, μετά από ανεξάρτητο έλεγχο, για την κάλυψη των εγγυήσεων που έχουν παρασχεθεί, περιλαμβανομένου των εξόδων διαχείρισης.

2.8. Οι συμμετοχές των διαρθρωτικών ταμείων και άλλων δημόσιων φορέων στα

ταμεία εγγυήσεων, καθώς και οι εγγυήσεις που παρέχονται από τα ταμεία αυτά σε μεμονωμένες ΜΜΕ υπόκεινται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις

Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής της 12ης Ιανουαρίου 2001 για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

Άρθρο 1 - Πεδίο εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς, εκτός από:

- α) τον τομέα των μεταφορών και τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την παραγωγή, την επεξεργασία ή την εμπορία των προϊόντων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της συνθήκης·
- β) τις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές, δηλαδή τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που συνδέονται με την εξαγωγική δραστηριότητα·
- γ) τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τον όρο της χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων σε βάρος των εισαγόμενων.

Άρθρο 2 - Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

1. Θεωρούνται ότι δεν ανταποκρίνονται σε όλα τα κριτήρια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, και συνεπώς δεν υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται από το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, οι ενισχύσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.

2. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται στην ίδια επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 100000 ευρώ σε περίοδο τριών ετών. Το ανώτατο αυτό όριο εφαρμόζεται ανεξάρτητα από τη μορφή και το στόχο της ενίσχυσης.

3. Το ανώτατο όριο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 εκφράζεται ως επιχορήγηση σε μετρητά. Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή προ άμεσων φόρων. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε πολλές δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την προεξόφληση αυτή και για τον υπολογισμό του ποσού μιας ενίσχυσης με μορφή επιδοτούμενου δανείου είναι το επιτόκιο αναφοράς κατά το χρόνο της χορήγησής της.

Άρθρο 3 - Σώρευση και έλεγχος

1. Όταν ένα κράτος μέλος χορηγεί ενίσχυση ήσσονος σημασίας σε μια επιχείρηση, την ενημερώνει ότι η ενίσχυση έχει χαρακτήρα ήσσονος σημασίας και λαμβάνει

από την ενδιαφερόμενη επιχείρηση όλες τις πληροφορίες σχετικά με τις άλλες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αυτή έλαβε κατά τα προηγούμενα τρία χρόνια. Τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγήσουν νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας μόνον αφού εξακριβώσουν ότι η ενίσχυση αυτή δεν αυξάνει το ανώτατο ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που λήφθηκαν κατά τη σχετική τριετή περίοδο πέραν ενός ανώτατου ορίου που καθορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2.

2. Εάν ένα κράτος μέλος έχει δημιουργήσει κεντρικό μητρώο ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, το οποίο περιέχει όλες τις πληροφορίες σχετικά με τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν χορηγηθεί από οποιαδήποτε αρχή αυτού του κράτους μέλους, η απαίτηση της παραγράφου 1 πρώτο εδάφιο, δεν εφαρμόζεται πλέον από τη χρονική στιγμή κατά την οποία το μητρώο καλύπτει μια περίοδο τριών ετών.

3. Τα κράτη μέλη καταγράφουν και συγκεντρώνουν όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Οι πληροφορίες αυτές περιέχουν όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για να εξακριβωθεί ότι έχουν τηρηθεί οι όροι του παρόντος κανονισμού. Οι πληροφορίες που αφορούν μεμονωμένη ενίσχυση ήσσονος σημασίας διατηρούνται επί δέκα χρόνια από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκε η ενίσχυση και εκείνες που αφορούν καθεστώς ενισχύσεων ήσσονος σημασίας επί δέκα χρόνια από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκε η τελευταία μεμονωμένη ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος. Μετά από γραπτή αίτηση της Επιτροπής, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τής παρέχει, εντός είκοσι εργάσιμων ημερών ή εντός μεγαλύτερης περιόδου που ορίζεται στην αίτηση της Επιτροπής, όλες τις πληροφορίες που η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίες για να εκτιμήσει εάν έχουν τηρηθεί οι όροι του παρόντος κανονισμού, ιδίως όσον αφορά το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχουν χορηγηθεί σε μια επιχείρηση.

Γλωσσάριο

Αγοραία κεφαλαιοποίηση:	Το γινόμενο της χρηματιστηριακής τιμής επί τον συνολικό αριθμό των εν κυκλοφορία μετοχών μιας επιχείρησης. Η αξιολόγηση της συνολικής αγοραίας αξίας μιας μετοχικής (ανώνυμης) εταιρείας. Κατ' επέκταση, η συνολική αξία όλων των εταιρειών των εισηγμένων σ' ένα χρηματιστήριο
Δευτερογενής αγορά	Αγορά στην οποία η διαπραγμάτευση των κινητών αξιών γίνεται αφού προηγηθεί η αρχική έκδοση. Η ύπαρξη μιας ανθούσας και με επαρκή ρευστότητα δευτερογενούς αγοράς δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια υγιή πρωτογενή αγορά
Δικαίωμα απόκτησης μετοχικού μεριδίου	Δικαίωμα παρεχόμενο στους απασχολούμενους και/ή στα στελέχη μιας επιχείρησης για να αποκτήσουν μετοχικά μερίδια σε συγκεκριμένη τιμή
Εισφορά κεφαλαίων σε μη εισηγμένες εταιρείες	Σε αντιδιαστολή προς την "δημόσια" (μέσω χρηματιστηρίου) εισφορά κεφαλαίων, με τον όρο αυτό νοείται η επένδυση στο κεφάλαιο εταιρειών μη εισηγμένων σε χρηματιστήριο. Περιλαμβάνει το κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών και χρηματοδοτήσεις για την εξαγορά επιχειρήσεων από τα στελέχη της
Ενημερωτικό δελτίο	Μια επίσημη γραπτή προσφορά κινητών αξιών προς πώληση, στην οποία εκτίθεται το σχέδιο δημιουργίας μιας νέας επιχείρησης, ή τα στοιχεία που αφορούν μια ήδη λειτουργούσα επιχείρηση, και την οποία ένας επενδυτής χρειάζεται για να λάβει μια τεκμηριωμένη απόφαση
Επιχειρηματικοί Άγγελοι (Business Angels)	Ιδιώτες που επενδύουν απ' ευθείας σε νέες και δυναμικές, αλλά μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο, επιχειρήσεις (προλειτουργική χρηματοδότηση). Σε πολλές περιπτώσεις διευκολύνουν επίσης τη χρηματοδότηση κατά το επόμενο στάδιο του κύκλου ζωής νέων επιχειρήσεων (φάση εκκίνησης). Οι επενδυτές αυτοί συνήθως παρέχουν χρηματοδότηση έναντι μετοχικών μεριδίων στην επιχείρηση, αλλά είναι δυνατόν να παρέχουν και άλλων ειδών μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση που παρέχουν μπορεί να συμπληρώνει τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, μέσω της χορήγησης χαμηλότερων ποσών (εν γένει κάτω των 150.000 ευρώ), και τούτο ενωρίτερα από ό,τι οι περισσότερες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών .
Εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών	Εταιρείες κλειστού τύπου με σκοπό την παροχή κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών.
Εταιρική επιχειρηματικά κεφάλαια (Corporate venturing)	Παροχή κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών από επιχειρήσεις, με την οποία μια μεγαλύτερη επιχείρηση αναλαμβάνει μια άμεση συμμετοχή μειοψηφίας σε μικρότερη επιχείρηση που δεν έχει εισαχθεί στο χρηματιστήριο, για λόγους στρατηγικούς, χρηματοπιστωτικούς ή κοινωνικής ευθύνης. Χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο από μεγάλες εταιρείες για τη στήριξη εξωτερικών δράσεων τεχνολογικής ανάπτυξης.
Εταιρική διακυβέρνηση	Ο τρόπος με τον οποίο διοικούνται οι επιχειρήσεις, και ιδίως οι περιορισμένες ευθύνης, και το είδος της ευθύνης που υπέχουν τα διοικητικά στελέχη απέναντι στους μετόχους. Το θέμα αυτό απέκτησε αυξημένη σημασία από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, δεδομένου ότι οι εξωτερικοί χρηματοδότες μιας επιχείρησης επιδιώκουν την άσκηση διαχείρισης που δεν θα αντιβαίνει στα συμφέροντά τους.
Θεσμικοί επενδυτές	Ο όρος αυτός αναφέρεται κυρίως στις ασφαλιστικές εταιρείες, στα συνταξιοδοτικά ταμεία και στους επενδυτικούς φορείς οι οποίοι ασχολούνται με τη συγκέντρωση αποταμιεύσεων και την εν συνεχεία διάθεση κεφαλαίων στις αγορές, αλλά και σε άλλης μορφής θεσμικές τοποθετήσεις (π.χ. κληροδοτήματα, ιδρύματα κ.λπ.).
Ίδια κεφάλαια	Το σύνθετο μετοχικό κεφάλαιο μιας εταιρείας.

<i>IPO (Αρχική εισαγωγή σε χρηματιστήριο)</i>	Initial Public Offering (αρχική διάθεση στο κοινό, έκδοση και δημόσια εγγραφή) : Η διαδικασία εισαγωγής μιας επιχείρησης σε χρηματιστήριο, μέσω πρόσκλησης του κοινού να προεγγραφεί για τη διανομή των μετοχών.
<i>Κεφαλαιαγορά</i>	Η αγορά όπου η βιομηχανία και το εμπόριο, το κράτος και η τοπική αυτοδιοίκηση εξασφαλίζουν μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση. Τα χρηματιστήρια αποτελούν μέρος των κεφαλαιαγορών.
<i>Κεφάλαια ανάπτυξης</i>	Κεφάλαια χορηγούμενα για την ανάπτυξη και την επέκταση μιας επιχείρησης
<i>Κεφάλαια αντικατάστασης</i>	Κεφάλαια για την εξαγορά μετοχών εταιρείας τις οποίες κατέχει άλλη εταιρεία επιχειρηματικών κεφαλαίων ή άλλος μέτοχος ή μέτοχοι.
<i>Κεφάλαια αρχικών σταδίων</i>	Κεφάλαια χρηματοδότησης επιχειρήσεων πριν αρχίσουν τη μαζική παραγωγή και τις πωλήσεις, πριν αρχίσουν να πραγματοποιούν κέρδη. Συμπεριλαμβάνονται τα προλειτουργικά κεφάλαια και τα κεφάλαια εκκίνησης.
<i>Κεφάλαια αρχικών σταδίων</i>	Κεφάλαια χρηματοδότησης επιχειρήσεων πριν αρχίσουν την εμπορική παραγωγή και τις πωλήσεις, πριν αρχίσουν να πραγματοποιούν κέρδη. Συμπεριλαμβάνονται τα προλειτουργικά κεφάλαια και τα κεφάλαια εκκίνησης
<i>Κεφάλαια εκκίνησης:</i>	Κεφάλαια χρηματοδότησης μιας επιχείρησης για την ανάπτυξη ενός προϊόντος και την έναρξη της διάθεσής του στην αγορά
<i>Κεφάλαια εξαγοράς της επιχείρησης από τα στελέχη της (Management buy-out)</i>	Κεφάλαια χορηγούμενα με σκοπό την εκ μέρους εν ενεργεία διοικητικών στελεχών μιας επιχείρησης και επενδυτών απόκτηση της επιχείρησης ή μιας υφιστάμενης γραμμής παραγωγής. Γνωστά και ως MBO.
<i>Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών</i>	Κεφάλαια επενδύμενα σε μη εισηγμένη σε χρηματιστήριο επιχείρηση από εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών η οποία ενεργεί για λογαριασμό της ή διαχειρίζεται κεφάλαια τρίτων. Περιλαμβάνει τα κεφάλαια αρχικών σταδίων, επέκτασης και αντικατάστασης, αλλά δεν περιλαμβάνει τα κεφάλαια εξαγοράς της επιχείρησης από τα στελέχη της.
<i>Κινητή αξία</i>	Χρηματοπιστωτικό περιουσιακό στοιχείο, με τη μορφή μετοχής, μεριδίου κρατικού ομολογιακού δανείου, ομολόγου, ομολογίας, μεριδίου αμοιβαίου κεφαλαίου, δικαιώματος επί πιστώσεων ή καταθέσεων.
<i>Προλειτουργικά κεφάλαια</i>	Κεφάλαια χρηματοδότησης της έρευνας, της αξιολόγησης και της ανάπτυξης μιας αρχικής ιδέας.
<i>Πρωτογενής αγορά</i>	Αγορά στην οποία γίνεται μια νέα έκδοση κινητών αξιών.
<i>Χρηματιστήριο</i>	Αγορά στην οποία γίνεται διαπραγμάτευση κινητών αξιών. Βασική λειτουργία του είναι η παροχή στις ανώνυμες εταιρείες και στις επιχειρήσεις του δημοσίου και της τοπικής αυτοδιοίκησης της δυνατότητας να αντλούν κεφάλαια μέσω της διάθεσης κινητών αξιών στους επενδυτές.

Inforegio Search Facility

The Inforegio web site contains information on all programmes under the structural funds and also contains a search facility which allows users to search by country, region and type of programme. This search facility will bring up summary details of programmes and web links to the region or programme concerned.

You can access the search facility from the following link :

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

A gateway to information about the schemes available in each country is also available on the following link:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/gateway/index_en.cfm

An example of the search screen is shown below:

Regional Policy - Inforegio English

EUROPA > European Commission > Regional Policy

Glossary | Search | Contact | Mailing lists

Regional Development Programmes 2000-2006

This section contains summaries of most of the programmes that have been officially adopted by the European Commission. Summaries are all available in English, in French and in the language(s) of the country(-ies) concerned. We would suggest at this point that you restrict your search to the choice of a Member State. For further information on the implementation of the programme, please contact the programme manager at the address given at the end of each summary. Warning : For information about the most recent programmes, please consult the News section.

- 1 Select a country**
 or keep the search option "All countries"
- 2 Select a region within the country**
 or keep the search option "All regions"
- 3 Select a type of programme**
 or keep the search option "All programme types"
- 4 Select a theme**
 or keep the search option "All themes"
- 5 GO! Start the search**

Sources and contacts

A. European Commission information covering most types of schemes

Directorate general Regional Policy website provides the latest information on the European Union's action in support of regional development

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Directorate general Enterprise website contains information and good practices on access to finance for smaller enterprises, at an earlier stage, and finance for expanding and hi-tech firms. It present a Directory of measures in favour of entrepreneurship and competitiveness.

http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/best-directory/en/finance/index.htm

Directorate general Research provides under the CORDIS (Community Research & Development Information Service) website the [Financing innovation](#) pages. They offer information to entrepreneurs and investors concerning venture capital, bank and debt finance, informal investors, stock markets... as well as on a wide range of related EU support schemes and calls for proposals.

<http://www.cordis.lu/en/home.html>

Directorate general Competition website shows relevant documents covering competition policy, state aid and regional development. These include :

- Vademecum on the State aid.

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/vademecum/vademecum_en.pdf

- Commission notice on State Aid in the form of guarantees (Official Journal C71 of 11.03.2000)

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/state_guarantees/notice_19991124_en.pdf

- Risk capital communication on State aid and risk capital (Official Journal C235,21.08.2001,p3-1)

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/aid3.html#D

B. Information covering specific types of schemes

The European Investment Fund is the European Union's specialised financial institution providing venture capital and guarantee instruments for the creation, growth and development of Small and Medium-sized Enterprises (SMEs).

The EIF has been charged by the European Commission Directorate General Regional Policy to develop a consulting activity in favour of management authorities of the Structural Funds programmes in view to help them in setting up funds including operation, legal and financial issues, investment procedures and staffing matters. This support is also available to regions, countries and interregional funds.

43, avenue J.F. Kennedy
L-2968 Luxembourg
LUXEMBOURG
Tel : +352-42 66 88 – 1

Fax : +352-42 66 88 – 200
e-mail : info@eif.org
www.eif.org

C. Other Relevant organisations

European Venture Capital Association
Minervastraat 4
B-1930 Zaventem (Brussels)
Belgium
Tel +32 2 715 00 20
Fax +32 2 725 07 04
e-mail evca@evca.com
www.evca.com

FEBEA, Fédération Européenne de Finances et Banques Ethiques et Alternatives
Rue du Progrès 333, bte 5
1030 Brussels, Belgium
tél +32(0)2-274 14 55
fax +32(0)2-205 17 39
e-mail febea@pi.be

European Business Angel network
EURADA / EBAN
Avenue des Arts,12 Bte 7
B-12 10 BRUSSELS
Belgium
Tel. : 32 2 218 43 13
Fax : 32 2 218 45 83
e-mail : info@eban.org
www.eban.org

INAISE, International Association of Investors in the Social Economy
Rue Haute 139, bte 3
1000 Brussels,
Belgium
tel: + 32 2 234 5797
fax: + 32 2 234 5798
e-mail: inaise@inaise.org

European Mutual Guarantees Association
40, rue de Washington
B-1050 Brussels
BELGIUM
Tel: +32 2 640 51 77
Fax: + 32 2 640 51 77

MFC-CEE & NIS, Micro-Finance Centre for Central and Eastern Europe and the New Independent States
ul. Koszykowa 60/62 m. 52
00-673 Warsaw, Poland
tel.: (48-22) 622 34 65
fax: (48-22) 622 34 85

e-mail: info@aecm.be
<http://www.aecm.be>,

e-mail: microfinance@mfc.org.pl

Micro credits
CDFA, Community Development Finance
Association
80-84 Bondway
Vauxhall
London SW8 1SF, UK
Tel: +44 20 7820 1282
Fax: +44 20 7587 5347
e-mail: info@cdfa.org.uk

*MFC (Western Europe), Micro-Finance
Centre, Western Europe*
C/o ADIE
14 rue Delambre
75014 Paris, France
Tel (33) 01 42 18 57 87
Fax (33) 01 43 20 19 50
Email : e.mezieres@adie.org

Case studies

The following table sets out case studies undertaken during the course of the preparation of the Guide. In the Guide, it is referred to a number of best practice examples from the case studies. The full case study write-ups in template format are available online from the website of the European Commission :

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/guide_en.htm

Interested bodies are requested to provide new case studies or to update existing case studies. To do so, please follow the layout shown on the first page of the case study list and send the case study in electronic form, in its original language, to the European Commission, DG Regional Policy, Coordination Unit regio-coordination@cec.eu.int who will validate the request and decide on publication.

Case Study nr	Type of Instruments	Name of Scheme	Website Address of Institution
1	Venture Capital, Loans, Micro Loans	Merseyside Special Investment Fund - UK	www.msif.co.uk
2	Seed and Venture Capital	Enterprise Ireland	www.enterprise-ireland.ie
3	Equity and Loans	Enterprise Ireland	www.enterprise-ireland.ie
4	Guarantees	Finnvera- Finland	www.finnvera.fi
5	Loans	Finnvera-Finland	www.finnvera.fi
6	Equity and Loans	Finance Wales-UK	www.financewales.co.uk/
7	Loans	Bank für Sozialwirtschaft AG Germany	www.sozialbank.de
8	Guarantees	Portuguese Mutual Guarantee System (SPGM)	www.spgm.pt
9	Loans	Instituto de Fomento de Andalucia (IFA) - Spain	www.central.ifa.es
9bis	Interest Rate Subsidie	Instituto de Fomento de Andalucia (IFA) - Spain	www.central.ifa.es
10	Venture capital	Instituto de Fomento de Andalucia (IFA) - Spain	www.central.ifa.es
11	Guarantees	Eurofidi -Italy	www.eurocons.it
12	Micro-credits and seed capital	Brussel /Bruxelles micro-credits and seed capital fund -Belgium	www.srib.be
13	Guarantees	Hitelgarancia -Hungary	www.hitelgarancia.hu
14	Venture capital	Franche-Comté - France	n.a.
15	Micro-credits	Fundusz Mikro -Poland	http://www.funduszmikro.home.pl/
16	Business angels	LINC Scotland	http://www.go.uk.com/business_angels.html

2000-2006 Programming Period Schemes

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST 1 (2+5)	PUBLIC COST 2 (3+4)	STRUCTURAL FUNDS 3	NATIONAL FUNDS 4	PRIVATE SECTOR 5
-----------	----------	--------------------------	---------------------------	-----------------------	---------------------	---------------------

AUSTRIA						
Steiermark	Gründung von Unternehmen	1,526,130	381,532	228,920	152,613	1,144,597
TOTAL AUSTRIA		1,526,130	381,532	228,920	152,613	1,144,597

BELGIUM						
Hainaut	Ingénierie financière	59,444,864	59,444,864	29,722,432	29,722,432	0
Bruxelles Capitale	Ingénierie financière	11,335,100	10,000,000	5,000,000	5,000,000	1,335,100
TOTAL BELGIUM		70,779,964	69,444,864	34,722,432	34,722,432	1,335,100

GERMANY						
Mecklenburg - Vorpommern	Stärkung unternehmerischer Potentiale der KMU	4,300,540	4,300,540	3,103,117	1,197,423	0
Mecklenburg - Vorpommern	Finanzinstrumente bei KMU	255,648	255,648	191,736	63,912	0
Saarland	Wirtschaftsnahe und touristische Infrastruktur in den Übergangs-gebieten	8,533,000	8,533,000	4,266,500	4,266,500	0
Nordrhein-Westfalen	Beteiligungskapital	77,715,254	77,715,254	38,857,627	38,857,627	0

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
GERMANY (continued)						
Nordrhein-Westfalen	Fonds für Gründer/innen aus den Hochschulen	3,068,042	3,068,042	1,534,021	1,534,021	0
Hessen	Beteiligung des Landes am Aufbau eines oder mehrerer regionaler Risikokapitalfonds für junge Unternehmen und Existenzgründungen	6,608,484	4,956,363	3,304,242	1,652,121	1,652,121
Bayern	Förderung der Leistungssteigerung durch Kooperati-on, Beratung und Vernetzung von KMU	7,390,724	5,912,579	3,695,362	2,217,217	1,478,145
TOTAL GERMANY		107,871,692	104,741,426	54,952,605	49,788,821	3,130,266
SPAIN						
Andalucia	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas (FEDER)	175,580,983	175,580,983	131,685,738	43,895,245	0
Canarias	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	12,861,659	12,861,659	9,646,244	3,215,415	0
Castilla la Mancha	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas. (FEDER)	14,144,286	14,144,286	9,901,000	4,243,286	0
Castilla la Mancha	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas. (FEDER)	21,426,371	21,426,371	14,998,460	6,427,911	0
Castilla la Mancha	Desarrollo endógeno de zonas rurales, relativo a las actividades agrarias (FEOGA-O)	1,224,338	1,224,338	795,820	428,518	0
Castilla y León	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas. (FEDER)	8,654,290	8,654,290	6,058,003	2,596,287	0
Extremadura	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	4,207,087	4,207,087	3,155,314	1,051,773	0
Extremadura	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	19,200,000	19,200,000	14,400,000	4,800,000	0
Murcia	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	14,418,571	14,418,571	10,093,000	4,325,571	0
Pais Vasco	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	58,728,274	58,728,274	29,364,137	29,364,137	0
TOTAL SPAIN		330,445,859	330,445,859	230,097,716	100,348,143	0

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
FINLAND						
Finland Objective 1 and 2 areas	Finnvera microfinancing (micro enterprise and women entrepreneur loans), Entrepreneur loans and Growth Financing (investment and working capital) loans	20,446,400	13,913,600	5,555,200	8,358,400	6,532,800
TOTAL FINLAND		20,446,400	13,913,600	5,555,200	8,358,400	6,532,800

FRANCE						
Corse	Favoriser le développement des entreprises	9,542,271	7,474,681	2,898,580	4,576,101	2,067,590
Guyane	Ingénierie financière	4,807,083	4,596,246	2,951,718	1,644,528	210,837
Martinique	Garantie financière	17,189,500	17,189,500	7,660,500	9,529,000	0
Martinique	Plates formes d'initiative locale	13,718,000	6,858,000	1,523,000	5,335,000	6,860,000
Martinique	Bonification d'intérêt	3,968,000	3,968,000	1,834,000	2,134,000	0
Auvergne	Soutien aux projets des entreprises	15,460,000	4,370,000	2,080,000	2,290,000	11,090,000
Lorraine	Soutenir les investissements matériels et immatériels des PME-PMI	12,665,967	10,275,063	5,137,532	5,137,532	2,390,904
Pays de le Loire	Soutenir les projets de développement des entreprises	46,357,089	20,881,687	4,635,709	16,245,978	25,475,402
Poitou-Charentes	Soutien à la création et au développement des entreprises industrielles, artisanales et commerciales, touristiques et des services aux entreprises	11,395,529	3,965,644	1,937,240	2,028,404	7,429,885
Basse-Normandie	Favoriser la création, le développement et la transmission d'entreprises	11,499,884	5,024,884	2,225,053	2,799,831	6,475,000
Haute-Normandie	Améliorer la compétitivité et soutenir la création des entreprises et de services	40,402,842	14,447,185	5,527,479	8,919,707	25,955,656
Champagne-Ardenne	Soutenir la création d'activités	1,695,000	1,185,000	510,000	675,000	510,000
Champagne-Ardenne	Accompagner l'expansion des entreprises	8,976,473	4,100,249	2,050,125	2,050,124	4,876,224

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
FRANCE (continued)						
Champagne-Ardenne	Anticiper les mutations industrielles	6,000,000	1,500,000	750,000	750,000	4,500,000
Champagne-Ardenne	Reconquérir la valeur ajoutée de notre production agricole	0	0	0	0	0
Provence-Alpes-Côte d'Azur	Accroître la compétitivité des entreprises	170,140,053	96,054,413	24,698,700	71,355,713	74,085,639
Franche-Comté	Structurer un environnement compétitif et attractif pour les entreprises	2,715,517	2,317,453	688,143	1,629,310	398,063
Aquitaine	Ingénierie financière	26,599,999	21,900,000	10,100,000	11,800,000	4,699,999
Bourgogne	Accompagner la modernisation des entreprises, le développement des PMI-PME et du commerce de l'artisanat	14,201,515	4,187,515	2,093,757	2,093,757	10,014,000
Centre	Accroître la compétitivité des entreprises	5,415,780	1,354,080	677,040	677,040	4,061,700
Ile-de-France	Soutien à la création d'activités	27,972,000	13,986,000	6,993,000	6,993,000	13,986,000
Ile-de-France	Renforcement des moyens humains et financiers des entreprises (PME/TPE)	14,008,000	7,004,000	3,502,000	3,502,000	7,004,000
Picardie	Ingénierie financière, création et développement d'entreprises »	9,146,940	6,402,858	3,201,429	3,201,429	2,744,082
Rhône-Alpes	Soutient à la création et à la reprise d'entreprise	0	0	0	0	0
TOTAL FRANCE		473,877,442	259,042,458	93,675,005	165,367,454	214,834,981

UK						
Normanton in Derby	Supporting local businesses	1,178,228	895,219	424,162	471,057	283,009
Cornwall and the Isles of Scilly	Financial engineering for SMEs	15,997,000	15,997,000	7,997,000	8,000,000	0
Cornwall and the Isles of Scilly	Infrastructure for Learning	15,997,000	15,997,000	7,997,000	8,000,000	0
South Yorkshire	Promoting the adaptation and development of rural areas	4,515,000	3,612,000	1,806,000	1,806,000	903,000
South Yorkshire	Improving access to finance for SMEs	108,698,000	59,783,000	43,478,000	16,305,000	48,915,000
West Wales and the Valleys	Financial support for SMEs (ERDF)	46,768,250	37,379,500	23,079,750	14,299,750	9,388,750

Highlands & Islands	Stimulate private sector investment in existing and new business	75,019,910	61,330,950	27,192,500	34,138,450	13,688,960
---------------------	--	------------	------------	------------	------------	------------

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
UK (continued)						
GIBRALTAR	SME & E Commerce	414,600	334,600	167,300	167,300	80,000
East Midlands	Financial Support for SMEs and the Social Economy	13,268,400	11,508,200	4,814,200	6,694,000	1,760,200
North East of England	Providing Access to Finance for Entrepreneurs	51,926,000	37,813,000	23,299,000	14,514,000	14,113,000
North East of England	Providing Access to Finance for SMEs	207,128,000	150,758,000	93,207,000	57,551,000	56,370,000
North West England	Access to Investment Finance for Growth SMEs	11,897,200	7,976,000	3,988,000	3,988,000	3,921,200
London	Funding for growth	52,010,000	43,912,000	21,956,000	21,956,000	8,098,000
TOTAL UK		604,817,588	447,296,469	259,405,912	187,890,557	157,521,119

GREECE						
Attique	Infrastructures and specific actions for SME's of the secondary and tertiary sector	5,975,402	4,415,402	3,311,552	1,103,851	1,560,000
Egée du Nord	Incentives - Services - Infrastructures for enterprises	2,486,880	1,488,510	1,116,383	372,128	998,370
Iles de l'Egée du sud	Improvement of the production environment, innovation	1,410,000	970,000	727,500	242,500	440,000
Competitivité	Finance credit support for SME's and VSE's	183,404,343	146,731,343	98,310,000	48,421,343	36,673,000
TOTAL GREECE		193,276,625	153,605,255	103,465,435	50,139,822	39,671,370

ITALY						
Calabria	Crescita e competitività delle imprese industriali, artigiane, del commercio e dei servizi	21,042,000	21,042,000	10,521,000	10,521,000	0
Calabria	Ingegneria finanziaria	9,118,000	9,118,000	4,559,000	4,559,000	0
Puglia	Interventi per la capitalizzazione e il consolidamento finanziario del sistema delle PMI dei settori Artigianato, Turismo, Commercio.	184,178,000	64,000,000	32,000,000	32,000,000	120,178,000
Sardegna	Sostegno alla nascita ed allo sviluppo di nuove imprese	36,569,680	18,284,840	9,142,420	9,142,420	18,284,840
Lazio	Aiuti alle PMI	8,862,933	8,740,410	3,375,031	5,365,379	122,522
Lazio	Strumenti finanziari per l'innovazione	15,225,963	12,309,661	3,995,982	8,313,679	2,916,302
Marche	Servizi di ingegneria finanziaria	16,528,467	11,363,898	5,681,950	5,681,948	5,164,569

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
ITALY (Continued)						
Friuli-Venezia-Giulia	Servizi finanziari per il rafforzamento del capitale sociale	5,658,302	5,658,302	1,697,490	3,960,812	0
Friuli-Venezia-Giulia	Servizi per favorire lo start up di nuova imprenditorialità	255,146	183,420	55,026	128,394	71,727
Friuli-Venezia-Giulia	Consolidamento e sviluppo dell'imprenditoria nelle zone montane	769,726	769,726	230,918	538,808	0
TOTAL ITALY		298,208,217	151,470,257	71,258,817	80,211,440	146,737,960
NETHERLANDS						
Amsterdam	Versterken bedrijfsleven en stimuleren ondernemerschap	161,979	133,779	46,488	87,291	28,200
Flevoland	Financial engineering	33,275,000	25,025,000	8,250,000	16,775,000	8,250,000
Noord-Nederland	Stimulering marktsector	49,333,600	20,266,400	8,400,000	11,866,400	29,067,200
Stedelijke Gebieden Nederland	Versterking concurrentiepositie bedrijfsleven en stimuleren ondernemerschap	13,204,273	10,451,790	4,597,091	5,854,700	2,752,483
Zuid-Nederland	Versterking concurrentiepositie bedrijfsleven	5,988,819	3,778,569	1,827,250	1,951,319	2,210,250
Oost-Nederland	Versterking concurrentiepositie bedrijfsleven (MKB)	3,762,712	2,919,627	1,254,064	1,665,564	843,085
TOTAL NETHERLANDS		105,726,383	62,575,165	24,374,893	38,200,274	43,151,218
PORTUGAL						
Programa Operacional Agricultura	Engenharia Financeira	56,323,158	49,907,972	37,430,979	12,476,993	6,415,186
Programa Operacional PESCA	Estruturas de Apoio á Competividade	3,891,800	3,891,800	2,920,600	971,200	0
Programa Operacional Economia	Consolidar e alargar as formas de financiamento das empresas	992,468,802	309,574,552	232,182,161	77,392,391	682,894,250
Programa Operacional Madeira	Competitividade e Eficiência Económica	6,049,232	4,196,007	2,156,416	2,039,591	1,853,225
TOTAL PORTUGAL		1,058,732,992	367,570,331	274,690,156	92,880,175	691,162,661

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
INTERREG CROSS BORDER						
Österreich-Slowenien	Rural Development	141,362	113,906	70,668	43,238	27,456
Österreich-Ungarn	Development and aid for infrastructure in border regions	845,200	580,600	422,600	158,000	264,600
Österreich-Ungarn	Cross-border co-operation at the enterprise level (SMEs) and support and advice for cross-border activities	166,160	137,000	83,080	53,920	29,160
Espana - Marruecos	Dinamización socioeconómica y empresarial	2,308,796	2,308,796	1,731,597	577,199	0
TOTAL CROSS BORDER		3,461,518	3,140,302	2,307,945	832,357	321,216

Bibliography

Publication Date	Publication Title
1994	Utilisation of the Structural Funds by SMEs (DG Regional Policy)
1994	Guide to Financial Engineering techniques in the context of Regional Policy (DG Regional Policy)
1995	SME Financing in Assisted Regions (DG Regional Policy)
1998	Evaluation of Financial Engineering Measures (DG Regional Policy)
1998	Guidelines on National Regional Aids OJ C74 of 10/3/1998 (DG Competition)
1999	Thematic Evaluation of Structural Fund Impacts on SMEs (DG Regional Policy)
1999	Risk Capital – a key to job creation in the European Union (DG Economic and Financial Affairs)
1999	Risk Capital Action Plan (RCAP) (DG Economic and Financial Affairs)
1999	Structural Fund Regulations 2000-06 COUNCIL REGULATION (EC) No 1260/1999 of 21 June 1999 laying down general provisions on the Structural Funds (DG Regional Policy)
1999	Standard notification for regional aid schemes (Nov 1999) (DG Competition)
2000	Reform of the Structural Funds – a comparative analysis (DG Regional Policy)
2000	Progress Report on the Risk Capital Action Plan (RCAP) – Oct 2000 (DG Economic and Financial Affairs)
2000	Cost of Capital to European Firms (DG Regional Policy)
2001	Global Entrepreneurship Monitor (GEM) - section on Venture Capital and international cross-comparison of penetration rates (The Kaufman Centre for Entrepreneurship/ Ernst & Young)
2001	Ninth Survey on State Aid in the European Union COM (2001) 403(01) (DG Competition)
2000	Commission Communication on State Aid and Risk Capital (2001/C 235/03) (DG Competition)
2000	Multiannual Programme for Enterprise and Entrepreneurship, and in particular for small and medium-sized enterprises (2001-2005) (2000/819/EC) (Directorate-General Enterprise) http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/programme_2001_2005.htm
2001	Commission Staff Working Paper – Enterprises' Access to Finance (SEC2001)1667 – 19.10.01 (Directorate-General Enterprise) http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/financing/index.htm
2001	Mutual Guarantees – Financial Engineering Techniques Available to SMEs – AECM (European Mutual Guarantees Association)
2002	Le Financement des entreprises – typologie des instruments, implications au niveau regional – EURADA (European Regional Development Association)
2002	Finances Solidaires – Guide à l'usage des collectivités territoriales. Finansol, dossier coordonné par E. Antonioli et al. Editions Charles Léopold Mayer, (Paris 2002).
2002	Kredite für Kleinunternehmen. Evers, Jan. BAnkademie Verlag Frankfurt a.M., 2002
2001	Banking and Social Cohesion: alternative responses to a globalised market. Guene Christophe & Mayo Edward. Jon Carpenter Publishing (2001).
2001	Finance for Local Development, new solutions for public-private action. New Economics Foundation et al. Books on Demand (Frankfurt, 2001)
2001	Reducing cost and Managing Risk in Lending to Micro Enterprises - Handbook for Micro-Lending in Europe. Evers, Jack, Loeff, Siewertsen: 1999, third edition December 2001, Hamburg (free download under: www.facetbv.nl/download/micro_lending_handbook.pdf)
2000	Banking on Culture – New financial instruments for expanding the cultural sector in Europe. Hackett K. et al (2000), Report written for the European Commission, DG V (3 rd System & Employment Programme), published by North West Arts Board (Manchester, UK).

